

Názov ŠVP	Štátny vzdelávací program pre žiakov s ľahkým stupňom mentálneho postihnutia – variant A
Názov ŠkVP	Kľúč k ceste poznania
Stupeň vzdelania	ISCED 1 (primárne vzdelanie)
Dĺžka štúdia	deväť ročníkov s možnosťou zriadenia prípravného ročníka
Forma štúdia	denná
Vyučovací jazyk	slovenský
Druh školy	štátna
Dátum schválenia	31. 08. 2013
Miesto vydania	Špeciálna základná škola, Třebíčska 16, Humenné

PaedDr.Olekšáková Helena
riaditeľka školy

Telefónne číslo: 057/7722873
E -mail: spec_zs_he@stonline.sk

Školský učebný plán
Školské učebné osnovy

Predkladateľ

Názov školy : Špeciálna základná škola, Třebíčska 16, Humenné
Adresa: Třebíčska 16, 066 01 Humenné
IČO: 17070490
Riaditeľka školy: PaedDr. Helena Olekšáková
Zástupkyňa riaditeľky školy: PaedDr. Jana Partiková
Kontakty: 057/7722873
e -mail: spec_zs_he@stonline.sk

Zriaďovateľ

Názov: Krajský školský úrad v Prešove
Adresa: Ul. Tarasa Ševčenka 11, 080 01 Prešov
Kontakt: 051/7462747

Školský učebný plán vzdelávacieho variantu A – 9. ročník

kultúra	hudobná výchova	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	10
Zdravie a pohyb	telesná výchova	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	20
Spolu povinná časť		18	18	19	20	21	22	23	24	24	25	214
Školský vzdelávací program												
Voliteľné hodiny		2	4	4	4	4	4	3	4	4	4	37
Spolu:		20	22	23	24	25	26	26	28	28	29	251

Poznámky:

- Vyučovacia hodina má 45 minút.
- Predmet pracovné vyučovanie bude vyučovaný v dvojhodinových celkoch alebo ako jedna vyučovacia hodina a bude delený na skupiny pre chlapcov a pre dievčatá
- Predmet telesná výchova bude delený na skupiny dievčat a chlapcov

Vzdelávacia oblasť	Predmet	Počet hodín v 9. ročníku		
		Povinné hodiny	Voliteľné hodiny	Povinné voliteľné hodiny +
Jazyk a komunikácia	slovenský jazyk a literatúra	5		5
	rozvíjanie komunikačných schopností			
	rozvíjanie grafomotorických zručností			
Príroda a spoločnosť	vecné učenie			
	vlastiveda			
Človek a príroda	fyzika	1		1
	chémia	1		1
	biológia	1		1
Človek a spoločnosť	dejepis	1		1
	geografia	1		1
	občianska náuka	1		1
Človek a hodnoty	etická výchova/ náboženská výchova	1		1
Matematika a práca s informáciami	matematika	4	1	5
	informatická výchova	1		1
Človek a svet práce	pracovné vyučovanie	3,5	0,5	4
	svet práce	0,5	0,5	1
Umenie a kultúra	výtvarná výchova	1	1	2
	hudobná výchova	1		1
Zdravie a pohyb	telesná výchova	2	1	3
Spolu		25	4	29

--	--	--	--	--

Rozsah výučby jednotlivých predmetov a ich zložiek v 9. ročníku vzdelávacieho variantu A

Názov predmetu / Názvy zložiek predmetu	Týždenný rozsah výučby	Ročný rozsah výučby
Slovenský jazyk	5	165
Fyzika	1	33
Biológia	1	33
Matematika	5	165
Dejepis	1	33
Geografia	1	33
Svet práce	1	33
Pracovné vyučovanie	4	132
Informatická výchova	1	33
Výtvarná výchova	2	66
Občianska náuka	1	33
Etická výchova	1	33
Hudobná výchova	1	33
Telesná výchova	3	99
Chémia	1	33
Spolu	29	957

NÁVRH TEMATICKÝCH OKRUHOV VOLITEĽNÝCH PREDMETOV

Pri tvorbe školského vzdelávacieho programu sme brali do úvahy polohu našej školy, zloženie žiakov, prostredie z ktorého prichádzajú i materiálno-technické vybavenie školy. Preto sme povinnú časť Štátneho vzdelávacieho programu doplnili nasledovne:

9. ročník

Pracovné vyučovanie - 0,5 hod týždenne

Predmet *Pracovné vyučovanie* sme sa rozhodli doplniť pre zvýšenie pracovnej zručnosti našich žiakov. Zabezpečíme tak dostatočný priestor na zvládnutie náročnejších úkonov a umožníme učiteľom pracovať individuálne s každým žiakom.

Výtvarná výchova – 1 hod týždenne

Cieľom rozšírenia predmetu Výtvarnej výchovy o jednu hodinu je naučiť žiakov hlbšie vnímať umenie, spoznávať a stretnúť umelcov z blízkeho okolia, poznávať a skúsiť výtvarné techniky našich predkov, ale aj súčasné moderné techniky. Výtvarná výchova má široký záber medzipredmetových vzťahov a veľkou mierou prispieva k rehabilitácii žiakov.

Telesná výchova – Rekreačná telesná výchova - 1 hod týždenne

K rozhodnutiu rozšíriť predmet telesná výchova o rekreačnú telesnú výchovu sme dospeli po zvážení možností, ktoré rekreačná telesná výchova ponúka. Okrem realizácie športových aktivít v prírode pridáva našim starším žiakom ešte niečo navyše. Ide napríklad o navštevu a využitie služieb, ktoré ponúkajú telovýchovné zariadenia v meste. Pravidelné a častejšie vykonávanie pohybových aktivít totiž pomáha riešiť problém klesajúcej pohybovej aktivity detí vo všeobecnosti.

Matematika - 1hod. týždenne

Výsledkom vyučovania matematiky by malo byť správne používanie matematickej symboliky a znázorňovania a schopnosť čítať s porozumením súvislé texty obsahujúce čísla. Pri opakovaní a upevňovaní učiva sa žiaci učia využívať svoje poznatky pri riešení problémov praxe, predovšetkým prostriedkami riešenia úloh, ktorých námety zodpovedajú skúsenostiam a úrovni poznania žiakov ŠZŠ. Z tohto dôvodu, na základe našej dlhodobej praxe, sme sa rozhodli predmet matematiku rozšíriť o jednu vyučovaciu hodinu týždenne.

Svet práce - 0,5hod. týždenne

V tomto predmete žiaci získavajú konkrétne poznatky z rôznych odborov pracovnej činnosti, prehľad o učebných odboroch na konkrétnych odborných učilištiach. Cieľom zamerania je príprava pre prax, uplatnenie na trhu práce, dodržiavanie pravidiel a povinností pri plnení záväzkov či adaptácie na zmenené pracovné podmienky.

Učebné osnovy pre 9.ročník

9. ročník

Slovenský jazyk a literatúra

CHARAKTERISTIKA PREDMETU

Vyučovanie slovenského jazyka a literatúry žiakov s ľahkým stupňom mentálneho postihnutia je základom celého vzdelávania a výchovy. Zvládnutie výchovno-vzdelávacích úloh slovenského jazyka a literatúry je predpokladom na splnenie úloh ďalších vyučovacích predmetov.

Cieľom vyučovania slovenského jazyka a literatúry je naučiť žiakov jednoducho a zrozumiteľne sa vyjadrovať ústnou a písomnou formou spisovného jazyka, utvoriť u všetkých žiakov návyk správneho hlasného čítania, naučiť ich rozumieť prečítanému textu, z väčšiny žiakov vychovať čitateľov a poslucháčov s kladným vzťahom k literatúre.

Slovenský jazyk a literatúra spája v sebe niekoľko oblastí, ktoré sa navzájom prelínajú a špecifickým spôsobom prispievajú k plneniu cieľov výchovy: rozvíjajú zmyslovú, emocionálnu, vôľovú a rozumovú stránku osobnosti dieťaťa, spoluutvárajú charakter žiaka a spolu s ostatnými predmetmi posilňujú výchovu k vlastenectvu.

V **9. ročníku** jednotlivé oblasti obsahujú:

Jazyková komunikácia

- zvuková rovina jazyka a pravopis
- významová rovina
- tvarová rovina
- skladobná rovina

Komunikácia a sloh

- sloh, komunikácia
- ústny a písomný prejav

Čítanie a literatúra

- technika čítania – čítanie textu, čítanie s porozumením, reprodukcia prečítaného textu, verejná prezentácia textu
- literárna výchova – všeobecné pojmy a základné literárne žánre.

C I E L E

Docvičovať a utvrdzovať zručnosť správne písať „i“ a „y“ po mäkkých, tvrdých a obojakých spoluhláskach a vo vybraných slovách,

- precvičiť si pravopis podstatných a prídavných mien,
- upevniť si pravopis slovies, najmä v minulom čase a v rozkazovacom spôsobe,
- osvojiť si ústne a písomné vykanie,
- učiť sa vyplňať úradné tlačivá,
- cvičiť sa v kompozícii a štylizácii,
- osvojiť si ústne i písomné formy spoločenského styku.

O B S A H

JAZYKOVÁ KOMUNIKÁCIA

Zvuková, významová, tvarová rovina jazyka a pravopis

Predložky

Písanie predložiek

Predložky a pádové otázky

Podstatné mená

Určovanie podstatných mien

Pravopis životných podstatných mien mužského rodu

Pravopis neživotných podstatných mien mužského rodu

Pravopis podstatných mien ženského rodu

Pravopis podstatných mien stredného rodu

Prídavné mená

Stupňovanie prídavných mien

Pravopis vlastnostných prídavných mien

Privlastňovacie prídavné mená

Zámená

Používanie osobných zámen

Slovesá

Slovesá v prítomnom, minulom a budúcom čase

Zámená

Písanie osobných zámen, tykanie, vykanie

Číslovky

Základné číslovky a radové číslovky. Skladba

Jednoduchá veta a zložená veta

KOMUNIKÁCIA A SLOH

Štylizácia a kompozícia:

Zostavenie jednoduchej osnovy jazykového prejavu

Výcvik v súvislých jazykových prejavoch:

Rozprávanie

Ústne alebo písomné rozprávanie podľa vopred pripravenej osnovy, podľa prečítaného textu, podľa série obrázkov

Opis

Opis (ústne i písomne) osoby, predmetu, pracovného postupu

Formy spoločenského styku

Oslovenie, pozdrav, požiadanie, poďakovanie, ospravedlnenie sa, privítanie návštevy a rozlúčenie sa, požiadanie o informáciu, podanie informácie, telefonický rozhovor, pozdrav, blahoželanie, prejavenie sústrasti, list

Praktické písomnosti

Podací lístok, poštová poukážka, poštová sprievodka na balík, žiadanka, dotazník, prihláška na pobyt, životopis, oznámenie, pozvánka, objednávka a iné

ČÍTANIE A LITERATÚRA

Technika čítania

Výcvik čítania a ústneho vyjadrovania. Upevňovanie čitateľských zručností na primerane náročných náučných a umeleckých textoch, orientácia v prečítanom texte a reprodukovanie jeho obsahu

Literárna výchova

Vzbudzovanie záujmu o mimoškolské čítanie kníh, časopisov, novín, o sledovanie vhodných programov rozhlasu a televízie, podľa miestnych možností aj o návštevy divadelných a filmových predstavení. Vyjadrovanie vlastných citových zážitkov zrozumiteľným spôsobom.

Odporúčaná literatúra:

Poézia: napr. výber z poézie M. Rúfusa, V. Reisela, J. Navrátila, J. Bottu, S. Chalúpku, J. Kostru, A. Plávku, J. Smreka, a iných.

Poviedky a romány zo života detí: napr. E. Kästner: Lujza a Lotka; M. Jančová: Prvá láska; J. Tužinský: Straka nekradne; Max von der Grün: Krokodíli z predmestia; N. Tánska: S dievčiskom sa neháme; B. Němcová: Babička; H. Zelinová: Jakubko; A. Reiner: Dedko, babka a ja; a iných.

Dobrodružné poviedky a romány: napr. R. Móric: Rozprávky z lesa, Volanie divočiny; D. Defoe: Robinson Crusoe; E. Kästner: Emil a detektívi; Dan Clark: Slepacia polievka pre dušu; a iných. Bájky, balady, povesti a historická próza: napr. od autorov S. Chalupku, J. Bottu, J. Poliaka, M.

J. Husku, M. Ďuríčkovej, M. Ferku, R. Morica, J. Štiavnického a iných.

Náučná literatúra: napr. od autorov M. Labudu, M. Šurinovej, L. Švihrana, J. Galatu, E. Majzlanovej, B. Škárku, I. Čajdu, A. Lanngleya, S. Parkera a iných.

Divadlo, rozhlas, film a televízia v živote človeka: oboznámenie žiakov s dramatickými dielami slovenských a zahraničných autorov.

PROCES

Z hľadiska jazykového prejavu si žiaci precvičujú správanie sa v praktických životných situáciách, napríklad na pošte, v reštaurácii, v obchode, na návšteve, u lekára, v cudzom meste, v holičstve a kaderníctve. Učia sa napísať oznam, jednoduchú správu, SMS

správu. Ústne i písomne si precvičujú opis predmetu a pracovného postupu, upevňujú formy spoločenského styku. Prečítaný text reprodukovujú podľa otázok učiteľa a podľa osnovy

STRATÉGIE VYUČOVANIA

Vyučovanie slovenského jazyka je založené na komunikačno – poznávacom princípe, preto je

vhodné používať tieto metódy a organizačné formy vyučovania:

- motivačné (motivačné rozprávanie, motivačný rozhovor, pochvala, povzbudenie a kritika)
- slovné metódy (rozprávanie, opis, vysvetľovanie, rozhovor, beseda, dramatizácia)
- metódy samostatnej práce (samostatná práca s knihou, pracovným listom, slovníkom alebo obrázkovým materiálom)
- inscenačné metódy
- metódy opakovania a precvičovania vedomostí

Vyučovacie hodiny slovenského jazyka a literatúry by mali byť inšpiráciou na riešenie reálnych komunikačných situácií, aby si žiak osvojoval poznatky ľahko a prirodzene v činnostiach primeraných jeho veku.

Z organizačných foriem sa sústreďujeme na frontálnu, skupinovú (v podobe didaktických hier) a individuálnu prácu so žiakmi, v menšej miere párovú prácu ako predprípravu skupinovej práce. Počas celého roka venujeme starostlivosť zvukovej stránke hovorených prejavov žiakov.

UČEBNÉ ZDROJE

Čítanky, učebnice, cvičebnice, encyklopédie, krásna literatúra, časopisy, multimedialná technika, pracovné zošity

HODNOTENIE ŽIAKOV

Hodnotenie a klasifikácia žiackych výkonov prebieha počas vyučovacích hodín. Učiteľ slovne hodnotí výsledky práce žiakov a ich pracovné výkony, resp. ich klasifikuje. Učiteľ hodnotením a klasifikáciou motivuje žiakov k lepším výkonom, upozorňuje ich na prípadné nedostatky. Žiaci majú možnosť ohodnotiť svoje výkony i výkony spolužiakov. Učiteľ tieto hodnotenia usmerňuje a žiakov oboznamuje s kritériami hodnotenia a klasifikácie.

Hodnotenie a klasifikácia žiakov je vykonávaná v zmysle Metodického pokynu č. 32/2011 na hodnotenie žiakov s ľahkým stupňom mentálneho postihnutia ISCED -1.

9. ročník

F y z i k a

CHARAKTERISTIKA PREDMETU

Učivo fyziky je zamerané na objasnenie základných pojmov a javov z odboru fyziky. Štruktúru obsahu fyziky tvoria tematické celky, v ktorých si žiaci osvojujú sústavu vybraných faktov, javov a pojmov. Učia sa fyzikálne javy pozorovať, opísať, odmerať hodnoty fyzikálnych veličín a meranie vyhodnotiť. Osvojujú si zavedenú terminológiu a symboliku,

základné vzťahy medzi fyzikou, matematikou a ostatnými prírodnými vedami. Žiaci si osvojujú dôležité hodnoty, postoje a návyky, správanie sa k prírode a k sebe.

Pri vyučovaní fyziky je potrebné opierať sa o zmyslové vnímanie predmetov a javov ako o základ pre utváranie predstáv a pojmov u mentálne postihnutých žiakov. Názornosť je najdôležitejšia zásada pri vyučovaní fyziky. Nové učivo učiteľ vysvetľuje najmä demonštračnou metódou, pri ktorej sa žiaci učia slovne opísať pozorovaný jav. Žiaci merajú, vážia, pripravujú podmienky pre pokusy a vykonávajú také činnosti, ktoré využívajú v praktickom živote.

Všetky činnosti robia žiaci v malých skupinách alebo vo dvojiciach. Učia sa spolupracovať, dorozumievať sa pri práci a spoločne niesť zodpovednosť za jej výsledok.

C I E L E

Vedieť experimentálne overiť magnetické vlastnosti magnetov,

- vedieť experimentom dokázať jav elektrizovania telies,
- vedieť zostaviť elektrický obvod so žiarovkou,
- vedieť triediť vybrané pevné telesá na elektrické vodiče a izolanty,
- vedieť bezpečnostné pravidlá pri práci s elektrickými spotrebičmi,
- vedieť odmerať veľkosť prúdu a napätia v elektrickom obvode,
- vedieť opísať premenu energie na vybraných prírodných javoch,
- vedieť vymenovať dnes využívané prírodné zdroje energie a opísať spôsob ich využitia.

O B S A H

Magnetické a elektrické javy. Elektrická energia.

Magnet a jeho vlastnosti. Magnetické póly Zeme. Kompas.

Elektrické vlastnosti látok.

Blesk.

Elektrický obvod a jeho časti: elektrický článok, batéria elektrických článkov, žiarovka, spínač, spojovacie vodiče.

Elektrické vodiče a izolanty.

Vedenie elektrického prúdu v kvapalinách.

Sériové a paralelné zapojenie žiaroviek.

Meranie veľkosti elektrického prúdu ampérmetrom.

Jednotka veľkosti el. prúdu 1 A.

Meranie veľkosti elektrického napätia.

Jednotka napätia 1 V.

Elektromagnet.

Elektrický zvonček.

Elektrické spotrebiče v domácnosti.

Pravidlá bezpečnosti pri zaobchádzaní s elektrickými zariadeniami.

Premena energie elektrického prúdu.

Energia v prírode a v technike.

Energia v prírode.

Slnko ako zdroj energie.

Jednotka energie.

Potrava ako zdroj energie.

Vznik fosílnych palív.

Energia, ktorú nevieme využiť - elektrický výboj pri búrke, sopečná činnosť, zemetrasenie.

Energia v technike.

Tradičné zdroje energie: využívanie fosílnych palív; tepelné, vodné a jadrové elektrárne.
Netradičné zdroje energie: využitie slnečnej energie, geotermálnej energie a energie vetra
Zákon zachovania energie.
Spotreba a racionálne hospodárenie s energiou.

PROCES

Žiaci sa učia určovať póly a vlastnosti magnetu, určujú svetové strany podľa kompasu. Poznávajú praktické využitie elektromagnetu. V manuálnych činnostiach zostavujú elektrický obvod, zapájajú elektrický zvonček do elektrického obvodu, v praktických činnostiach používajú voltmeter a ampérmeter, zapisujú si namerané hodnoty. Precvičujú si manuálne činnosti ako výmena žiarovky, zapojenie elektrického spotrebiča, výmena monočlánku.

STRATÉGIE VYUČOVANIA

Na vyučovacích hodinách sa opierame o zmyslové vnímanie predmetov a javov ako o základ na utváranie predstáv a pojmov. Pri praktických cvičeniach, ktoré robíme v malých skupinách alebo vo dvojiciach, učíme žiakov spolupracovať so spolužiakmi, dorozumievať sa pri práci, spoločne niesť zodpovednosť za jej výsledok, udržiavať poriadok na pracovisku. Učíme ich porozumieť nameraným hodnotám teploty a času v tabuľke, aby mali predstavu konkrétneho deja.

UČEBNÉ ZDROJE

Učebnice, cvičebnice, encyklopédie, časopisy, počítačové programy, atlasy, didaktické obrazy, mapy, video nahrávky, internet, pracovné zošity

HODNOTENIE ŽIAKOV

Hodnotenie a klasifikácia žiackych výkonov prebieha počas vyučovacích hodín. Učiteľ slovne hodnotí výsledky práce žiakov a ich pracovné výkony, resp. ich klasifikuje. Učiteľ hodnotením a klasifikáciou motivuje žiakov k lepším výkonom, upozorňuje ich na prípadné nedostatky. Žiaci majú možnosť ohodnotiť svoje výkony i výkony spolužiakov. Učiteľ tieto hodnotenia usmerňuje a žiakov oboznamuje s kritériami hodnotenia a klasifikácie. Hodnotenie a klasifikácia žiakov je vykonávaná v zmysle Metodického pokynu č. 32/2011 na hodnotenie žiakov s ľahkým stupňom mentálneho postihnutia ISCED -1.

9. ročník
Chémia

CHARAKTERISTIKA PREDMETU

Vyučovací predmet chémia podáva žiakom základné vedomosti o niektorých prvkoch, zlúčeninách a chemických reakciách s dôrazom na ich praktické využitie. Žiaci získavajú elementárne poznatky o chemických prvkoch a vybraných okruhoch anorganických a organických látok, o ich význame a použití v každodennom živote. Žiaci si osvojujú základné činnosti súvisiace s pozorovaním a pokusom a pritom si osvojujú pravidlá bezpečnej práce.

C I E L E

Spoznávať vybraný okruh anorganických a organických látok, ich význam a využitie v každodennom živote,

- oboznámiť sa so zložením a vlastnosťami niektorých chemických látok,
- chápať horenie ako chemickú reakciu,
- vedieť uviesť na praktických príkladoch spôsoby oddeľovania zložiek zmesí,
- vedieť dodržiavať zásady bezpečnej práce s kyselinami a hydroxidmi,
- uvedomovať si nebezpečenstvo výbuchu pri unikaní plyných palív v uzavretom priestore,
- oboznámiť sa so základnými zdravotnými a environmentálnymi dôsledkami pôsobenia chémie v živote človeka.

O B S A H

Úvod do chémie

Chemické laboratórium. Vlastnosti látok. Skupenstvá látok. Zloženie a štruktúra látok. Zmesi. Oddelovanie zložiek zmesí.

Chemické prvky

Kovy (železo, hliník, meď, zinok, zlato striebro). Korózia kovov.

Nekovy (kyslík, dusík, vodík, uhlík, síra).

Voda a vzduch

Chemické zloženie vody, úprava povrchovej vody, čistenie odpadovej vody.

Chemické zloženie vzduchu, znečisťovanie vzduchu.

Ochrana čistoty vody a vzduchu.

Anorganické zlúčeniny

Oxidy - vznik, význam a použitie.

Kyseliny – vlastnosti, použitie.

Hydroxidy – vlastnosti, použitie.

Soli – vznik solí, použitie. Soli ako priemyselné hnojivá. Stavebné spojivá. Keramický a sklársky priemysel.

Organické zlúčeniny

Organické látky. Hlavné skupiny organických zlúčenín.

Uhl'ovodíky (zemný plyn, metán, propán, bután).

Deriváty uhl'ovodíkov (alkoholy, organické kyseliny).

Ropa: vlastnosti, ťažba, spracovanie. Plasty.

Bezpečnosť pri práci s ropnými produktmi

Prírodné látky (cukry, tuky, bielkoviny).

P R O C E S

Učíme žiakov poznávať symboly (výstražné značky) na nálepkách látok, ktoré poškodzujú zdravie, napríklad: jedy, žieraviny, horľaviny, výbušniny. Významným prvkom vo výchovno-vzdelávacom procese sú (žiacke aj demonštračné) chemické pokusy a laboratórne práce. Žiakov učíme využívať poznatky z chémie pri činnostiach v bežnom živote.

S T R A T É G I E V Y U Č O V A N I A

Na vyučovacích hodinách sa opierame o zmyslové vnímanie predmetov a javov ako o základ na utváranie predstáv a pojmov. Pri praktických cvičeniach, ktoré robíme v malých skupinách alebo vo dvojiciach, učíme žiakov spolupracovať so spolužiakmi, dorozumievať sa pri práci, spoločne niesť zodpovednosť za jej výsledok, udržiavať poriadok na pracovisku. Učíme ich porozumieť nameraným hodnotám teploty a času v tabuľke, aby mali predstavu konkrétneho deja.

U Č E B N É   Z D R O J E

Učebnice, cvičebnice, encyklopédie, časopisy, počítačové programy, didaktické obrázky, video nahrávky, internet, pracovné zošity

H O D N O T E N I E   Ž I A K O V

Hodnotenie a klasifikácia žiackych výkonov prebieha počas vyučovacích hodín. Učiteľ slovne hodnotí výsledky práce žiakov a ich pracovné výkony, resp. ich klasifikuje. Učiteľ hodnotením a klasifikáciou motivuje žiakov k lepším výkonom, upozorňuje ich na prípadné nedostatky. Žiaci majú možnosť ohodnotiť svoje výkony i výkony spolužiakov. Učiteľ tieto hodnotenia usmerňuje a žiakov oboznamuje s kritériami hodnotenia a klasifikácie. Hodnotenie a klasifikácia žiakov je vykonávaná v zmysle Metodického pokynu č. 32/2011 na hodnotenie žiakov s ľahkým stupňom mentálneho postihnutia ISCED -1.

9. ročník

B i o l ó g i a

C H A R A K T E R I S T I K A   P R E D M E T U

Učivo biológie nadväzuje na poznatky, ktoré si žiaci osvojili vo vlastivede. Žiaci získavajú základné poznatky o živej a neživej prírode a prírodných procesoch vo vzájomných súvislostiach. Oboznamujú sa so základnou stavbou tela a spôsobom života živočíchov, rastlín a iných organizmov, s podmienkami ich zdravého vývinu, s ochranou a tvorbou životného prostredia. Učia sa chápať prírodu ako zdroj trvale udržateľného života na Zemi.

Učia sa o škodlivosti fajčenia, alkoholu, toxikománie a dôsledkoch na ľudský organizmus. Vyučovanie biológie je nevyhnutné realizovať najmä v prirodzenom prostredí, v konkrétnych podmienkach prírodného prostredia v danom regióne prostredníctvom vychádzok, exkurzií a názorného materiálu v súčinnosti s praktickou skúsenosťou mentálne postihnutých žiakov. Konkrétne druhy rastlín a živočíchov a ich počet si môže vyučujúci určiť podľa regiónu, v ktorom sa škola nachádza.

C I E L E

Získať základné poznatky o stavbe Zeme, vývoji života na Zemi a vývoji človeka,
- poznať najdôležitejšie minerály a horniny Slovenska a ich využitie,
- poznať spôsoby ťažby minerálov a hornín,
- poznať typy pôdy a spôsoby ochrany pôdy,
- poznať chránené krajinné oblasti, národné parky, prírodné rezervácie na Slovensku

- a vo svojom regióne,
- vedieť, aké činnosti človeka poškodzujú životné prostredie,
- pochopiť dôsledky znečisťovania životného prostredia a možnosti jeho ochrany.

O B S A H

Vzájomná závislosť živej a neživej prírody
Vznik a vývoj Zeme
Stavba Zeme
Dejiny zemskej kôry
Základné stavebné jednotky zemskej kôry
Minerály a horniny, ich vznik
Geologické procesy
Vnútorne a vonkajšie geologické procesy
Premena a premenené horniny
Ťažba minerálov a hornín
Pôda
Vznik pôdy, zloženie pôdy
Druhy a význam pôdy
Životné prostredie človeka
Znečisťovanie životného prostredia
Ochrana prírody, chránené územia
Ochrana rastlín a živočíchov

P R O C E S

Žiaci sa oboznamujú s vývojom zemskej kôry a života na nej, so stavbou Zeme, s najdôležitejšími minerálmi a horninami na Slovensku, s ochranou prírody. Pri ťažbe a využití nerastných surovín vychádzame predovšetkým z podmienok svojho regiónu. Žiaci majú poznávať ochranu prírody cez svoj región (chránenú krajinnú oblasť, národný park, prírodnú rezerváciu, prírodnú pamiatku). Učíme ich pochopiť význam starostlivosti o čistotu ovzdušia, pôdy, vody, ochranu rastlín a živočíchov. Prostredníctvom triedenia odpadu ich učíme pochopiť recykláciu materiálov.

S T R A T É G I E V Y U Č O V A N I A

Vyučovanie biológie je založené na komunikačno – poznávacom princípe, preto je vhodné používať tieto metódy a organizačné formy vyučovania:

- motivačné (motivačné rozprávanie, motivačný rozhovor, pochvala, povzbudenie)
- slovné metódy (rozprávanie, opis, vysvetľovanie, rozhovor, beseda,)
- metódy samostatnej práce (samostatná práca s knihou, pracovným listom alebo obrázkovým materiálom)
- inscenačné metódy
- metódy opakovania a precvičovania vedomostí
- premietanie filmov a diapozitívov.

U Č E B N É Z D R O J E

Učebnice, cvičebnice, encyklopédie, časopisy, počítačové programy, atlasy, didaktické obrazy, mapy, video nahrávky, internet, pracovné zošity a pod.

HODNOTENIE ŽIAKOV

Hodnotenie a klasifikácia žiackych výkonov prebieha počas vyučovacích hodín. Učiteľ slovné hodnotí výsledky práce žiakov a ich pracovné výkony, resp. ich klasifikuje. Učiteľ hodnotením a klasifikáciou motivuje žiakov k lepším výkonom, upozorňuje ich na prípadné nedostatky. Žiaci majú možnosť ohodnotiť svoje výkony i výkony spolužiakov. Učiteľ tieto hodnotenia usmerňuje a žiakov oboznamuje s kritériami hodnotenia a klasifikácie. Hodnotenie a klasifikácia žiakov je vykonávaná v zmysle Metodického pokynu č. 32/2011 na hodnotenie žiakov s ľahkým stupňom mentálneho postihnutia ISCED -1.

9. ročník

Dejepis

CHARAKTERISTIKA PREDMETU

Cieľom predmetu dejepis je vytvárať a formovať historické vedomie žiakov, na základe ktorého by boli schopní pochopiť minulosť a prítomnosť krajiny, v ktorej žijú, situáciu Slovenskej republiky ako aj jej postavenie v Európe a zároveň si uvedomovať potrebu mierového spolunažívania národov. Vytvoriť elementárne predstavy z histórie na základe obrazového vnímania, celkového poznávania najdôležitejších období našich národných dejín so zameraním na pokrok, na najzákladnejšiu orientáciu vo vývoji spoločnosti, v slovenských dejinách, vo významných historických udalostiach, v osobnostiach, v kultúre. Dávame prednosť obraznej prezentácii dejín s využitím kultúrno-historických pamiatok regiónu, zaujímavému rozprávaní o udalostiach, osobnostiach, kultúrno-historických pamiatkach, efektívnemu využitiu umelecky spracovaných historických udalostí a osobností, poznávacej a emocionálnej zaangažovanosti žiakov pred pamäťovým osvojovaním historických faktov.

CIELE

- Za pomoci učiteľa odhaľovať pozitívne a negatívne príklady v histórii,
- vedieť porovnať súčasnosť so situáciou v minulosti,
  - učiť žiakov pochopiť, aké hodnoty nám zanechali minulé generácie,
  - vedieť sa spoľahlivo orientovať na časovej priamke,
  - vedieť samostatne pracovať s pracovným zošitom.

OBSAH

Pravek
Vznik a vývoj človeka
Starovek
Riečne civilizácie, Staroveké Grécko a Rím
Na úsvite našich národných dejín
Najstaršie národy na území Slovenska
Kresťanský letopočet
Príchod Slovanov

Veľkomoravská ríša, kultúra Veľkomoravskej ríše
Slovensko súčasťou uhorského štátu
Vpád Tatárov
Matúš Čák Trenčiansky
Husitské hnutie
Matej Korvín
Kultúra v stredoveku
Turecké nebezpečenstvo
Obdobie humanizmu a renesancie
Bitka pri Moháči
Turecké nájazdy do Uhorska
17. storočie – katolíci a nekatolíci
18. storočie – storočie rozumu
Slovenské národné obrozenie
Revolučný rok 1848
Postavenie Slovákov v Rakúsko-Uhorsku Novovek
Prvá svetová vojna
Vznik Československa
Vznik fašizmu
Druhá svetová vojna
Slovensko v období druhej svetovej vojny
Koniec druhej svetovej vojny
Povojnové obdobie a súčasnosť

PROCES

Pri vyučovaní dejepisu uplatňujeme princípy názornosti a konkrétnosti, rozvíjania jedinečnosti pojmov, obrazov a predstáv, rozprávania udalostí a dejov. Pri prezentovaní národných a svetových dejín učíme žiakov aktívne využívať okrem učebnice a pracovného zošitu aj čítanky, primeranú populárno-vedeckú literatúru, historické mapy, obrázky, filmy a pracovné materiály pripravené učiteľom. Odporúčame zaradiť návštevu múzeí, realizovať exkurzie v regionálnych dejinách.

STRATÉGIE VYUČOVANIA

Najčastejšie využívané metódy práce:

- motivačné (motivačné rozprávanie, rozhovor, problém, demonštrácia),
- expozičné (rozprávanie, vysvetľovanie, rozhovor, demonštračná metóda, pozorovanie),
- práca s knihou a textom, samostatné učenie prostredníctvom informačnej a komunikačnej techniky,
- aktivizujúce (diskusia, didaktické hry),
- fixačné (metódy opakovania a precvičovania).

Z foriem práce - frontálna výučba, individuálna práca žiakov, skupinová práca žiakov, práca vo dvojiciach, kooperatívne vyučovanie, diferencované vyučovanie.

UČEBNÉ ZDROJE

Učebnice, cvičebnice, encyklopédie, časopisy, počítačové programy, atlasy, didaktické obrázky, mapy, video nahrávky, internet, pracovné zošity a pod.

HODNOTENIE ŽIAKOV

Hodnotenie a klasifikácia žiackych výkonov prebieha počas vyučovacích hodín. Učiteľ slovne hodnotí výsledky práce žiakov a ich pracovné výkony, resp. ich klasifikuje. Učiteľ hodnotením a klasifikáciou motivuje žiakov k lepším výkonom, upozorňuje ich na prípadné nedostatky. Žiaci majú možnosť ohodnotiť svoje výkony i výkony spolužiakov. Učiteľ tieto hodnotenia usmerňuje a žiakov oboznamuje s kritériami hodnotenia a klasifikácie. Hodnotenie a klasifikácia žiakov je vykonávaná v zmysle Metodického pokynu č. 32/2011 na hodnotenie žiakov s ľahkým stupňom mentálneho postihnutia ISCED -1.

9. ročník

G e o g r a f i a

CHARAKTERISTIKA PREDMETU

V predmete geografia žiaci získavajú základné poznatky o svojej vlasti a o svete. Učivo nadväzuje na poznatky, ktoré si žiaci osvojili vo vlastivede. Žiaci postupujú od miestnej krajiny k poznaniu SR, jej postavenia v Európe, k základným informáciám o Európe a o svete. Súčasťou vyučovania zemepisu je práca s rôznymi druhmi máp. Práca s mapou nie je len prostriedkom, ale aj cieľom vyučovania, aby žiaci boli schopní orientovať sa podľa mapy aj v praktickom živote.

V rámci geografického učiva si žiaci osvojujú základy ochrany a tvorby životného prostredia. Žiaci si osvojujú základné vedomosti o svojej vlasti, regióne, v ktorom žijú, kultúre a národnej identite v európskom priestore. Učia sa chápať odlišnosti medzi jednotlivými kultúrami, vážiť si tradície národov, snažiť sa o spolužitie so všetkými národmi a národnosťami. Osvojujú si poznatky o vzťahoch medzi zložkami prírodného prostredia a ľudskou spoločnosťou, zručnosti pri práci s mapou, učia sa využívať doplňujúce zdroje informácií

C I E L E

- Utvrdiť základné poznatky o vzniku a vývoji Zeme,
- utvrdiť základné poznatky o jednotlivých svetadieloch,
  - utvrdiť základné informácie o Európe,
  - poznať základné informácie o jednotlivých krajoch Slovenska a krajských mestách,
  - vedieť spoľahlivo pracovať s fyzikálnou a politickou mapou.

O B S A H

Vznik a vývoj Zeme

Svetadiely

Afrika, Ázia, Amerika, Austrália, Antarktída, Európa

Slovenská republika

Poloha, rozloha, povrch, podnebie, vodstvo, rastlinstvo a živočíšstvo, chránené územia, obyvateľstvo, poľnohospodárstvo, nerastné bohatstvo, priemysel, doprava.

Bratislava – hlavné mesto Slovenska

Bratislavský kraj

Trnavský kraj
Nitriansky kraj
Trenčiansky kraj
Žilinský kraj
Banskobystrický kraj
Košický kraj
Prešovský kraj
Región, v ktorom žijem

PROCES

Na hodinách sa snažíme využívať čo najčastejšie činnostné zložky učiva, najmä čítanie z mapy, využitie primeranej doplnkovej literatúry, informačno-komunikačné technológie. Touto činnosťou si žiaci obohacujú vedomosti o prírodných podmienkach, pamätihodnostiach, turistických zaujímavostiach, priemysle a poľnohospodárstve v jednotlivých regiónoch. V závere školského roka sa zameriavame na regionálnu geografiu, ktorú je možné spojiť aj s vychádzkami a exkurziami.

STRATÉGIE VYUČOVANIA

Vyučovanie geografie je založené na komunikačno – poznávacom princípe, preto je vhodné používať tieto metódy a organizačné formy vyučovania:

- motivačné (motivačné rozprávanie, motivačný rozhovor, pochvala, povzbudenie)
- slovné metódy (rozprávanie, opis, vysvetľovanie, rozhovor, beseda)
- metódy samostatnej práce (samostatná práca s knihou, pracovným listom alebo obrázkovým materiálom)
- metódy opakovania a precvičovania vedomostí
- premietanie filmov a diapozitívov

UČEBNÉ ZDROJE

Učebnice, cvičebnice, encyklopédie, časopisy, počítačové programy, atlasy, didaktické obrázky, mapy, video nahrávky, internet, pracovné zošity

HODNOTENIE ŽIAKOV

Hodnotenie a klasifikácia žiackych výkonov prebieha počas vyučovacích hodín. Učiteľ slovne hodnotí výsledky práce žiakov a ich pracovné výkony, resp. ich klasifikuje. Učiteľ hodnotením a klasifikáciou motivuje žiakov k lepším výkonom, upozorňuje ich na prípadné nedostatky. Žiaci majú možnosť ohodnotiť svoje výkony i výkony spolužiakov. Učiteľ tieto hodnotenia usmerňuje a žiakov oboznamuje s kritériami hodnotenia a klasifikácie. Hodnotenie a klasifikácia žiakov je vykonávaná v zmysle Metodického pokynu č. 32/2011 na hodnotenie žiakov s ľahkým stupňom mentálneho postihnutia ISCED -1.

9. ročník

Občianska náuka

CHARAKTERISTIKA PREDMETU

Občianska výchova cieľavedome ovplyvňuje poznanie a konanie žiakov v duchu humanity, morálky a demokracie. Vede žiakov k tomu, aby svojimi postojmi a činmi prejavovali občiansku aktivitu, vlastenectvo, pozitívny vzťah k práci a jej výsledkom. Vplýva na žiakov v tom smere, aby si uvedomovali zodpovednosť k sebe, svojim blízkym, národu a celej spoločnosti, aby si uvedomovali svoju národnú a štátnu identitu. Obsah vyučovacieho predmetu je založený na uplatňovaní väzieb výchovy a vzdelávania, na spájaní teoretických poznatkov s osobnou praxou, so životnými zážitkami a skúsenosťami žiakov. Získané poznatky poskytujú žiakom vhodnú orientáciu pre budúci občiansky život.

Občianska výchova prináša žiakom základné právne a ekonomické informácie, ktoré v inom predmete nedostanú. Pozornosť venuje i rozvoju citovej a vôľovej sféry osobnosti žiaka. Integruje poznatky z iných predmetov. Najvyššie medzipredmetové vzťahy ju viažu s dejepisom, geografiou, etickou výchovou, materinským jazykom a literatúrou a biológiou.

CIELE

Poznať štátne symboly Slovenskej republiky,

-oboznámiť sa so spôsobom voľby prezidenta Slovenskej republiky

-poznať podmienky aktívneho a pasívneho volebného práva

-poznať rozdiel medzi parlamentnými a komunálnymi voľbami

-viest' žiakov k uvedomovaniu si práv a povinností občanov

-získať základné vedomosti o ekonomickom fungovaní spoločnosti, o Zákonníku práce.

OBSAH

Slovenská republika

Štátne symboly

Prezident Slovenskej republiky

Vláda Slovenskej republiky

Národná rada Slovenskej republiky

Voľby a volebné právo (voľba prezidenta, poslancov NR SR, poslancov do miestnych a regionálnych zastupiteľských orgánov)

Základné práva a povinnosti občanov

Slovenská republika – demokratický štát

Slovenské hospodárstvo

Trhové hospodárstvo

Vlastníctvo v demokratickej spoločnosti

Poctivá práca občanov

Peniaze a ich vznik

Peňažné ústavy v trhovej ekonomike

Rodinný a štátny rozpočet

Podnikanie

Sociálna politika štátu

Čo by mal občan vedieť

Doklady občana

Zmenená pracovná schopnosť

Úrady štátnej správy

Zákonník práce

Medzil'udské vzťahy na pracovisku

Pracovné problémy a prekážky v práci Choroba, liečebný poriadok, nemocenské dávky
Záujmové organizácie
Odborová organizácia
Poistenie a sporenie

PROCES

Vyučovanie realizujeme v konkrétnych situáciách tak, aby bol obsah učiva blízky chápaniu mentálne postihnutých žiakov. Žiaci si osvojujú podmienky práva voliť a byť volený. Vede ich k tomu, aby poznali význam základných dokladov občana. Pri učive o Zákonníku práce a medziľudských vzťahov na pracovisku využívame medzipredmetové vzťahy s učivom predmetu Svet práce. Oboznamujeme žiakov so záujmovými organizáciami v mieste ich bydliska.

STRATÉGIE VYUČOVANIA

Vyučovanie občianskej výchovy je založené na komunikačno – poznávacom princípe, preto je vhodné používať tieto metódy a organizačné formy vyučovania:

- motivačné (motivačné rozprávanie, motivačný rozhovor, pochvala, povzbudenie)
- slovné metódy (rozprávanie, opis, vysvetľovanie, rozhovor, beseda, dramatizácia)
- metódy samostatnej práce (samostatná práca s knihou, pracovným listom alebo obrázkovým materiálom)
- inscenačné metódy
- metódy opakovania a precvičovania vedomostí
- premietanie filmov a diapozitívov.

UČEBNÉ ZDROJE

Učebnice, encyklopédie, časopisy, počítačové programy, video nahrávky, internet, pracovné zošity a pod.

HODNOTENIE ŽIAKOV

Hodnotenie a klasifikácia žiackych výkonov prebieha počas vyučovacích hodín. Učiteľ slovné hodnotí výsledky práce žiakov a ich pracovné výkony, resp. ich klasifikuje. Učiteľ hodnotením a klasifikáciou motivuje žiakov k lepším výkonom, upozorňuje ich na prípadné nedostatky. Žiaci majú možnosť ohodnotiť svoje výkony i výkony spolužiakov. Učiteľ tieto hodnotenia usmerňuje a žiakov oboznamuje s kritériami hodnotenia a klasifikácie. Hodnotenie a klasifikácia žiakov je vykonávaná v zmysle Metodického pokynu č. 32/2011 na hodnotenie žiakov s ľahkým stupňom mentálneho postihnutia ISCED -1.

9. ročník

E t i c k á v ý c h o v a

CHARAKTERISTIKA PREDMETU

Etická výchova predstavuje overený výchovný model, ucelený program, vedúci žiakov k pozitívnym hodnotám a k ich uplatneniu v bežnom živote. Etická výchova pomáha žiakom

rozvíjať svoju identitu, poznať svoje silné a slabé stránky, zároveň ich učiť pochopiť a akceptovať druhých, vytvárať pozitívne vzťahy a prevziať zodpovednosť za seba i za druhých. Vďaka týmto cieľom etická výchova účinne pripravuje žiakov na zmysluplný a produktívny život v rodine, na pracovisku i v spoločnosti.

Etická výchova sa neuspokojuje iba s podávaním informácií o morálnych zásadách, ale pomocou moderných interaktívnych výchovných metód pozitívne ovplyvňuje hodnotovú orientáciu žiaka. Podporuje pochopenie a interiozáciu mravných noriem, napomáha osvojenie si správania, ktoré je s nimi v súlade.

Cieľom etickej výchovy je v rámci možností nahradiť žiakom chýbajúce pozitívne skúsenosti, vrátiť im pocit dôvery v seba i okolie, pomáhať im nadobudnúť zdravé sebavedomie, učiť ich vychádzať s rovesníkmi, podporovať rozvoj pozitívnych osobnostných vlastností, oboznamovať a pomôcť zvnútorňovať prosociálne hodnoty a postoje.

C I E L E

Rozvíjať povedomie vlastnej dôstojnosti a hodnoty ľudskej bytosti,

-prehĺbiť komunikačné spôsobilosti orientované na riešenie problémov a vedenie dialógu

-oboznámiť sa s niektorými vlastnosťami podporujúcimi zdravý životný štýl

-učiť sa preberať zodpovednosť pri ponuke rozličných typov závislostí, vrátane nevhodných masmediálnych vplyvov

-chápať význam radosti a pozitívneho myslenia v ľudskom živote a snažiť sa ich šíriť.

O B S A H

I. Prehĺbenie povedomia vlastnej dôstojnosti a hodnoty ľudskej bytosti vôbec

Objavovanie nových darov, ich kultivovanie, rozvoj záujmov.

Dar priateľstva pre vnútorný rozvoj ľudskej osoby.

Ľudské možnosti, túžby a odvážne sny, odvaha konať.

II. Prehĺbenie komunikačných spôsobilostí

Počúvanie, vedenie dialógu, riešenie konfliktov.

Asertivita orientovaná na prosociálnosť – požiadať o láskavosť, hovoriť adresne, vedieť povedať nie, oprávnená a neoprávnená kritika.

III. Zdravý životný štýl

Povedomie vlastnej hodnoty.

Skromnosť (opak neprimeraného sebaocenenia), nepovyšovať sa nad iných vo vystupovaní, v nárokoch, v rečiach.

Dobroprajnosť - dopriať iným materiálne i duchovné dobré, vedieť sa tešiť spolu s nimi.

Cieľavedomosť, pracovitosť, usilovnosť.

Čistota zmysľania, reči a prejavov správania v oblasti sexuality, význam studu a intimity v prejavoch náklonnosti medzi chlapcom a dievčaťom.

Kultivované vyjadrenie svojich citov, hlavne negatívnych.

Veselosť.

Sebaovládanie.

Ovocie zdravého životného štýlu.

IV. Závislosti, ktoré môžu znehodnotiť a ohrozovať náš život

Fajčenie, alkohol, omamné látky.

Konzumný a nezodpovedný sex. Hracie automaty, nadmerné sledovanie televízie.

Sekty a kulty, skupiny orientované na rasovú neznášanlivosť.

V. Masmediálne vplyvy

Prosociálne vzory v masmédiách (osobné i kolektívne).

Kritické hodnotenie videoprodukcie a televíznych programov.
Televízna pseudorealita a jej hodnotenie. Výchova kritického diváka.
Možnosti pozitívneho ovplyvňovania televíziou.

VI. Radosť a optimizmus

Radosť ako dôsledok objavovania hodnôt.
Radosť ako výsledok vynaloženej námahy pri dosahovaní cieľa.
Radosť ako predpoklad i dôsledok socializácie.
Radosť ako dar pre iných (šírenie optimizmu a nádeje vo svojom okolí).
Pozitívny vzťah k životu a k ľuďom.

PROCES

Etická výchova sa v 9. ročníku zameriava na prehĺbenie niektorých hodnôt a sociálnych spôsobilostí, s ktorými sa žiaci stretli v predchádzajúcich ročníkoch. Snažíme sa diskutovať a zaujať prosociálne postoje k rozličným aktuálnym problémom žiakov. Tematický celok Radosť a optimizmus – trvalé nastavenie ľudského života, zameriame na poskytnutie skúsenosti pozitívneho myslenia v období dospievania žiakov. Zarádime aj námety podľa záujmu žiakov a výberu učiteľa zamerané na obdobie dospievania.

STRATÉGIE VYUČOVANIA

Vyučovanie Etickej výchovy je založené na komunikačno-poznávacom princípe, preto je vhodné používať tieto metódy a organizačné formy vyučovania:

- motivačné
- slovné metódy
- metódy samostatnej práce
- inscenačné metódy
- metódy opakovania a precvičovania vedomostí, interaktívne vyučovanie
- premietanie filmov a diapozitívov.

UČEBNÉ ZDROJE

Encyklopédie, časopisy, obrázky, video nahrávky, internet, pracovné zošity

POUŽITÁ A ODPORÚČANÁ LITERATÚRA

BRATSKÁ, M.: Metódy aktívneho sociálneho učenia a ich aplikácia. Bratislava: Univerzita Komenského, 1994.
KOŠČ, M.: Základy psychológie. Bratislava: SPN, 1994.
LENCZ, L.: Pedagogika etickej výchovy. Bratislava: MC, 1992.
LENCZ, L. - KRÍŽOVÁ, O.: Metodický materiál k predmetu etická výchova. Bratislava: MC, 1993.
LENCZ, L. a kol.: Metodický materiál k predmetu etická výchova II. Bratislava: MC, 1994.
LENCZ, L., IVANOVÁ, E.: Metodický materiál III. K predmetu etická výchova. Bratislava: MC, 1995.
ROCHE – OLIVAR, R.: Etická výchova. Bratislava: Orbis Pictus Istropolitana, 1992.
JOYEUX, H.: Přichází puberta. Sexuální výchova od 10 do 13 let. Praha: Portál, 1994.
Učebné osnovy Etickej výchovy pre 5. až 9. ročník základnej školy. Bratislava: Ministerstvo školstva Slovenskej republiky, 1997.
KMEŤ, M.: Využitie prvkov etickej výchovy vo vyučovacích predmetoch na špeciálnej základnej škole I. a II. časť. Prešov: Metodicko-pedagogické centrum, 2002

HODNOTENIE ŽIAKOV

Hodnotenie a klasifikácia žiackych výkonov prebieha počas vyučovacích hodín. Učiteľ slovné hodnotí výsledky práce žiakov a ich pracovné výkony, resp. ich klasifikuje. Učiteľ hodnotením a klasifikáciou motivuje žiakov k lepším výkonom, upozorňuje ich na prípadné nedostatky. Žiaci majú možnosť ohodnotiť svoje výkony i výkony spolužiakov. Učiteľ tieto hodnotenia usmerňuje a žiakov oboznamuje s kritériami hodnotenia a klasifikácie. Hodnotenie a klasifikácia žiakov je vykonávaná v zmysle Metodického pokynu č. 32/2011 na hodnotenie žiakov s ľahkým stupňom mentálneho postihnutia ISCED -1.

9. ročník

Matematika

CHARAKTERISTIKA PREDMETU

Poňatie vyučovania matematiky v špeciálnej základnej škole je v súlade s poňatím vyučovania matematiky na základnej škole. Vyučovanie matematiky sa snaží poskytnúť všetkým žiakom spôsobom primeraným ich mentálnej úrovni a adekvátnymi formami a metódami také matematické vzdelanie, ktoré im umožní riešiť najnutnejšie problémy a úlohy praktického života a pracovného pomeru.

Matematické vedomosti, zručnosti a návyky sa budujú v súlade s matematickou teóriou na rôznom stupni intuitívneho prístupu podľa individuálnych schopností žiaka, systematicky sa uplatňuje zásada názornosti. Pri opakovaní a upevňovaní učiva sa žiaci učia využívať svoje matematické poznatky pri riešení problémov praxe predovšetkým prostredníctvom riešenia úloh, ktorých námety zodpovedajú skúsenostiam a úrovni poznania žiakov špeciálnej základnej školy i pri riešení rôznych problémov v ostatných vyučovacích predmetoch.

Spojeniu vyučovania matematiky s praxou prispieva i to, že sa žiaci naučia používať rôzne pomôcky umožňujúce geometrické konštrukcie.

Individuálnym prístupom získava žiak prostredníctvom matematiky základné matematické vedomosti, zručnosti a návyky tak, aby ich v rozsahu svojich individuálnych schopností a možností, na svojom aktuálnom stupni vývinu dokázal v živote prirodzene aplikovať.

Ciele predmetu matematika sú kladené tak, aby bol obsah a proces vzdelávania orientovaný na žiaka, aby prostredníctvom individuálneho, názorného a štruktúrovaného prístupu pôsobili na pozitívny kognitívny rozvoj a v konečnom dôsledku aj na rozvoj celej osobnosti žiaka s mentálnym postihnutím.

Hranice obsahu učiva jednotlivých ročníkov nesmú byť prekážkou pre efektívne vzdelávanie žiaka. Časová potreba a množstvo obsahu učiva sa prispôsobuje individuálnym schopnostiam žiaka.

CIELE

Utvrdiť algoritmus písomného delenia jednociferným deliteľom so zvyškom,
- utvrdiť algoritmus písomného delenia dvojciferným deliteľom písomne alebo pomocou kalkulačky,

- vedieť využívať spôsoby kontroly správnosti výpočtu súčtu alebo rozdielu,
- vedieť vypočítať 1 %, rozlíšiť, pomenovať a vypočítať základ, počet percent a hodnotu príslušnú k počtu percent,
- pochopiť význam pojmu objem,
- poznať používané jednotky objemu a vedieť ich navzájom premieňať,
- osvojiť si postup výpočtu objemu kvádra a kocky,
- poznať sieť kvádra a kocky, rozvíjať priestorovú predstavivosť žiakov,
- naučiť žiakov získané vedomosti aplikovať v praxi.

O B S A H

ARITMETIKA

Opakovanie a prehĺbenie učiva z 8.ročníka

Písomné násobenie prirodzených čísel číslami 1 až 99

Písomné delenie prirodzených čísel jednocifernými deliteľmi aj pomocou kalkulačky

Písomné delenie prirodzených čísel dvojčifernými deliteľmi pomocou kalkulačky

Zlomky

Desatinné čísla: čítanie, odčítanie, násobenie a delenie desatinných čísel

Percento

Pojem percento, čítanie a písanie percent

Pojem celok, základ, 100 %

Výpočet percentovej časti, celku, počtu percent aj s využitím kalkulačky

Riešenie jednoduchých slovných úloh z praxe

Istina, úrok, úroková miera

Istina, úrok, úroková miera, daň z úroku – informatívne

Osobný – bežný účet

Osobný – bežný účet, jeho význam a použitie

Platobná karta

Prehĺbenie poznatkov z matematiky so zameraním na prax a profesionálnu prípravu

Riešenie slovných úloh a príkladov z praxe

GEOMETRIA

Opakovanie a prehĺbenie učiva z 8.ročníka

Uhly

Obvody a obsahy rovinných obrazcov.

Geometrické telesá všeobecne

Kocka, sieť a povrch kocky

Kváder, sieť a povrch kvádra

Objemy telies všeobecne

Jednotky objemu

Objem kocky a kvádra

Riešenie úloh z praxe

PROCES

V prvom polroku sa venujeme utvrdeniu učiva osvojovaného v ôsmom ročníku. Na získanie početných návykov využívame aktivizujúce vyučovacie metódy. Na zvládnutie numerických zručností žiakov využívame kalkulačky a osobné počítače, hlavne v samostatnej práci, práci vo dvojiciach, pri kontrole výsledkov svojej práce i práce spolužiakov. Rozvíjame vedomosti žiakov z geometrických výpočtov. Dôraz kladieme na úlohy z praxe a na použitie

jednotiek medzinárodnej sústavy. V druhom polroku sa zameriavame najmä na aplikáciu poznatkov v praktickom živote a v súvislosti s profesionálnou prípravou.

STRATÉGIE VYUČOVANIA

Pri vyučovaní matematiky je vhodné používať tieto metódy a organizačné formy vyučovania:

- motivačné
- expozičné
- metódy sprostredkovaného prenosu poznatkov – demonštračné, manipulácia s predmetmi,
- metódy samostatnej práce – práca s pracovným zošitom, obrázkovým materiálom)
- fixačné (metódy opakovania a precvičovania vedomostí)

Vyučovacie hodiny matematiky by mali byť inšpiráciou na riešenie reálnych situácií, aby si žiak osvojoval poznatky ľahko a prirodzene v činnostiach primeraných jeho veku.

Z organizačných foriem sa sústreďíme na frontálnu, skupinovú a individuálnu prácu so žiakmi.

UČEBNÉ ZDROJE

Učebnice, cvičebnice, pracovné zošity, počítačové programy, didaktické obrazy, modely a pod.

HODNOTENIE ŽIAKOV

Hodnotenie a klasifikácia žiackych výkonov prebieha počas vyučovacích hodín. Učiteľ slovne hodnotí výsledky práce žiakov a ich pracovné výkony, resp. ich klasifikuje. Učiteľ hodnotením a klasifikáciou motivuje žiakov k lepším výkonom, upozorňuje ich na prípadné nedostatky. Žiaci majú možnosť ohodnotiť svoje výkony i výkony spolužiakov. Učiteľ tieto hodnotenia usmerňuje a žiakov oboznamuje s kritériami hodnotenia a klasifikácie.

Hodnotenie a klasifikácia žiakov je vykonávaná v zmysle Metodického pokynu č. 32/2011 na hodnotenie žiakov s ľahkým stupňom mentálneho postihnutia ISCED -1.

9. ročník

Informatická výchova

CHARAKTERISTIKA PREDMETU

Predmet informatická výchova má dôležité postavenie aj vo vzdelávaní žiakov s mentálnym postihnutím, pretože podobne ako matematika rozvíja myslenie žiakov. Vedie k presnému vyjadrovaniu myšlienok a postupov a ich zaznamenaniu vo formálnych zápisoch, ktoré slúžia ako všeobecný prostriedok komunikácie.

Cieľom informatickej výchovy je viesť žiakov k pochopeniu základných pojmov, postupov a techník používaných pri práci s údajmi a toku informácií v počítačových systémoch. Cieľom predmetu je zoznámiť sa s počítačom a možnosťami jeho využitia

v každodennom živote, získať základné zručnosti v používaní počítača primerane individuálnym schopnostiam žiaka s mentálnym postihnutím.

V rámci medzipredmetových vzťahov si žiaci môžu pomocou rôznych aplikácií precvičovať napr. učivo z matematiky, slovenského jazyka a iných predmetov. Získavajú vedomosti za podpory edukačných programov napr. z vlastivedy

Obsah vzdelávania je rozdelený na tematické okruhy:

Informácie okolo nás - žiaci sa učia pracovať so základnými počítačovými aplikáciami, aby vedeli základné postupy pri práci s textom a jednoduchou prezentáciou, získali prvé zručnosti pri kreslení v grafickom prostredí, porozumeli nahrávaniu a prehrávaniu zvukov a videí.

Komunikácia prostredníctvom IKT - sa venuje využitiu nástrojov internetu na komunikáciu, na vlastné učenie sa. Žiaci by sa mali naučiť pracovať s elektronickou poštou, mali by pochopiť spôsob a mechanizmy vyhľadávania informácií na internete, uvedomovať si bezpečnostné riziká pri práci s internetom.

Postupy, riešenie problémov - žiaci sa zoznámia so špecifickými postupmi riešenia problémov prostredníctvom IKT. Zoznámia sa s pojmami ako program, programovanie.

Princípy fungovania IKT - sa venuje popisu a pochopeniu mechanizmov informačných a komunikačných technológií. Žiaci by sa mali zoznámiť s možnosťami vstupných a výstupných zariadení, so získavaním základných zručností pri práci so súbormi a priečinkami.

Informačná spoločnosť - tematický okruh sa zaoberá s etickými, morálnymi a spoločenskými aspektmi informatiky. Žiaci by mali sa oboznámiť s ukázkami využitia IKT v bežnom živote, pochopiť, že používanie IKT si vyžaduje kritický a zvažujúci postoj k dostupným informáciám, viesť k zodpovednému používaniu interaktívnych médií – rozumieť rizikám, ktoré sa tu nachádzajú.

C I E L E

- Vedieť samostatne pracovať s jednotlivými nástrojmi v grafickom editore,
- rozšíriť zručnosti v práci s textom, vedieť používať nástroje na úpravu textov,
  - naučiť sa pracovať s tabuľkou v MS Word,
  - rozvíjať schopnosť kooperácie a komunikácie,
  - pochopiť základné autorské práva,
  - vedieť prezentovať výsledky svojej práce.

O B S A H

Informácie okolo nás

Prehrávanie, ukladanie zvukového záznamu

Tvorba jednoduchých animácií

Rozširovanie zručnosti v práci s textom

Kombinácia textu a obrázka.

Vkladanie obrázka do textu cez schránku.

MS Word – vkladanie a formátovanie jednoduchej tabuľky

Ukladanie informácií do súborov (text, obrázkov, zvuk)

Základné autorské práva pri kopírovaní textu, obrázkov, hier

Počítačové didaktické hry

Komunikácia prostredníctvom IKT

e-mail, poštový program, e- mailová adresa, adresár

Samostatné posielanie a prijímanie jednoduchých listov

Tvorba a využitie adresára

Posielanie príloh, hromadné odosielanie správ

Bezpečné a etické správanie v e- mailovej komunikácii, ochrana osobných údajov www, webový prehliadač, webová stránka, odkaz, vyhľadávanie

Vyhľadávanie informácií v elektronickej encyklopédii

Výber vhodnej informácie, práca s kľúčovým slovom, spracovanie informácie z Internetu

On-line hry, zásady správania sa na portáloch

Školské portály

Postupy, riešenie problémov

Skladanie podľa návodov

Riešenie jednoduchých algoritmov v detskom programovacom prostredí

Samostatné ovládanie výučbového softvéru

Používanie vyučovacích programov pre žiakov, ktoré rozvíjajú logické myslenie

Princípy fungovania IKT

Skener

Skenovanie textu, obrázka a ich ukladanie, upevňovanie zručnosti

CD mechanika

Ovládanie CD mechaniky, spustenie CD, DVD, USB – upevňovanie zručnosti

Ukladanie informácií na rôzne médiá, porovnávanie ich kapacity

Informačná spoločnosť

Informačné technológie v škole

Využívanie rôznych typov edukačných programov pre rôzne predmety

Bezpečnosť počítača - prečo a pred kým treba chrániť počítač

Voľný čas a IKT

Počítačové hry, hudba, filmy

PROCES

V rámci vyhľadávania informácií na Internete sa žiaci učia vyhľadať praktické informácie (napríklad vhodný dopravný spoj, predpoveď počasia na daný deň, recept na prípravu jednoduchého jedla, ordinačné hodiny svojho lekára). Číme žiakov vytvárať jednoduchú tabuľku v textovom editore, orientovať sa v nej a upravovať ju. Poučíme ich o výhodách a rizikách internetového obchodu. Učíme ich využívať možnosti IKT pri riešení projektových úloh a ich prezentácii. Vyučujúci vyčlení určitý čas aj na projektovú prácu, ktorá by mala využívať medzipredmetové vzťahy.

STRATÉGIE VYUČOVANIA

Prevalu používaných metód tvoria:

- motivačné metódy (motivačné rozprávanie, motivačný rozhovor, motivačná demonštrácia,
- pochvala, povzbudenie a kritika)
- slovné metódy (rozprávanie, vysvetľovanie, riadený rozhovor)
- metódy samostatnej práce
- aktivizujúce metódy vyučovania – praktická aktivita
- hra ako metóda
- metódy demonštračné (demonštrácia audio a video záznamu)
- metódy opakovania a precvičovania vedomostí

Z organizačných foriem sa môžu využívať tímová práca, práca vo dvojiciach, v malých skupinkách a individuálna práca so žiakmi.

UČEBNÉ ZDROJE

Časopisy, počítačové programy, internet, pracovné listy, prezentácie a pod.

HODNOTENIE ŽIAKOV

Hodnotenie a klasifikácia žiackych výkonov prebieha počas vyučovacích hodín. Učiteľ slovné hodnotí výsledky práce žiakov a ich pracovné výkony, resp. ich klasifikuje. Učiteľ hodnotením a klasifikáciou motivuje žiakov k lepším výkonom, upozorňuje ich na prípadné nedostatky. Žiaci majú možnosť ohodnotiť svoje výkony i výkony spolužiakov. Učiteľ tieto hodnotenia usmerňuje a žiakov oboznamuje s kritériami hodnotenia a klasifikácie. Hodnotenie a klasifikácia žiakov je vykonávaná v zmysle Metodického pokynu č. 32/2011 na hodnotenie žiakov s ľahkým stupňom mentálneho postihnutia ISCED -1.

9. ročník

Pracovné vyučovanie

CHARAKTERISTIKA PREDMETU

Pracovné vyučovanie je pre žiakov s mentálnym postihnutím najdôležitejším rehabilitačným predmetom, ktorý od najnižšieho ročníka systematicky ovplyvňuje rozvoj ich motoriky vytváraním pracovných zručností a spolupôsobí na zvýšenie ich rozumovej úrovne. Žiaci v tomto predmete získavajú vedomosti z rôznych pracovných činností, vrátane elementárnych technických a výrobných poznatkov. Pracovné vyučovanie vytvára u žiakov kladný vzťah k práci, plní základnú prípravu pre budúce povolanie, ale aj pre potrebu praktického života v rodine a spoločnosti. V spolupráci s ostatnými predmetmi pôsobí na harmonický rozvoj žiakov.

V pracovnom vyučovaní získavajú žiaci základné vedomosti o materiáloch, nástrojoch a o pracovných postupoch. Učia sa rozoznávať druhy materiálov, ich vlastnosti, poznávať konštrukciu a funkciu nástrojov, učia sa hovoriť o tom, čo robia a s čím pracujú. Žiaci sa postupne primerane veku vedú k chápaniu vzťahov medzi materiálom, nástrojmi a spôsobmi práce. Postupne sa tak rozvíja ich technické myslenie a vyjadrovanie a technická pripravenosť.

Pracovné vyučovanie vzbudzuje u žiakov záujem o prácu, uspokojuje ich túžbu po činnosti, zameranie práce na užitočný výsledok vzbudzuje ich iniciatívu a pozitívny vzťah k práci, pestuje zmysel pre poriadok, cit pre krásu a vhodnosť materiálu, nástrojov a spôsobov práce.

Pri práci si žiaci osvojujú kultúrne návyky. Systematicky poznávajú hlavné prvky organizácie, hygieny a bezpečnosti pri práci. Učia sa pracovať disciplinovane, starostlivo, hospodárne zaobchádzať s materiálom a nástrojmi.

Pri výbere úloh učiteľ prihliada aj na učebnú látku ostatných predmetov. Nevyhnutnosť koordinácie pracovného vyučovania s inými vyučovacími predmetmi vyplýva z podstaty rozvoja poznávacích možností mentálne postihnutých žiakov - spájať konkrétnu činnosť s poučením, prax s teóriou.

Pracovné zaťaženie musí byť primerané fyzickým schopnostiam žiakov. Nesmie byť tak náročné, aby žiakov vyčerpal, ale ani príliš jednoduché, lebo by nedostatočne aktivizovalo ich myslenie a v dostatočnej miere ich nezamestnávalo.

Veľmi dôležitou podmienkou je materiálne zabezpečenie pracovného vyučovania. Sú to najmä pracovne a dielne, sklad materiálu, pozemok, dostatok vyhovujúcich nástrojov, pracovných a učebných pomôcok a jednotného materiálu pre žiakov.

Pracovné prostredie musí vyhovovať hygienickým podmienkam (čistý vzduch, vhodné osvetlenie, čistota pracoviska, atď.). K hygienickým podmienkam patrí aj vhodné oblečenie na pracovné vyučovanie. Nevyhnutným doplnkom dielne je príručná lekárnička.

V pestovateľských prácach sa na školskom pozemku (záhrade) určí pre jednotlivé pracovné skupiny dostatočná plocha s prihliadnutím na vek a možnosti žiakov a na technickú vybavenosť školy. Na pestovateľské práce možno využiť aj kútik prírody v každej učebni. Na hodinách pracovného vyučovania sa používajú rôzne učebné pomôcky. Zvyčajne je to vzorový výrobok a súbor nástrojov, materiálov, potrieb a zariadení pre určitý druh práce; ďalej sú to výkresy, pracovné postupy, obrazy, ilustrácie, modely, diagramy, prírodniny, predlohy, filmy, diapozitívy a diafilmy.

Nevyhnutnou súčasťou pracovného vyučovania sú exkurzie, ktoré umožňujú žiakom už od najnižších ročníkov poznávať prácu dospelých na rozličných pracoviskách a posilňovať spojenie pracovného vyučovania so životom.

Obsah pracovného vyučovania je členený na zložky. Toto rozdelenie vychádza zo schopností žiaka osvojiť si obsah daného učiva, a zo schopnosti vedieť ho aplikovať v súčasnom i budúcom praktickom živote:

V zložke **sebaobslužné činnosti** žiaci nadobúdajú zručnosti v starostlivosti o hygienu tela a zovňajšku, osvojujú si stravovacie návyky a pravidlá stolovania.

Obsahom zložky **práce v domácnosti** je osvojovanie si základných pracovných návykov v domácnosti, zručností potrebných pri domácich prácach a udržiavanie poriadku. Súčasťou tejto zložky je aj šitie. Žiaci nadobúdajú zručnosti v základných technikách šitia a ručných prác. Súčasťou zložky sú aj práce v kuchyni. Žiaci si osvojujú základné znalosti o potravinách, a ako udržiavať poriadok a hygienu v kuchyni. Vo vyšších ročníkoch nadobúdajú žiaci zručnosti pri príprave jednoduchých nápojov a jedál.

V zložke **práce v dielni** si žiaci osvojujú schopnosť rozlišovať rozličné materiály, spoznávajú ich v praktickom živote, osvojujú si manuálne zručnosti s nimi a vytvárajú jednoduché výrobky.

V zložke **pestovateľské práce** sa žiaci učia rozpoznávať rôzne druhy ovocia a zeleniny, nadobúdajú základné pestovateľské zručnosti, osvojujú si starostlivosť o izbové rastliny.

Vzhľadom na to, že nie každá škola má školský pozemok, odporúčame práce na školskom pozemku nahradiť inou činnosťou, podľa podmienok školy tak, aby bola zachovaná časová dotácia predmetu pracovné vyučovanie podľa učebného plánu.

C I E L E

Upevniť a prehĺbovať získané zručnosti a vedomosti o základných druhoch dreva,

-vedieť pracovať s profilovým materiálom

-zdokonaľiť sa v pracovných zručnostiach s plastmi

-naučiť sa pracovať s kuchárskou knihou a receptom

-vedieť pripraviť jedlá z ovocia a zeleniny

-naučiť žiakov racionálne používať mechanizačné prostriedky v domácnosti, poznať zásady bezpečnej práce a ich bežnej údržby

-oboznámiť sa so základmi starostlivosti o dieťa, chorých a starých ľudí

O B S A H

Sebaobslužné činnosti

Osobná hygiena

Intímna hygiena

Hygiena domácnosti

Zariadenie bytu, výber bytových doplnkov, starostlivosť a spôsoby ich ošetrovania

Veľkúpratovanie, tepovanie kobercov

Čistiace prostriedky

Bezpečné zaobchádzanie s modernými prístrojmi v domácnosti

Ustlanie postele, prevliekanie posteľnej bielizne

Údržba odevu a bielizne: spôsoby prania, čistenie škvŕn

Žehlenie, regulácia tepla v žehličke

Práce v dielni

Práce s drevom

Zdokonaľovanie sa v ručnom obrábaní dreva a povrchovej úprave

Spájanie dreva kolíčkami

Práca podľa technického výkresu

Rezanie lupienkovou pílou

Príklady výrobkov: stojan na časopisy, debničky na kvety a iné

Práce s kovem

Práca s profilovým materiálom – rezanie, sekanie, vŕtanie, pilovanie

Príklady výrobkov: kladivko, uholník a iné.

Práce s plastmi

Zdokonaľovanie pracovných činností s organickým sklom a novodurom

Príklady výrobkov: maliarska paleta, polička, puzdro a iné

Údržbárske práce

Praktické činnosti podľa potreby pri údržbe školského nábytku, záhradného náradia a školského areálu

Práce s rozličným materiálom

Náplň určí vyučujúci

Práce v domácnosti

Príprava pokrmov

Príprava jedál podľa kuchárskej knihy, príprava receptov

Rôzne spôsoby spracovania zeleniny a ovocia a zachovanie vitamínov

Konzervovanie ovocia a zeleniny, príprava kompótov a lekvárov

Príprava cukrárenských výrobkov

Praktické využitie moderného technického vybavenia kuchyne pri príprave pokrmov

Šitie

Odievanie a móda: voľba materiálu, strihu, kombinácia farieb, odievanie pri rôznych príležitostiach

Práca s textilom

Zdokonaľovanie sa v šití všetkých ručných stehov.

Vyšívanie gombíkovej dierky

Zhotovenie pútka obnítovaním z látky

Práca so strihom

Strojové šitie: šitie do kruhu, štepovanie, začisťovanie látky

Žehlenie zložitých tvarov

Príklady výrobkov: jednoduchá blúzka, kruhové prestieranie a iné

Pletenie

Zdokonaľovanie techniky pletenia

Výrobok podľa vlastného výberu

Háčkovanie

Zdokonaľovanie techniky háčkovania

Výrobok podľa vlastného výberu

Starostlivosť o dieťa

Informácie o narodení dieťaťa

Detská výbava

Prebaľovanie dojčat'a, príprava mlieka a ďalších pokrmov pre dieťa

Hygiena matky

Starostlivosť o chorých a starých ľudí

Oboznámenie sa s hygienickou starostlivosťou o chorých a starých ľudí, s rôznymi spôsobmi merania telesnej teploty, s prikladaním obkladov, s používaním liekov, so základnými lekárskymi vyšetreniami (röntgenové, sonografické, moču, krvi a iné)

Pestovateľské práce

Obsah učiva prispôsobíme úrovni žiakov, regionálnym a materiálnym podmienkam školy

Význam pestovania zeleniny pre zdravie človeka

Pestovanie základných druhov zeleniny

Zužitkovanie odpadu kompostovaním

Biologická ochrana pestovaných plodín

Základy technického kreslenia

Učivo základov technického kreslenia aplikujeme v súlade s konkrétnym výrobkom, na ktorom žiaci pracujú

Osová súmernosť

-využívanie osovej súmernosti v praxi (dekoratívna a ľudová tvorba)

-znázorňovanie s využitím osovej súmernosti

Zhotovovanie technických náčrtov výrobkov

Rysovanie jednoduchých technických výkresov, praktické využitie

PROCES

V tomto ročníku sa zameriame na upevnenie zručností z predchádzajúcich ročníkov. Vedeíme žiakov ku skvalitňovaniu práce.Praktickú činnosť zameriavame na profesijnú prípravu. Jednoduchý technický výkres žiaci zhotovujú len ku konkrétnemu výrobku. Pri príprave pokrmov poučíme žiakov o význame sacharidov pre ľudský organizmus, o dôsledkoch nadmernej konzumácie rafinovaných cukrov a sladkostí. Vedeíme ich k získaniu praktických skúseností pri príprave pohostenia.V rámci exkurzií podľa miestnych možností žiaci spoznávajú tradičné technológie používané v ľudových remeslách daného regiónu, výrobky ľudových remesiel a spracovanie tradičného materiálu.V rámci pestovateľských prác žiaci rozlišujú osivo a sadivo, poznajú ich kvalitatívne vlastnosti rozhodujúce pre rozmnožovanie a úrodu, rozpoznávajú vegetatívne časti rastlín vhodné na rozmnožovanie. Dbáme na to, aby žiaci poznali a rešpektovali požiadavky bezpečnosti a hygieny pri každej pracovnej činnosti. Na hodinách je možné využívať aj iné techniky (napríklad: viazanie macramé, frivolitkové čipky, šitá čipka, flanderská čipka, gatra, cigánske tkanice, batika, sieťovanie, krosienkovanie, tapiséria, tkanie, pletenie na stroji, aplikácia, intarzia, sůtašky, reliéf, kovotepectvo, keramika, drevorezba).

STRATÉGIE VYUČOVANIA

Na hodinách pracovného vyučovania je vhodné používať tieto vyučovacie metódy:

- motivačné (motivačné rozprávanie, motivačný rozhovor, pochvala, povzbudenie
- a kritika)
- slovné metódy (vysvetľovanie, rozprávanie, opis, vysvetľovanie, rozhovor)

- názorné (demonštračné metódy, pozorovanie, exkurzia)
- praktické (manipulácia s predmetmi, problémové metódy, cvičenia, praktické práce)
- metóda práce s literatúrou a technickou dokumentáciou.

Nevyhnutnou súčasťou pracovného vyučovania sú exkurzie, ktoré umožňujú žiakom už od najnižších ročníkov poznávať prácu dospelých na rozličných pracoviskách a posilňovať spojenie pracovného vyučovania s praxou.

Z organizačných foriem je možné použiť: frontálnu, kolektívnu (žiak plní čiastkové úlohy, zúčastňuje sa spoločného riešenia), skupinovú (menšie skupiny, ktoré pracujú samostatne). Individuálnu samostatnú prácu so žiakmi, diferencovanú samostatnú prácu.

UČEBNÉ ZDROJE

Stavebnice, školský pozemok, detské maľovanky, detská literatúra, encyklopédie, časopisy, multimediálna technika, pexeso, herbár, exponáty, umelé pieskovisko, papier, nožnice a iné pomôcky a materiály

HODNOTENIE ŽIAKOV

Hodnotenie a klasifikácia žiackych výkonov prebieha počas vyučovacích hodín. Učiteľ slovne hodnotí výsledky práce žiakov a ich pracovné výkony, resp. ich klasifikuje. Učiteľ hodnotením a klasifikáciou motivuje žiakov k lepším výkonom, upozorňuje ich na prípadné nedostatky. Žiaci majú možnosť ohodnotiť svoje výkony i výkony spolužiakov. Učiteľ tieto hodnotenia usmerňuje a žiakov oboznamuje s kritériami hodnotenia a klasifikácie. Hodnotenie a klasifikácia žiakov je vykonávaná v zmysle Metodického pokynu č. 32/2011 na hodnotenie žiakov s ľahkým stupňom mentálneho postihnutia ISCED -1.

9. ročník
Svet práce

CHARAKTERISTIKA PREDMETU

Cieľom predmetu je pripraviť žiakov s mentálnym postihnutím na život v praxi, na to, aby sa v budúcnosti dokázali uplatniť na trhu práce, aby dokázali dodržiavať pravidlá, povinnosti a záväzky, aby sa dokázali adaptovať na zmenené pracovné podmienky.

Vzdelávanie v tejto oblasti vedie žiakov s mentálnym postihnutím k poznaniu pracovných činností, ktoré napomáhajú k vytváraniu možných záujmov a využitiu voľného času, k orientácii v rôznych odboroch ľudskej činnosti a k osvojeniu si potrebných poznatkov. Žiaci sa oboznamujú s právami a povinnosťami zamestnancov a zamestnávateľov, v modelových situáciách sa učia prezentovať seba pri uchádzaní sa o zamestnanie, oboznamujú sa s možnosťami využitia poradenskej pomoci v prípade neúspešného hľadania zamestnania. V predmete sa využívajú poznatky z pracovného vyučovania a občianskej náuky.

Súčasťou vyučovania sú vychádzky a exkurzie, pri ktorých žiaci získavajú konkrétne poznatky z rôznych odborov pracovnej činnosti, prehľad o učebných odboroch na konkrétnych odborných učilištiach. Pri plánovaní exkurzií odporúčame spolupracovať s výchovným poradcom.

CIELE

Naučiť sa orientovať na trhu práce

- vedieť, kde sa podľa miesta bydliska nachádza príslušný Úrad práce, sociálnych vecí a rodiny
- vedieť napísať svoj životopis a žiadosť o prijatie do zamestnania
- naučiť sa (prakticky) zvládnuť prijímací pohovor
- poznať základné všeobecné povinnosti zamestnanca v pracovnom pomere

OBSAH

Trh práce

Prvé zamestnanie

Hľadanie zamestnania

Zdroje informácií (inzeráty v tlači, informácie na Internete, rodina, priatelia, známi)

Úrady práce, sociálnych vecí a rodiny

Ako sa uchádzať o zamestnanie

Životopis

Žiadosť o prijatie do zamestnania

Prijímací pohovor

Pracovná zmluva

Zákonník práce

Základné povinnosti zamestnanca v pracovnom pomere

Pracovný poriadok

PROCES

Učíme žiakov vyhľadávať si ponuky pracovných miest a ponuky pracovných síl, vysvetlíme im mechanizmus ponuky a dopytu. Prostredníctvom inzerátov v tlači a na Internete (www.jobs.sk, www.praca.sk, www.hladajpracu.sk a iné) si žiaci prakticky nacvičujú vlastný prieskum trhu. V rámci medzipredmetových vzťahov so slovenským jazykom a informatickou výchovou učíme žiakov písať životopis a žiadosť o prijatie do pracovného pomeru. Prakticky nacvičujeme ako prebieha prijímací pohovor. Oboznámime ich s povinnými náležitosťami pracovnej zmluvy ako je druh práce, na ktorú sa pracovník prijíma, miesto výkonu práce, deň nástupu do práce. Oboznámime ich so Zákonníkom práce, základnými povinnosťami zamestnanca a pracovným poriadkom.

STRATÉGIE VYUČOVANIA

V rámci vyučovania tohto predmetu žiakovi poskytujeme informácie cez konkrétne praktické ukážky práce. Preto sú súčasťou vyučovania vychádzky, exkurzie, prezentácie, ako aj vyhľadávanie informácií na internete. Žiaci získajú konkrétne poznatky z rôznych odborov pracovnej činnosti. Vytvárať modelové situácie pri vyhľadávaní zamestnania. Podporujeme u nich prirodzenú súťaživosť, sebahodnotenie, samostatnosť i spoluprácu. Toto dosiahneme vhodnou motiváciou, preto je vhodné používať tieto metódy a organizačné formy vyučovania:

- motivačné (motivačné rozprávanie, motivačný rozhovor, pochvala, povzbudenie a kritika)
- slovné metódy (rozprávanie, opis, vysvetľovanie, rozhovor, beseda, dramatizácia)
- metódy samostatnej práce (samostatná práca s knihou, pracovným listom, slovníkom
- alebo obrázkovým materiálom)
- inscenačné metódy

- metódy opakovania a precvičovania vedomostí
- vychádzky, exkurzie

Z organizačných foriem sa sústreďíme na frontálnu, skupinovú (v podobe didaktických hier) a individuálnu prácu so žiakmi, v menšej miere párovú prácu ako predprípravu skupinovej práce. Počas celého roka venujeme starostlivosť používať získané poznatky v praxi.

UČEBNÉ ZDROJE

Encyklopédie, časopisy, multimediálna technika, pexeso, internet

HODNOTENIE ŽIAKOV

Hodnotenie a klasifikácia žiackych výkonov prebieha počas vyučovacích hodín. Učiteľ slovne hodnotí výsledky práce žiakov a ich pracovné výkony, resp. ich klasifikuje. Učiteľ hodnotením a klasifikáciou motivuje žiakov k lepším výkonom, upozorňuje ich na prípadné nedostatky. Žiaci majú možnosť ohodnotiť svoje výkony i výkony spolužiakov. Učiteľ tieto hodnotenia usmerňuje a žiakov oboznamuje s kritériami hodnotenia a klasifikácie. Hodnotenie a klasifikácia žiakov je vykonávaná v zmysle Metodického pokynu č. 32/2011 na hodnotenie žiakov s ľahkým stupňom mentálneho postihnutia ISCED -1.

9. ročník

Výtvarná výchova

CHARAKTERISTIKA PREDMETU

Hlavným cieľom výtvarnej výchovy je využiť esteticko-výchovný charakter predmetu, čo znamená prebúdzanie a formovanie estetického vzťahu žiaka s mentálnym postihnutím ku skutočnosti prostredníctvom výtvarných aktivít a výtvarného umenia.

Estetické zážitky a tvorivé činnosti prispievajú k postupnému zlepšovaniu psychomotorického stavu žiakov, k vyrovnávaniu ich disharmonického rozvoja a celkovej rehabilitácii umožňujúcej úspešné zaradenie do praktického života.

Výtvarná výchova vzhľadom na jej rozmanité možnosti pôsobenia na motoriku a psychiku žiakov s mentálnym postihnutím je v špeciálnej základnej škole nezastupiteľná. Má široký záber medzipredmetových vzťahov, v rozvoji citovej výchovy a veľkou mierou prispieva k celkovej rehabilitácii žiakov.

Cieľom výtvarnej výchovy vo vyšších ročníkoch špeciálnej základnej školy je i naďalej viesť žiakov k vytváraniu správneho vzťahu k prírodnej a umeleckej kráse, k výchove vkusu a k rozvoju už osvojených základných výtvarných zručností. V procese vyučovania výtvarnej výchovy je potrebné neustále brať do úvahy nielen výtvarnú typológiu detí, ale hlavne druh a stupeň postihnutia s prihliadnutím na individuálne možnosti každého žiaka. Vhodné je využiť možnosti terapeutického pôsobenia predmetu s použitím relaxačných činností spätých s emocionálnym prežívaním žiakov.

CIELE

Formovať osobnosť a estetický vzťah žiaka ku skutočnosti prostredníctvom výtvarných aktivít a výtvarného umenia,

- prehľbovať získané poznatky a zručnosti v základných výtvarných technikách dopĺňaním zložitejších foriem výtvarného vyjadrovania,
- posilniť výchovno-estetické a arteterapeutické zameranie predmetu.

O B S A H

Námety

Pri výbere námety využívame témy preberané na iných vyučovacích predmetoch, prípadne využívame prvky projektového vyučovania

Zapájame žiakov do výzdoby interiéru a exteriéru školy, triedy, školskej jedálne, do výtvarných súťaží s námety podľa tém daných vyhlasovateľom súťaže

Výtvarné techniky

Výtvarné techniky relaxačného charakteru zamerané na činnosť, rozvíjanie výtvarných zručností, estetickosť, sebavyjadrovanie, podporovanie spontánnej expresivity, vyjadrenie zážitku

Plošné, priestorové, figurálne, dekoratívne techniky

Netradičné formy práce s využitím všetkých arteterapeutických techník

Výtvarný materiál

Výber materiálu je určený voľbou výtvarnej techniky

P R O C E S

Vyučovacie hodiny výtvarnej výchovy v 9.ročníku majú v prevažnej miere relaxačný charakter. Mali by prispieť k postupnému zlepšovaniu psychomotorického stavu žiakov, k vyrovnaniu ich disharmonického rozvoja a celkovej rehabilitácii umožňujúcej úspešné zaradenie do praktického života. Využívame na to arteterapeutické cvičenia. Ten istý námet môžu skupiny alebo dvojice žiakov realizovať rozličnými technikami, ktoré si osvojili v predchádzajúcich ročníkoch a rozličným výtvarným materiálom. Pri ich voľbe zohľadňujeme mieru postihnutia každého žiaka. Nevyžadujeme, aby žiaci zvládli všetky zvolené techniky súčasne. Využívame individuálne, párové, skupinové výtvarné aktivity, ktoré uvoľňujú napätie, stres a uspokojujú potrebu zmysluplnej činnosti.

S T R A T É G I E V Y U Č O V A N I A

Na hodinách výtvarnej výchovy je vhodné používať tieto metódy a organizačné formy vyučovania:

- motivačné (motivačné rozprávanie, motivačný rozhovor, pochvala, povzbudenie a kritika)
- slovné metódy (vysvetľovanie, rozprávanie, opis, rozhovor)
- názorné (demonštračné metódy, pozorovanie)
- praktické (manipulácia s predmetmi, problémové metódy, cvičenia, praktické práce)
- samostatná práca
- metódy práce s literatúrou a technickou dokumentáciou⁴
- využívať ilustrácie literárnych, divadelných a filmových útvarov, sprostredkovať poznatky o umelcoch a ich tvorbe

Z organizačných foriem sa sústredíme na frontálnu, kolektívnu (žiak plní čiastkové úlohy, zúčastňuje sa spoločného riešenia), skupinovú (menšie skupiny, ktoré pracujú samostatne), individuálnu samostatnú prácu so žiakmi, diferencovanú samostatnú prácu. Využívame všetky možné formy vyučovania na získavanie priamych zážitkov a

skúseností z múzeí v okrese a regióne, výstav ľudových umelcov a remeselníkov. Využívame všetky formy výtvarných aktivít vrátane zapojenia sa do rôznych výtvarných súťaží, vychádzky zamerané na okolitú architektúru, životné prostredie, kultúru národa.

UČEBNÉ ZDROJE

Obrázky, časopisy, edukačné programy, vlastné pozorovanie, farby, modelovacie hmoty, papier, štetce a pod., internet a pod.

HODNOTENIE ŽIAKOV

Hodnotenie a klasifikácia žiackych výkonov prebieha počas vyučovacích hodín. Učiteľ slovné hodnotí výsledky práce žiakov a ich pracovné výkony, resp. ich klasifikuje. Učiteľ hodnotením a klasifikáciou motivuje žiakov k lepším výkonom, upozorňuje ich na prípadné nedostatky. Žiaci majú možnosť ohodnotiť svoje výkony i výkony spolužiakov. Učiteľ tieto hodnotenia usmerňuje a žiakov oboznamuje s kritériami hodnotenia a klasifikácie. Hodnotenie a klasifikácia žiakov je vykonávaná v zmysle Metodického pokynu č. 32/2011 na hodnotenie žiakov s ľahkým stupňom mentálneho postihnutia ISCED -1.

9. ročník

Hudobná výchova

CHARAKTERISTIKA PREDMETU

Hudobná výchova ako jeden z esteticko-výchovných predmetov je neoddeliteľnou súčasťou výchovy harmonicky rozvinutej osobnosti. Učí žiakov vnímať a prežívať krásu nielen v hudbe, ale aj v iných druhoch umenia.

Ciele hudobnej výchovy špeciálnej základnej školy sú podmienené špecifickosťou úloh školy, spoločnými a individuálnymi problémami rozvoja osobnosti žiakov, bezprostrednou fyziologickou pôsobivosťou hudby a možnosťami jej psychoterapeutického pôsobenia.

Cieľom hudobnej výchovy špeciálnej základnej školy je rozvoj hudobnosti žiakov spevom, hrou na jednoduché hudobné nástroje, počúvaním hudby, pohybovým prejavom vychádzajúcim z hudby. Pritom treba rešpektovať ich postihnutie, hudobné schopnosti a zručnosti.

Predmet hudobná výchova vedie žiakov k tomu, aby sa hudba stala súčasťou ich každodenného života. Orientuje žiakov aj v súčasných hudobných žánroch, citlivo ich vedie k tomu, aby sa učili rozlišovať v hudbe kvalitu. Výchovno-vzdelávacie úlohy hudobnej výchovy plnia žiaci v príťažlivo motivovaných hudobných činnostiach - speváckych, inštrumentálnych, pohybových a posluchových.

Piesne sa učia spievať kultivovaným hlasom, intonačne a rytmicky správne.

Osvojujú si základné poznatky o hudobných nástrojoch, rozlišujú ich podľa zvuku. Aktívne sa oboznamujú s Orffovým inštrumentárom, prípadne s ďalšími hudobnými nástrojmi.

Skladby na počúvanie sú vyberané tak, aby boli primerané pre žiakov z hudobnej i obsahovej stránky, aby nadväzovali na poznatky z ostatných zložiek hudobnej výchovy a prispievali k utváraniu kladného vzťahu k hudbe. V priebehu školského roka sa žiaci

oboznáma najmenej so siedmimi skladbami na počúvanie. Pri počúvaní skladieb orientovať žiaka aj v súčasnej tvorbe, populárnej tvorbe, ale aj v regionálnej ľudovej tvorbe. Podporovať spontánnu detskú kreativitu, rozvíjať emocionálnosť, rozvíjať prepojenie pohybovej, hudobnej a slovesnej kultúry. Chápať hudobnú výchovu ako psychoterapeutický prostriedok hudobnej relaxácie cieľavedome zameraný na psychickú a somatickú aktivizáciu osobnosti a jej uvoľnenie.

Pohybové vyjadrenie hudby vychádza zo spontánneho prejavu detí, vedie ku kultivovanému pohybu zladenému s hudbou, rytmom a obsahom skladieb.

Hudobná výchova prispieva aj k formovaniu psychických procesov a vlastností žiakov. Pôsobí na ich pozornosť, predstavivosť, pamäť, výrazne ovplyvňuje sluchové vnímanie a obohacuje citový život žiakov.

C I E L E

Rozvíjať hudobnú a kultúrnu úroveň žiakov,

- pestovať záujem o pozorné počúvanie hudby rozličných žánrov,
- osvojovať si hudobno-kultúrne a posluchácke návyky,
- aktívne sa oboznamovať s hudobnými nástrojmi a rozlišovať ich podľa zvuku,
- sprevádzať spev a hudbu tanečnými krokmi valčíka, polky, karičky a čardáša.

O B S A H

Aktívne oboznamovanie sa s hudobnými nástrojmi, ich rozlišovanie podľa zvuku.

Sprevádzanie spevu a hudby tanečnými krokmi valčíka, polky, karičky a čardáša

Piesne na spev

Prala som ja na potôčku (ľudová); Ja som chlapec vrtký (ľudová); Limbora, limbora (ľudová); Tam okolo Levoči (ľudová); Zaleť sokol, biely vták (ľudová); Javorník, Javorník (ľudová); Z Východnej dievčatá (ľudová); Poďme bratia do Betlema (ľudová); Neďaleko mlyna (ľudová); Sobotienka ide (ľudová); Na tej Detve (ľudová); Žalo dievča, žalo trávu (ľudová); Láska, Bože, láska (ľudová); Mám ja kosu, kosičku (ľudová); Neodchádzaj slniečko (A. Čobej); Keby som mal gitaru (A. Čobej); Lúčenie, lúčenie (O. Francisci - B. Wallnerová) a iné

Piesne a skladby na počúvanie

Árie z oper (napríklad: Verdi, Bisset, Cikker a iné)

Piesne z muzikálov (napríklad: West Side Story, Na skle maľované a iné)

Piesne z operiet (napríklad: Strauss, Dusík, Lehár a iné)

Džezové piesne, country, rock and roll (podľa výberu učiteľa)

Hudobno-pohybový prejav

Ľudové tanečné hry a ľudové tance podľa spevu žiakov a počúvanej ľudovej hudby

Pohybová improvizácia v rytme modernej hudby

P R O C E S

Pri osvojovaní piesní a v hudobno-pohybových prejavoch zohľadňujeme regionálne osobitosti. V hudobno-pohybových činnostiach môžeme uplatňovať diskotékové tance, rockovú a jazzovú hudbu s prihliadnutím na úroveň hudobných schopností a záujem žiakov. Pri vyjadrovaní hudby pohybom vychádzame z už osvojených pohybových prvkov.

S T R A T É G I E V Y U Č O V A N I A

V rámci vyučovania tohto predmetu žiakovi poskytujeme informácie cez konkrétne praktické ukážky hry na hudobných nástrojoch, počúvanie skladieb, zážitkové osvojovanie hudobnopohybových hier. Rozvíjať kladný vzťah k ľudovej slovesnosti v rámci svojej kultúry. Podporujeme u nich prirodzenú súťaživosť, sebahodnotenie, samostatnosť i spoluprácu, estetické cítenie. Toto dosiahneme vhodnou motiváciou, preto je vhodné používať tieto metódy a organizačné formy vyučovania:

- motivačné (motivačné rozprávanie, motivačný rozhovor, pochvala, povzbudenie a kritika)
- slovné metódy (rozprávanie, rozhovor, beseda, názorná ukážka spevu a hry na hudobnom nástroji)
- inscenačné metódy
- metódy opakovania a precvičovania vedomostí.

Z organizačných foriem sa sústreďujeme na frontálnu, skupinovú (v podobe didaktických hier) a individuálnu prácu so žiakmi, v menšej miere párovú prácu ako predprípravu skupinovej práce. Počas celého roka venujeme starostlivosť používať získané poznatky v praxi.

UČEBNÉ ZDROJE

Obrázky, časopisy, edukačné programy, vlastné pozorovanie, audio nahrávky, hra na detských hudobných nástrojoch a pod.

HODNOTENIE ŽIAKOV

Hodnotenie a klasifikácia žiackych výkonov prebieha počas vyučovacích hodín. Učiteľ slovne hodnotí výsledky práce žiakov a ich pracovné výkony, resp. ich klasifikuje. Učiteľ hodnotením a klasifikáciou motivuje žiakov k lepším výkonom, upozorňuje ich na prípadné nedostatky. Žiaci majú možnosť ohodnotiť svoje výkony i výkony spolužiakov. Učiteľ tieto hodnotenia usmerňuje a žiakov oboznamuje s kritériami hodnotenia a klasifikácie. Hodnotenie a klasifikácia žiakov je vykonávaná v zmysle Metodického pokynu č. 32/2011 na hodnotenie žiakov s ľahkým stupňom mentálneho postihnutia ISCED -1.

9. ročník

Telesná výchova

CHARAKTERISTIKA PREDMETU

Ciele predmetu telesná výchova v špeciálnej základnej škole sledujú dosiahnutie optimálneho telesného a pohybového rozvoja žiakov, t.j. dosiahnutie žiadaného stupňa telesnej zdatnosti, odolnosti a pohybových zručností. U žiakov sa snažíme vypestovať hygienické návyky, pozitívny vzťah k pohybu, cvičeniu a športu v rámci ich obmedzených možností a rešpektovaním ich výrazných individuálnych osobitostí.

Zo zdravotného hľadiska je významná kompenzačná, reedukačná a relaxačná funkcia telesnej výchovy, zameraná k zmierňovaniu alebo odstraňovaniu pohybových nedostatkov, nahradzovaniu chýbajúcich zručností inými a k zlepšovaniu celkového fyzického stavu.

Rozvíjanie pohybovej aktivity súvisí s rozvojom poznávacej činnosti, pretože v rámci telesnej výchovy zámerne pôsobíme na rozvoj psychických funkcií, ako je vnímanie a pozorovanie, pamäť, pozornosť, fantázia, myslenie a reč.

Pri zachovaní mnohostrannej funkcie vyučovacieho predmetu telesná výchova, odporúčame citlivý prístup k výkonnostnému chápaniu jeho procesu, hlavne v porovnávaní motorických a fyzických výkonov žiakov. Odporúčame podriadiť motorické, ale predovšetkým fyzické výkony, ako cieľové kategórie emocionalite, t.j. pre radosť z pohybu, spolupatričnosti.

C I E L E

Osvojiť si zložitejšie pohybové zručnosti základných športových disciplín, telovýchovnej terminológie a poznatkov z telesnej kultúry,

- osvojiť si základné poznatky o poskytovaní pomoci pri cvičeniach,
- zvyšovať všeobecnú pohybovú výkonnosť a zdatnosť s orientáciou na udržanie a zlepšenie zdravia,
- dodržiavať princípy fair-play.

O B S A H

Poradové cvičenia

Upevňovanie poznatkov z poradových povelov a povelovej techniky

Prípravné, kondičné, koordinačné a kompenzačné cvičenia

- Cvičenia k upevňovaniu správneho držania tela.
- Zvyšovanie pohyblivosti kĺbov.
- Rozvoj obratnosti a rovnováhy.
- Zdokonaľovanie chôdze, behu, lezenia, plazenia, podliezania, preliezania, vystupovania, zostupovania, zoskakovania, rúčkovania, dvíhania, nosenia, ťahania, gúľania, hádzania
- Dynamické posilňovanie svalstva dolných končatín, trupu a horných končatín.
- Strečingové cvičenia.

Športová gymnastika

Akrobacia

- Kotúľ letmo
- Stoj na rukách s obmenami
- Premet bokom
- Samostatná akrobatická zostava
- Preskoky (koza, debna, kôň, stôl), skrčka odrazom z mostíka

Hrazda

- Rúčkovanie
- Krúženie vo zvisu
- Zhyby
- Zhyb zo zvisu stojmo
- Výmyk odrazom jednoňož, prešvih úňožmo, záves a vzopretie závesom v podkolení
- Zoskok zákmihom

Kladina (alebo lavička)

-Náskoky, chôdza, prísunná chôdza, obraty, zmeny polôh tela (dievčatá) váha predkloňmo

Šplh

- Šplh bez prírazu (chlapci)

Trampolínka

- Skok prípäťmo

Rytmická gymnastika a tanec

Jednoduchý krajo­vý tanec v $\frac{3}{4}$ takte – trojdup

- Jednoduché varianty tancov disko a country
- Vyjadrenie rytmických motívov improvizovaným pohybovým prejavom

Atletika

Beh

- Rozložené rovinky
- Beh na 100 metrov
- Nízky štart z blokov
- Vytrvalostný beh na 600 – 1000 metrov
- Beh v zatáčke

Skok do diaľky

- Skok do diaľky skrčmo.

Skok do výšky

- Skok technikou obkročmo flop z 3 krokov, zo skráteného rozbehu., z celého rozbehu

Hod granátom

- Držanie granátu, hod z miesta, z bočného postavenia, z rozbehu

Vrh guľou

- Vrh guľou z miesta, z bočného postavenia

Prekážkový beh cez prírodné prekážky

Štafetový beh

- Nízky štart so štafetovým kolíkom
- Štafetový beh 4 x 60 m, 4 x 100 m

Športové hry

Basketbal a hádzaná

- Dvojtakt, strelba po dvojtakte, doskakovanie lopty (basketbal)
- Obranné činnosti jednotlivca
- Útočné kombinácie
- Hra na jeden kôš (jednu bránu)
- Hra s upravenými pravidlami basketbalu a hádzanej

Futbal

- Hra s upravenými pravidlami futbalu, sálového futbalu

Volejbal

- Nahrávka, hra na zmenšenom ihrisku s upravenými pravidlami
- Spodné podanie, hra s upravenými pravidlami

Cvičenie v prírode

- Orientácia v teréne.
- Mierka mapy
- Kompas, buzola
- Práca s nožom, sekerou a pílou
- Stavba stanu
- Ochrana prírody

Pešia turistika

- Chôdza so záťažou
- Orientačný pretek s úlohami

Cykloturistika

- Jazda so záťažou
- Súťaž v slalome, vrchárska, rýchlostná. Odporúčame plávanie, lyžovanie, korčuľovanie a iné pohybové aktivity ako prvky jogy, tenis, stolný tenis, badminton, nohejbal, florbal, jazda na

skateboarde, prvky sebaobrany, karate, judo, lezenie na umelej horolezeckej stene (podľa podmienok a možností školy).

PROCES

Počas vyučovacích hodín si žiaci osvojujú základné poznatky o poskytovaní pomoci pri konkrétnych cvičeniach. Učíme žiakov poznávať účinok vykonávaných pohybových činností na svoj organizmus, primerane hodnotiť kvalitu vlastnej realizovanej pohybovej činnosti. Poznatkami z telesnej kultúry pomáhame žiakom pri utváraní vzťahu k správnej životospráve a celoživotnej pohybovej aktivite. Pri relaxačných cvičeniach dbáme na to, aby boli žiaci schopní uvoľňovať svalové skupiny a uvedomovať si ich pri polohách a pri pohybe.

STRATÉGIE VYUČOVANIA

Prevahu používaných metód tvoria:

- motivačné (motivačné rozprávanie, motivačný rozhovor, motivačná demonštrácia,
- pochvala, povzbudenie a kritika)
- slovné metódy (rozprávanie, vysvetľovanie, riadený rozhovor)
- metóda imitačná – napodobňovanie
- praktické metódy
- metóda sprostredkovania pohybových zručností učiteľom a v interakcii učiteľ a žiak
- hra ako metóda
- metódy opakovania a precvičovania zručností
- o Konkrétne ide o tieto všeobecné vyučovacie metódy:
  - metódy oboznámenia s cvičením:
  - metóda ukážky- demonštrácie
  - metóda slovného opisu- vysvetlenia
  - metódy nácviku:
    - komplexný postup
    - analyticko-syntetický postup
    - zmiešaný postup
  - metódy výcviku:
    - metóda opakovania
    - metóda štandardného zaťaženia
    - metóda intervalového tréningu
    - metóda súťaženia
  - metódy kontroly, evidencie, hodnotenia a klasifikácie:
    - kontroly
    - evidencia
    - hodnotenie a klasifikácia
  - modifikované vyučovacie metódy
  - špecifické vyučovacie metódy:
    - reedukačné metódy
    - kompenzačné metódy
    - rehabilitačné metódy
  - metóda viacnásobného opakovania
  - metóda nadmerného zobrazenia informácie
  - metóda pohybového kontrastu
  - metóda pasívneho pohybu
  - metóda zapojenia viacerých kanálov do prijímania informácie

- metóda algoritmizácie obsahu cvičenia-

Z organizačných foriem sa sústreďíme na frontálnu, skupinovú a individuálnu prácu so žiakmi.

U Č E B N É   Z D R O J E

Obrázky, časopisy, vlastné pozorovanie, vlastné cvičenie, telocvičné náradie a náčinie a pod.

H O D N O T E N I E   Ž I A K O V

Hodnotenie a klasifikácia žiackych výkonov prebieha počas vyučovacích hodín. Učiteľ slovne hodnotí výsledky práce žiakov a ich pracovné výkony, resp. ich klasifikuje. Učiteľ hodnotením a klasifikáciou motivuje žiakov k lepším výkonom, upozorňuje ich na prípadné nedostatky. Žiaci majú možnosť ohodnotiť svoje výkony i výkony spolužiakov. Učiteľ tieto hodnotenia usmerňuje a žiakov oboznamuje s kritériami hodnotenia a klasifikácie. Hodnotenie a klasifikácia žiakov je vykonávaná v zmysle Metodického pokynu č. 32/2011 na hodnotenie žiakov s ľahkým stupňom mentálneho postihnutia ISCED -1.

Názov ŠVP	Štátny vzdelávací program pre žiakov so stredným stupňom mentálneho postihnutia – variant B
Názov ŠkVP	Kľúč k ceste poznania
Stupeň vzdelania	ISCED 1 (primárne vzdelanie)
Dĺžka štúdia	desať ročníkov s možnosťou zriadenia prípravného ročníka
Forma štúdia	denná
Vyučovací jazyk	slovenský
Druh školy	štátna
Dátum schválenia	31. 08.2013
Miesto vydania	Špeciálna základná škola, Třebíčska 16, Humenné

PaedDr.Olekšáková Helena
riaditeľka školy

Telefónne číslo: 057/7722873
E -mail: spec_zs_he@stonline.sk

	hudobná výchova	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	11
Zdravie a pohyb	telesná výchova	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	22
Spolu povinná časť		18	18	19	20	20	21	21	22	22	22	22	225
Školský vzdelávací program													
Voliteľné hodiny		2	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	42
Spolu:		20	22	23	24	24	25	25	26	26	26	26	267

Poznámky:

- Vyučovacia hodina má 45 minút, posledná .
- Predmet pracovné vyučovanie bude v 9. ročníku vyučovaný v dvojhodinových celkoch alebo ako jedna vyučovacia hodina a bude delený na skupiny pre chlapcov a pre dievčatá
- Predmet telesná výchova bude v 9. ročníku delený pre dievčatá a pre chlapcov

Rozsah výučby jednotlivých predmetov a ich zložiek v 9. ročníku vzdelávacieho variantu B

Vzdelávacia oblasť	Predmet	Počet hodín vo 9. ročníku		
		Povinné hodiny	Voliteľné hodiny	Povinné + voliteľné hodiny
Jazyk a komunikácia	slovenský jazyk a literatúra	3		3
	rozvíjanie komunikačných schopností	2		2
	rozvíjanie grafomotorických zručností		1	1
Príroda a spoločnosť	vecné učenie	3		3
	vlastiveda			
Človek a príroda	fyzika			
	chémia			
	biológia			
Človek a spoločnosť	dejepis			
	geografia			
	občianska náuka			
Človek a hodnoty	etická výchova/ náboženská výchova	1		1

Matematika a práca s informáciami	matematika	3		3
	informatická výchova	1		1
Človek a svet práce	pracovné vyučovanie	4,5	0,5	5
	svet práce	0,5	0,5	1
Umenie a kultúra	výtvarná výchova	1	1	2
	hudobná výchova	1		1
Zdravie a pohyb	telesná výchova	2	1	3
Spolu		22	4	26

Rozsah výučby jednotlivých predmetov a ich zložiek v 9. ročníku vzdelávacieho variantu B

Názov predmetu	Týždenný rozsah výučby	Ročný rozsah výučby
Slovenský jazyk	3	99
Rozvíjanie komunikačných schopností	2	66
Rozvíjanie grafomotorických zručností	1	33
Vecné učenie	3	99
Matematika	3	99
Svet práce	1	33
Pracovné vyučovanie	5	165
Informatická výchova	1	33
Výtvarná výchova	2	66
Etická výchova	1	33
Hudobná výchova	1	33
Telesná výchova	3	99
Spolu	26	858

NÁVRH TEMATICKÝCH OKRUHOV VOLITEĽNÝCH PREDMETOV

Vzhľadom na to, že žiaci so stredným stupňom mentálneho postihnutia sú vzdelávaní spoločne v triede so žiakmi s ľahkým mentálnym postihnutím sú tematické okruhy voliteľných predmetov a forma vyučovania obdobné:

9. ročník

Výtvarná výchova – 1 hod týždenne

Cieľom rozšírenia predmetu Výtvarnej výchovy o jednu hodinu je naučiť žiakov hlbšie vnímať umenie, spoznávať a stretnúť umelcov z blízkeho okolia, poznávať a skúsiť výtvarné techniky našich predkov, ale aj súčasné moderné techniky. Výtvarná výchova má široký záber medzipredmetových vzťahov a veľkou mierou prispieva k rehabilitácii žiakov.

Telesná výchova – Rekreačná telesná výchova - 1 hod týždenne

V rámci telesnej výchovy sme sa rozhodli doplniť predmet Telesná výchova Rekreačnou telesnou výchovou a umožniť tak žiakom formou vychádzky spoznávať širšie okolie školy, venovať sa športom aj vo voľnej prírode, navštevovať telovýchovné zariadenia v meste a tak posilňovať fyzickú stránku žiakov, správne držanie tela..

Rozvíjanie grafomotorických zručností - 1 hod týždenne

Obsah vyučovania predmetu môže každý žiak zvládať na rôznej úrovni. Žiakom, ktorí potrebujú na jej osvojenie viac časového priestoru, bolo potrebné určiť väčšiu časovú dotáciu ako iným. Cieľom je zlepšiť úhladnosť písma, zvýšiť rýchlosť písania dobre čitateľného, žiakom preferovaného typu písma – písaného, tlačeného alebo paličkového rozvinúť schopnosť tvorivého/kreatívneho písania.

Svet práce - 0,5hod. týždenne

V tomto predmete žiaci získavajú konkrétne poznatky z rôznych odborov pracovnej činnosti, prehľad o učebných odboroch na konkrétnych odborných učilištiach. Cieľom zamerania je príprava pre prax, uplatnenie na trhu práce, dodržiavanie pravidiel a povinností pri plnení záväzkov či adaptácie na zmenené pracovné podmienky.

Pracovné vyučovanie - 0,5 hod týždenne

Pracovné vyučovanie na našej škole patrí k veľmi dôležitým prvkom v rámci profesijného rozvoja žiakov. Preto považujeme za dôležité venovať väčší priestor rozvíjaniu praktických zručností našich žiakov a to práve rozšírením tohto predmetu.

9 .ročník

Slovenský jazyk a literatúra

CHARAKTERISTIKA PREDMETU

Vyučovaci predmet slovenský jazyk a literatúra je vo výchovno-vzdelávacom procese žiakov so stredným stupňom mentálneho postihnutia jedným z kľúčových.

Prostredníctvom rozvíjania materinského jazyka v ústnej a písomnej forme u žiakov cielene budujeme zručnosti potrebné na získavanie informácií a na ich výmenu v sociálnom kontakte, čo má výrazný podiel na celkovej socializácii dieťaťa.

Vyučovaci predmet slovenský jazyk a literatúra pozostáva zo zložiek čítanie a literárna výchova, písanie a sloh:

Čítanie a literárna výchova

Požiadavky v súvislosti s nácvikom techniky čítania, čítania s porozumením, reprodukcie obsahu textu u žiakov so stredným stupňom mentálneho postihnutia nie je možné zovšeobecniť. Nie je teda možné ani vyžadovať detailné dodržiavanie obsahu vzdelávania určeného pre jednotlivé ročníky. Je potrebné počítať s tým, že jednotliví žiaci môžu prejavovať taký záujem o čítanie, že pomerne ľahko zvládnu jeho techniku a iní, napriek priaznivejšej mentálnej kapacite, nebudú postupovať očakávaným tempom. V takých prípadoch učiteľ hľadá iný spôsob práce so žiakom, pričom však dosahovanie iných cieľov, vrátane obsahu učiva, dokáže patrične odôvodniť.

Nie je záväzná učiť žiaka všetky tvary písmen veľkej a malej, tlačenej a písanej abecedy, pripúšťa sa nácvik čítania aj zápisu iba tvarov písmen veľkej tlačenej abecedy, treba však pamätať na neskorší obmedzený výber textov na čítanie – (malé tlačené písmená).

V prípade, že žiak je schopný pracovať s viacerými tvarmi písma, možno mu pri preberaní každého písmena pridať aj tvar malého tlačenej, veľkého písaného a malého písaného písmena.

Pri výučbe čítania sa môže stať, že úroveň techniky čítania u žiaka presiahne úroveň jeho intelektuálneho a rečového vývinu a nebude v súlade s úrovňou chápania čítaného textu. Okrem textov na čítanie je preto potrebné takmer vždy využívať aj ilustrácie znázorňujúce kľúčové slová (osoba, zviera, vec, jav, činnosť, farby, výraz tváre a pod.) alebo skutočné predmety, resp. predvádzanie činností.

Pri nácviku pozornosti žiaka a tých zručností, ktoré predchádzajú učeniu čítať, ale aj pri samotnom vyučovaní čítania dbáme na to, aby sme ho upútali témami jemu blízkymi, ktorých použitie môžu slúžiť ako motivácia, resp. odmena.

CIELE

Vedieť opísať a prepísať ľahký text,

- správne písať krátke a dlhé samohlásky v slovách,
- učiť sa písať správne predložky a spojky,
- vedieť o sebe podať základné informácie formuláciou jednoduchej vety,
- naučiť sa čítať ľahké texty s porozumením,
- naučiť sa (s pomocou) reprodukovať dej jednoduchej rozprávky.

OBSAH

Čítanie a literárna výchova

Čítanie tlačeného a písaného textu

Čítanie jednoduchých náučných a umeleckých textov s porozumením, orientácia v texte, reprodukovanie jeho obsahu

Čítanie detských kníh a časopisov

Sloh

Utvrdenie písania vlastného mena, mien rodičov, súrodencov, dátumu narodenia, adresy svojho bydliska; ústne vyjadrenie týchto informácií formuláciou jednoduchej vety.

Jednoduchá formulácia odpovedí na otázky

Ústny a písomný opis jednoduchého predmetu

Jednoduchá charakteristika vlastností rozprávkových postáv

Ústne a písomné precvičovanie foriem spoločenského styku

Rozprávanie podľa pripravenej osnovy, podľa série obrázkov

Písanie

Precvičenie a utvrdenie písmen dz, Dz, dž, Dž, G, Ch, L, S, Š, V

Precvičenie a utvrdenie písania krátkej a dlhej samohlásky v slovách

Písanie predložky a spojky ako samostatného slova

Opisovanie a prepisovanie ľahkého textu

Písanie jednoduchých viet podľa diktátu

PROCES

So žiakmi utvrdzujeme správne písanie slov, dbáme na to, aby nevynechávali v slove písmená, neprehadzovali poradie písmen v slove. Často zaraďujeme precvičovanie súvislého jazykového prejavu žiakov. Snažíme sa v rámci mentálnych možností žiakov o rozvoj ich rečovej kultúry. Podľa možností školy zúčastniť sa so žiakmi divadelného a filmového predstavenia.

STRATÉGIE VYUČOVANIA

Okrem textov na čítanie je potrebné využívať ilustrácie znázorňujúce kľúčové slová, alebo skutočné predmety. Je vhodné používať tieto metódy vyučovania motivačné (motivačné rozprávanie, motivačný rozhovor, pochvala, povzbudenie a kritika),

- slovné metódy (rozprávanie, rozhovor),
- metódy opakovania a precvičovania vedomostí

Z organizačných foriem sa sústreďujeme na frontálnu, skupinovú a individuálnu prácu so žiakmi.

UČEBNÉ ZDROJE

Detská literatúra, nástenné obrazy, pracovné listy, učebnic

HODNOTENIE ŽIAKOV

Hodnotenie žiackych výkonov prebieha počas vyučovacích hodín. Učiteľ slovne hodnotí výsledky práce žiakov a ich pracovné výkony. Učiteľ hodnotením motivuje žiakov k lepším výkonom, upozorňuje ich na prípadné nedostatky. Žiaci majú možnosť ohodnotiť svoje výkony i výkony spolužiakov. Učiteľ tieto hodnotenia usmerňuje a žiakov oboznamuje s kritériami hodnotenia.

Hodnotenie vykonávané v zmysle Metodického pokynu č. 35/2011 na hodnotenie žiakov so stredným stupňom mentálneho postihnutia ISCED -1

9 .ročník

Rozvíjanie komunikačných schopností

CHARAKTERISTIKA PREDMETU

Cieľom predmetu rozvíjanie komunikačných schopností, ktorý sa preláina každým ročníkom a predmetom výchov a vzdelávania žiakov so stredným stupňom mentálneho postihnutia je rozširovanie funkčnej komunikácie v kategóriách

- žiadanie osobných potrieb,
- reakcie na správanie iných ľudí,
- komentovanie,
- žiadanie informácií,
- vyjadrovanie pocitov,
- vyjadrovanie prosociálnych postojov.

CIELE

Stimulovať komunikáciu žiaka v sociálnej interakcii

- Rozvíjať sluchovú diferenciatnú schopnosť
- Rozvíjať porozumenie reči
- Podporovať spontánne vyjadrovanie potrieb, pocitov a názorov žiaka
- Rozvíjať verbálnu i neverbálnu formu komunikácie žiaka

OBSAH

Podľa individuálneho stavu/úrovne komunikačnej schopnosti žiaka stimulujeme a rozvíjame nasledovné oblasti:

Porozumenie reči

Komentovaním všetkých činností a pomenovávaním predmetov rozvíjame porozumenie pojmov a ich vzájomných súvislostí. Vytváranie komunikačných situácií so zameraním na bežné životné situácie (nakupovanie, cestovanie vlakom, návšteva divadla a pod.), názorné vysvetľovanie pojmov.

Rozvíjanie expresívnej reči

Námetové, edukačné a konštrukčné hry, pri ktorých žiak môže komentovať svoju činnosť.

Vo všetkých hrách kladieme dôraz na hlasné komentovanie činnosti alebo spolukomentovanie s pomocou učiteľky.

Vytváranie situácií z bežného života tak, aby ich mohli žiaci lepšie pochopiť a komentovať a tým si upevňovať slovnú zásobu. Jednoduché aktívne pomenovávanie predmetov a dejov v prostredí školy a rodiny, jednoduché komentovanie vykonávaných alebo prebiehajúcich činností a situácií. Tvorenie dvojslovných a trojslovných viet, slovných pomenovaní. Rozvíjanie jazykového citu. Tvorenie záporu. Tvorenie otázok v rozhovoroch spojených s konkrétnymi situáciami a v námetových hrách. Krátke jednoduché príbehy, rozvíjanie chápania časovej následnosti dejov. Vyjadrenie minulosti a budúcnosti. Jednoduché rozprávanie zážitku alebo príbehu podľa obrázkov. Práca s detskými ilustrovanými knihami, leporelami, pestovanie vzťahu ku knihám, k čítaniu.

Výmena rolí v rozhovore.
Dramatizácia krátkych príbehov.

PROCES

Žiakovi je potrebné umožniť komunikovať takou formou, pre akú má zachované schopnosti a tieto v komunikácii stimulovať a rozvíjať. Rozvíjanie komunikačnej schopnosti sa prelína celým vyučovacím procesom a zároveň témy preberané v predmete RKS by mali byť v súlade s témami preberanými najmä v predmete Slovenský jazyk a literatúra a Vecné učenie. Na hodine RKS sa učiteľ má so žiakmi zamerať na porozumenie pojmov a súvislostí a precvičovanie ich používania v komunikácii. Vhodnou formou aktivít je cieľné vytváranie komunikačných situácií. Túto formu vyučovania možno realizovať na vyučovacej hodine alebo v bloku, v priestoroch triedy alebo v prirodzenom prostredí, ktoré súvisí s komunikačným obsahom alebo témou. Odporúčame rozširovať vytváranie komunikačných situácií a okruh komunikačných partnerov aj do prostredia mimo školy a rodiny, napr. komunikácia v obchode, na pošte, na stanici a pod. U žiakov, ktorých hovorená reč je nezrozumiteľná alebo sú úplne nehovoriaci, zaraďujeme prvky alternatívnej a augmentatívnej komunikácie (AAK).

STRATÉGIE VYUČOVANIA

Vyučovanie je založené na komunikačno-poznávacom princípe, preto je vhodné používať tieto metódy a organizačné formy vyučovania:

- motivačné
- slovné metódy (rozprávanie, opis, vysvetľovanie, rozhovor)
- metódy samostatnej práce (samostatná práca s pracovným listom, alebo obrázkovým materiálom)
- inscenačné metódy
- metódy opakovania a precvičovania vedomostí

Vyučovacie hodiny v predmete rozvíjanie komunikačných schopnosti by mali byť inšpiráciou na riešenie reálnych komunikačných situácií, aby si žiak osvojoval poznatky ľahko a prirodzene v činnostiach primeraných jeho veku.

Z organizačných foriem sa sústreďíme na frontálnu, skupinovú (v podobe didaktických hier) a individuálnu prácu so žiakmi, v menšej miere párovú prácu ako predprípravu skupinovej práce. Počas celého roka venujeme starostlivosť zvukovej stránke hovorených prejavov žiakov.

UČEBNÉ ZDROJE

Obrázky, leporelá, slovník pre afatikov, pexeso, slovné hry, pracovné listy, pracovné zošity, makety.

HODNOTENIE ŽIAKOV

Hodnotenie žiackych výkonov prebieha počas vyučovacích hodín. Učiteľ slovne hodnotí výsledky práce žiakov a ich pracovné výkony. Učiteľ hodnotením motivuje žiakov k lepším výkonom, upozorňuje ich na prípadné nedostatky. Žiaci majú možnosť ohodnotiť svoje výkony i výkony spolužiakov. Učiteľ tieto hodnotenia usmerňuje a žiakov oboznamuje s kritériami hodnotenia.

Hodnotenie vykonávané v zmysle Metodického pokynu č. 35/2011 na hodnotenie žiakov so stredným stupňom mentálneho postihnutia ISCED -1.

9. ročník

Rozvoj grafomotorických zručností

CHARAKTERISTIKA PREDMETU

Ako účinné pomôcky na vyučovanie rozvíjania grafomotorických zručností a písania okrem písacích nástrojov (hrubé voskové farby, kriedy, pastelky, ceruzky, neskôr pero), kartičiek s písmenami a obrázkami, je vhodné využívať reliéfne makety jednoduchých geometrických a iných tvarov na obkresľovanie a výkresy s predpísanými slovami, textami a nalepenými obrázkami, ktoré sa vložia do fólie, na ktorú žiak zmazateľnou fixkou môže dopĺňať vynechané písmená, slová... Takúto pomôcku možno využiť opakovane pre toho istého žiaka alebo postupne pre viacerých žiakov.

CIELE

- Vedieť opísať a prepísať ľahký text so správnou diakritikou,
- utvrdiť správne písanie predložky a spojky,
- vedieť opísať jednoduchý pracovný postup,
- naučiť sa čítať a pochopiť návody s obrázkami,
- naučiť sa (bez/s pomocou) reprodukovat' dej krátkeho príbehu,
- dramatizovať jednoduchý krátky príbeh,
- vedieť napísať adresu a krátky text na pohľadnicu,
- zvládnuť základné pravidlá ústnej komunikácie v spoločenskom styku.

OBSAH

Pri vyučovaní rozvíjania grafomotorických zručností z hľadiska jeho obsahu v príslušnom ročníku nadväzujeme upevňovaním a rozvíjaním učiva, ktoré je stanovené pre jednotlivé zložky slovenského jazyka, najmä písania a slohu.

PROCES

Sústavne uskutočňujeme cvičenia jemnej motoriky žiakov, uvoľňovacie cviky, dbáme na správne držanie písacích potrieb i sedenia pri písaní. V potrebnej miere spájame jazykovú a grafickú stránku písania. Vytvárame zručnosť a návyk prakticky a prehľadne si usporiadať pracovné miesto a potreby na lavici pri písaní.

STRATÉGIE VYUČOVANIA

Najčastejšie používame nasledujúce metódy:

- špecifické metódy (metóda viacnásobného opakovania informácií, metóda nadmerného zvýraznenia informácie, metóda nadmerného zvýraznenia informácie inštrukčnými

- médiami, metóda zapojenia viacerých kanálov do prijímania informácií, metóda optimálneho kódovania, metóda intenzívnej spätnej väzby, metóda algoritmickej obsahu vzdelávania, metóda pozitívneho posilňovania, metóda individuálneho prístupu,
- metódy sprostredkovaného prenosu poznatkov (demonštračné metódy, pozorovanie)
  - motivačné (motivačné rozprávanie, motivačný rozhovor, motivačná demonštrácia, pochvala, povzbudenie),
  - slovné metódy (rozprávanie, opis, vysvetľovanie, rozhovor),
  - metódy samostatnej práce (samostatná práca s obrázkovým materiálom),
  - metódy precvičovania a zdokonaľovania (motorický tréning).

Z organizačných foriem sa sústreďme na individuálnu prácu so žiakmi pred frontálnou.

So žiakmi utvrdzujeme správne písanie slov, dbáme na to, aby nevynechávali v slove písmená, neprehadzovali poradie písmen v slove. Často zaraďujeme precvičovanie súvislého jazykového prejavu žiakov.

Snažíme sa v rámci mentálnych možností žiakov o rozvoj ich rečovej kultúry.

Podľa možností školy zúčastniť sa so žiakmi divadelného a filmového predstavenia.

UČEBNÉ ZDROJE

Pracovné listy, knihy, časopisy, výučbové programy.

HODNOTENIE ŽIAKOV

Hodnotenie žiackych výkonov prebieha počas vyučovacích hodín. Učiteľ slovne hodnotí výsledky práce žiakov a ich pracovné výkony. Učiteľ hodnotením motivuje žiakov k lepšiemu výkonu, upozorňuje ich na prípadné nedostatky. Žiaci majú možnosť ohodnotiť svoje výkony i výkony spolužiakov. Učiteľ tieto hodnotenia usmerňuje a žiakov oboznamuje s kritériami hodnotenia.

Hodnotenie vykonávané v zmysle Metodického pokynu č. 35/2011 na hodnotenie žiakov so stredným stupňom mentálneho postihnutia ISCED -1.

9 .ročník

Vecné učenie

CHARAKTERISTIKA PREDMETU

Cieľom predmetu je viesť žiakov k pravdivému poznaniu sveta, prírody a spoločnosti, a to na základe vlastného pozorovania zmien v spôsobe života rastlín, zvierat a ľudí. Žiaci sa oboznamujú a manipulujú s prírodninami, vecami, učia sa chápať vzťahy medzi nimi a vedieť vyjadriť tieto zákonitosti slovom, usporiadaním, kresbou, alebo akýmkoľvek spôsobom prijateľným pre žiakov s mentálnym postihnutím.

Z prírodovednej oblasti sa žiaci zoznamujú s charakteristickými črtami živej a neživej prírody. Poznávajú zmeny, ktoré sa odohrávajú v prírode. Začínajú chápať zákonitosti zmien v prírode, v živote rastlín a živočíchov, získavajú predstavu o tom, ako prírodné zmeny ovplyvňujú činnosti ľudí. V učive usporiadanom podľa ročných období žiaci poznávajú prírodné javy primerané ich chápaniu a pozorujú, ako sú zmeny v prírode počas roka spojené s činnosťou ľudí a s ich životom.

Zo spoločenskovednej oblasti poznávajú žiaci domov, školské prostredie s jeho najbližším okolím, poznávajú dôležité dopravné značky, zoznamujú sa zo základnými pravidlami bezpečnosti cestnej premávky pre chodcov a cyklistov. Žiaci sa systematicky pripravujú na aktívnu účasť v cestnej premávke. Upevňujú si základné návyky nevyhnutné na ochranu zdravia.

Vo výchovno-vzdelávacom procese je potrebné, individuálne pre každého žiaka, citlivo zvážiť výber vhodných metód, foriem, didaktických prostriedkov a pomôcok, vhodnú formu motivácie, optimálnu náročnosť a čas potrebný na vykonanie úlohy, mieru členenia úlohy na jednoduchšie kroky, formu a mieru pomoci, vhodné učebné prostredie s optimálnym množstvom stimulov.

C I E L E

- Poznať rozdiel v spôsobe nakupovania v obchode s predavačkou a v samoobsluže,
- vedieť nakúpiť tovar, zistiť cenu výrobku, požiadať o tovar – s pomocou,
- vedieť opísať ťažkosti pri bežnom ochorení,
- poznať zásady správania sa v dopravnom prostriedku,
- vedieť sa bez/s pomocou s orientovať v priestore zdravotného strediska.

O B S A H

Nakupovanie

Obchod, obchodný dom, veľké obchodné centrum, špecializované predajne

Nakupovanie základných potravín

Nakupovanie podľa zoznamu, vyhľadanie ceny, váženie ovocia a zeleniny

Poznávanie dátumu výroby a dátumu spotreby potravín

Zisťovanie celkovej ceny za nákup, používanie kalkulačky

Nakupovanie základných hygienických potrieb

Nakupovanie tovaru súvisiaceho s dennými hygienickými úkonmi

Nakupovanie odevov a obuvi

Komunikácia s predavačkou: požiadanie o pomoc pri nákupe, požiadanie o druh tovaru, jeho veľkosť, skúšanie tovaru, platenie

Služby

Čistiareň, práčovňa, oprava obuvi, oprava elektrospotrebičov – výmenný lístok k objednanej službe, platba

Upratovanie domácnosti, čistenie kobercov, čalúneného nábytku, holičstvo, kaderníctvo

Zdravie a choroba

Pojmy zdravie a choroba

Ochrana zdravia, prevencia ochorení otužovaním, vyváženým stravovaním a dodržiavaním pravidiel osobnej hygieny

Zvýšená hygiena pri kontakte s chorými osobami, po návšteve nemocnice

Angína, chrípka – prejavy ochorenia

Liečebný režim – meranie teploty, užívanie liekov, pitie teplých čajov z liečivých bylín

Druhy liekov – tablety, kvapky, sirupy, masti; bezpečné užívanie liekov

U lekára

Zdravotné stredisko, nemocnica s poliklinikou, všeobecný lekár, odborný lekár

Karta poistenca, objednanie termínu vyšetrenia

Bežné ochorenia a ich príznaky, opis ťažkostí, recept, návšteva lekárne

Liečenie pacienta v domácnosti

Privolanie obvodného lekára do bytu, lekárskej služby prvej pomoci, záchranej služby

Dopravné prostriedky

Druhy dopravných prostriedkov – utvrdenie poznatkov z nižších ročníkov

Miesto čakania na dopravný prostriedok - stanica, zastávka Kúpa cestovného lístka, cestovný poriadok, určovanie času

Pravidlá správania sa v dopravných prostriedkoch

Cestovanie dopravnými prostriedkami v mieste bydliska

Na pošte

Podávanie pohľadníc, listov, balíkov, peňažných poukázok, počítanie peňazí

Požiadanie o pomoc

Oboznámenie sa s prostredím pošty – podľa miestnych možností

V banke

Rozdelenie finančných prostriedkov na mesiac, rozpočet domácnosti, hospodárenie s peniazmi

Sporenie, usporená suma, vklad, výber a zostatok peňazí v banke – práca s kalkulačkou

Osobný účet, platobná karta, bankomat

Oboznámenie sa s prostredím banky – podľa miestnych možností

Naša vlasť

Štátne symboly: štátna vlajka, štátny znak, štátna hymna

Prezident Slovenskej republiky

Najznámejšie oblasti a mestá Slovenskej republiky

Návšteva v ZOO

Zvieratá žijúce u nás a cudzokrajné zvieratá

Využívanie voľného času

Návšteva divadelného a filmového predstavenia, spoločenské a športové hry, turistika

Prázdniny, dovolenka

Striedanie práce a odpočinku. Aktívny a pasívny oddych

Najznámejšie rekreačné miesta

Pohľadnica z dovolenky

PROCES

Podľa miestnych podmienok sa žiaci oboznamujú s nakupovaním potravín a drogistického tovaru v malom obchode, supermarkete, hypermarkete. Prakticky sa učia orientovať s nákupným vozíkom v regáloch. Oboznamujeme ich s obmedzenou trvanlivosťou potravín, ktorá je vyznačená na obale. Za pomoci učiteľa nakupujú 3 – 5 položiek tovaru, v závislosti od schopností žiakov. Prostredníctvom didaktickej hry nacvičujeme správanie sa počas čakania na dopravný prostriedok na zastávke, na stanici a pravidlá správania sa v dopravnom prostriedku. Podľa miestnych možností v rámci vychádzok oboznámime žiakov s reálnym prostredím zdravotného strediska, lekárne, pošty, banky, čistiarne, autobusovej alebo železničnej stanice.

STRATÉGIE VYUČOVANIA

Vyučovanie vecného učiva je založené na komunikačno-poznávacom princípe, preto je vhodné používať tieto metódy a formy vyučovania :

- motivačné (motivačné rozprávanie, motivačný rozhovor, pochvala, povzbudenie)
- slovné metódy (rozprávanie, opi, vysvetľovanie, rozhovor, dramatizácia)
- inscenačné metódy
- metódy napodobňovania
- metódy opakovania a precvičovania vedomostí, zručností a návykov

- premietanie filmov a diapozitívov

Z organizačných foriem sa sústreďíme na frontálnu, skupinovú(v podobe didaktických hier) a individuálnu prácu so žiakmi na upevnenie elementárnych vedomostí, zručností a návykov.

U Č E B N É   Z D R O J E

Obrázky, pracovné listy, detské encyklopédie, edukačné programy, makety,

H O D N O T E N I E   Ž I A K O V

Hodnotenie žiackych výkonov prebieha počas vyučovacích hodín. Učiteľ slovne hodnotí výsledky práce žiakov a ich pracovné výkony. Učiteľ hodnotením motivuje žiakov k lepším výkonom, upozorňuje ich na prípadné nedostatky. Žiaci majú možnosť ohodnotiť svoje výkony i výkony spolužiakov. Učiteľ tieto hodnotenia usmerňuje a žiakov oboznamuje s kritériami hodnotenia.

Hodnotenie vykonávané v zmysle Metodického pokynu č. 35/2011 na hodnotenie žiakov so stredným stupňom mentálneho postihnutia ISCED -1.

9 .ročník

E t i c k á   v ý c h o v a

C H A R A K T E R I S T I K A   P R E D M E T U

Etická výchova predstavuje vyskúšaný a overený výchovný model, ucelený program, vedúci žiakov k pozitívnym hodnotám a k ich uplatneniu v bežnom živote. Etická výchova pomáha žiakom rozvíjať svoju identitu, poznať svoje silné a slabé stránky, zároveň ich učiť pochopiť a akceptovať druhých, vytvárať pozitívne vzťahy a prevziať zodpovednosť za seba i za druhých. Vďaka týmto cieľom etická výchova účinne pripravuje žiakov na zmysluplný a produktívny život v rodine, na pracovisku i v spoločnosti.

Etická výchova sa neuspokojuje iba s podávaním informácií o morálnych zásadách, ale pomocou moderných interaktívnych výchovných metód pozitívne ovplyvňuje hodnotovú orientáciu žiaka. Podporuje pochopenie a interiorizáciu mravných noriem, napomáha osvojenie si správania, ktoré je s nimi v súlade.

Cieľom etickej výchovy je v rámci možností nahradiť žiakom chýbajúce pozitívne skúsenosti, vrátiť im pocit dôvery v seba i okolie, pomáhať im nadobudnúť zdravé sebadomie, učiť ich vychádzať s rovesníkmi, podporovať rozvoj pozitívnych osobnostných vlastností, oboznamovať a pomôcť zvnútorňovať prosociálne hodnoty a postoje.

C I E L E

Rozvíjať povedomie vlastnej dôstojnosti a hodnoty ľudskej bytosti,

- prehĺbiť komunikačné spôsobilosti orientované na riešenie problémov a vedenie dialógu v rámci ich individuálnych schopností,
- upozorniť žiakov na ponuku k rozličným typom závislostí, vrátane nevhodných masmediálnych vplyvov,
- chápať význam radosti a pozitívneho myslenia v ľudskom živote a snažiť sa ich šíriť.

O B S A H

I. Prehĺbenie povedomia vlastnej dostoynosti a hodnoty ľudskej bytosti vobec

Objavovanie nových darov, ich kultivovanie, rozvoj záujmov.

Dar priateľstva pre vnútorný rozvoj ľudskej osoby.

Ľudské možnosti, túžby a odvážne sny, odvaha konať.

II. Prehĺbenie komunikačných spôsobilostí

Počúvanie, vedenie dialógu, riešenie konfliktov.

Asertivita orientovaná na prosociálnosť – požiadať o láskavosť, hovoriť adresne, vedieť povedať nie, oprávnená a neoprávnená kritika.

III. Zdravý životný štýl

Povedomie vlastnej hodnoty.

Skromnosť (opak neprimeraného sebaocňovania), nepovyšovať sa nad iných vo vystupovaní, v nárokoch, v rečiach.

Dobroprajnosť - dopriať iným materiálne i duchovné dobré, vedieť sa tešiť spolu s nimi.

Cieľavedomosť, pracovitosť, usilovnosť.

Čistota zmysľania, reči a prejavov správania v oblasti sexuality, význam studu a intimity v prejavoch náklonnosti medzi chlapcom a dievčaťom.

Kultivované vyjadrenie svojich citov, hlavne negatívnych.

Veselosť.

Sebaovládanie.

Ovocie zdravého životného štýlu.

IV. Závislosti, ktoré môžu znehodnotiť a ohrozovať náš život

Fajčenie, alkohol, omamné látky.

Konzumný a nezodpovedný sex.

Hracie automaty, nadmerné sledovanie televízie.

Sekty a kulty, skupiny orientované na rasovú neznášanlivosť.

V. Masmédiálne vplyvy

Prosociálne vzory v masmédiách (osobné i kolektívne).

Kritické hodnotenie videoprodukcie a televíznych programov.

Televízna pseudorealita a jej hodnotenie. Výchova kritického diváka.

Možnosti pozitívneho ovplyvňovania televíziou.

VI. Radosť a optimizmus

Radosť ako dôsledok objavovania hodnôt.

Radosť ako výsledok vynaloženej námahy pri dosahovaní cieľa.

Radosť ako predpoklad i dôsledok socializácie.

Radosť ako dar pre iných (šírenie optimizmu a nádeje vo svojom okolí).

Pozitívny vzťah k životu a k ľuďom.

PROCES

Zameriame sa na utvrdenie niektorých hodnôt a sociálnych spôsobilostí, s ktorými sa žiaci stretli v predchádzajúcich ročníkoch. Snažíme sa rozprávať so žiakmi o ich problémoch a zaujať k nim prosociálne postoje. Pri preberaní témy „Závislosti, ktoré môžu znehodnotiť a ohrozovať náš život“ primeraným spôsobom k chápaniu žiakov ich upozorňujeme na možné riziko zneužitia ich dôvery zo strany cudzích ľudí. Náročnosť témy „Masmédiálne vplyvy“ prispôbíme rozumových schopnostiam žiakov.

STRATÉGIE VYUČOVANIA

Vyučovanie etickej výchovy je založené na komunikačno – poznávacom princípe, preto je vhodné používať tieto metódy a organizačné formy vyučovania:

- motivačné (motivačné rozprávanie, motivačný rozhovor, pochvala, povzbudenie),
- premietanie filmov a diapozitívov
- metódy samostatnej práce
- inscenačné metódy, nácvik pozitívneho správania, práca v malých skupinách,

U Č E B N É   Z D R O J E

Detská literatúra, obrázky, pracovné listy, časopisy, DVD, audio nahrávky, detské omaľovánky, edukačné programy.

POUŽITÁ A ODPORÚČANÁ LITERATÚRA

BRATSKÁ, M.: Metódy aktívneho sociálneho učenia a ich aplikácia. Bratislava: Univerzita Komenského, 1994.

KOŠČ, M.: Základy psychológie. Bratislava: SPN, 1994.

LENCZ, L.: Pedagogika etickej výchovy. Bratislava: MC, 1992.

LENCZ, L. - KRÍŽOVÁ, O.: Metodický materiál k predmetu etická výchova. Bratislava: MC, 1993.

LENCZ, L. a kol.: Metodický materiál k predmetu etická výchova II. Bratislava: MC, 1994.

LENCZ, L., IVANOVÁ, E.: Metodický materiál III. K predmetu etická výchova. Bratislava: MC, 1995.

ROCHE – OLIVAR, R.: Etická výchova. Bratislava: Orbis Poctus Istropolitana, 1992.

JOYEUX, H.: Přichází puberta. Sexuální výchova od 10 do 13 let. Praha: Portál, 1994.

Učebné osnovy Etickej výchovy pre 5. až 9. ročník základnej školy. Bratislava: Ministerstvo školstva Slovenskej republiky, 1997.

H O D N O T E N I E   Ž I A K O V

Hodnotenie žiackych výkonov prebieha počas vyučovacích hodín. Učiteľ slovne hodnotí výsledky práce žiakov a ich pracovné výkony. Učiteľ hodnotením motivuje žiakov k lepším výkonom, upozorňuje ich na prípadné nedostatky. Žiaci majú možnosť ohodnotiť svoje výkony i výkony spolužiakov. Učiteľ tieto hodnotenia usmerňuje a žiakov oboznamuje s kritériami hodnotenia.

Hodnotenie vykonávané v zmysle Metodického pokynu č. 35/2011 na hodnotenie žiakov so stredným stupňom mentálneho postihnutia ISCED -1

9 .ročník
M a t e m a t i k a

C H A R A K T E R I S T I K A   P R E D M E T U

Žiak získava prostredníctvom matematiky základné matematické vedomosti, zručnosti a návyky tak, aby ich v rozsahu svojich individuálnych schopností a možností, na svojom aktuálnom stupni vývinu dokázal v živote prirodzene aplikovať.

Ciele predmetu matematika sú kladené tak, aby bol obsah a proces vzdelávania orientovaný na žiaka, aby prostredníctvom individuálneho, názorného prístupu pôsobili na pozitívny kognitívny rozvoj a v konečnom dôsledku aj na rozvoj celej osobnosti žiaka.

Hranice obsahu učiva jednotlivých ročníkov nesmú byť prekážkou pre efektívne vzdelávanie žiaka. Časová potreba a množstvo obsahu učiva sa prispôsobuje individuálnym schopnostiam žiaka. Dôležitý je výber vhodných metód, foriem, didaktických prostriedkov a pomôcok a vhodné učebné prostredie.

Učivo musí byť prezentované takými formami a metódami, ktoré sú pre daného žiaka najpriateľnejšie. Nie je podstatné to, aby si žiak osvojil čo najväčšie množstvo učiva, ale aby osvojené učivo vedel v čo najväčšej miere využívať v praktickom živote.

C I E L E

Poznať číselný rad do 100 a orientovať sa v ňom,

- vedieť písomne pričítať a odčítať jednociferné číslo od dvojciferného v obore do 100 s prechodom cez základ 10 alebo pomocou kalkulačky,
- pochopiť pojem párne a nepárne číslo,
- vedieť pomenovať meracie prostriedky,
- vedieť určovať čas.

O B S A H

Sčítanie a odčítanie jednociferného a dvojciferného čísla bez prechodu cez základ 10 v obore do 100

Sčítanie a odčítanie násobkov čísla 10 v obore do 100. Príklady typu: $20 + 40$, $80 - 30$, $35 + 20$, $73 - 30$

Písomné sčítanie a odčítanie jednociferného a dvojciferného čísla s prechodom cez základ 10 v obore do 100 (alebo s pomocou kalkulačky)

Upevňovanie učiva o určovaní času (celé hodiny a polhodiny)

Manipulácia s peniazmi - počítanie s bankovkami a mincami.

Vysvetlenie pojmov – párne a nepárne čísla

Praktické meranie (metre, centimetre, litre) a váženie (kilogramy). Polovica, štvrtina, tretina aj so zápisom $\frac{1}{2}$, $\frac{1}{4}$, $\frac{1}{3}$

Využitie kalkulačky pri praktických úlohách

Rysovanie čiar, meranie dĺžky

P R O C E S

Matematické výpočty a merania majú vychádzať z praktického života žiakov. Snažíme sa, aby žiaci zvládli sami prácu s jednoduchou kalkulačkou. Pri praktickom meraní sa žiaci učia používať osobnú váhu a kuchynskú váhu, zapísať nameranú hodnotu. Učíme ich poznať svoju hmotnosť a výšku.

S T R A T É G I E V Y U Č O V A N I A

Pri vyučovaní matematiky je vhodné používať tieto metódy a organizačné formy vyučovania:

- motivačné (motivačné rozprávanie, motivačný rozhovor, pochvala, povzbudenie a kritika)
- slovné metódy (rozprávanie, opis, vysvetľovanie, rozhovor, beseda, dramatizácia)
- metódy samostatnej práce (samostatná práca s knihou, pracovným listom, obrázkovým materiálom)

- inscenačné metódy
- metódy opakovania a precvičovania.

Z organizačných foriem sa sústreďíme na frontálnu, skupinovú (v podobe didaktických hier) a individuálnu prácu so žiakmi, v menšej miere párovú prácu ako predprípravu skupinovej práce. Počas celého roka venujeme starostlivosť zvukovej stránke hovorených prejavov žiakov.

UČEBNÉ ZDROJE

Pracovné listy, pracovné zošity, učebnice, edukačné programy, makety.

HODNOTENIE ŽIAKOV

Hodnotenie žiackych výkonov prebieha počas vyučovacích hodín. Učiteľ sloвне hodnotí výsledky práce žiakov a ich pracovné výkony. Učiteľ hodnotením motivuje žiakov k lepším výkonom, upozorňuje ich na prípadné nedostatky. Žiaci majú možnosť ohodnotiť svoje výkony i výkony spolužiakov. Učiteľ tieto hodnotenia usmerňuje a žiakov oboznamuje s kritériami hodnotenia.

Hodnotenie vykonávané v zmysle Metodického pokynu č. 35/2011 na hodnotenie žiakov so stredným stupňom mentálneho postihnutia ISCED -1.

9 .ročník

Informatická výchova

CHARAKTERISTIKA PREDMETU

Predmet informatická výchova má dôležité postavenie aj vo vzdelávaní žiakov s mentálnym postihnutím, pretože podobne ako matematika rozvíja myslenie žiakov.

Cieľom informatickej výchovy je viesť žiakov k pochopeniu základných pojmov, postupov a techník pri práci s počítačom.

Žiaci si prostredníctvom práce s jednoduchými edukačnými počítačovými programami určenými pre výchovu, vzdelávanie a alternatívnu komunikáciu osvojujú obsluhu počítača na elementárnej užívateľskej úrovni primerane k ich individuálnym schopnostiam. Získané zručnosti im v praktickom živote uľahčia spôsob komunikácie.

Tieto zručnosti žiaci upevňujú v medzipredmetových vzťahoch pri práci so špeciálnymi edukačnými programami, ktoré sú ľahko ovládateľné – jednou alebo dvoma klávesami, môžu ich používať aj žiaci s narušenou motorikou rúk.

Odporúčame podľa možností školy, aby mali žiaci vzhľadom k ich individuálnym schopnostiam špeciálne pomôcky pre ovládanie PC ako sú rôzne tlačidlá, držiaky tlačidiel, klávesnice s veľkými aktívnymi plochami, dotykové monitory, polohovacie zariadenia, ktoré nahrádzajú klasickú myš a rôzne komunikátory.

CIELE

Vedieť pracovať s myšou a klávesnicou samostatne alebo s pomocou,

- vedieť pracovať s jednoduchým edukačným programom a hrou,
- rozširovať svoje zručnosti v grafickom editore používaním ďalších nástrojov.

OBSAH

Ovládanie klávesnice a myši samostatne alebo s pomocou, poznávanie tlačiarne a jej funkcie.

Ovládanie jednoduchej hry:

- pustenie a ukončenie hry samostatne alebo s pomocou.

Práca v jednoduchom grafickom editore pre deti:

- kreslenie vlastných obrázkov, obrázkov podľa návodu- používanie nástroja výplň a výber farby, tvary

- kreslenie voľnou rukou i s použitím nástrojov editora,- používanie nástroja otáčanie, zmena veľkosti obrázka.

Práca v textovom editore:

- orientácia na klávesnici v poli písmen a číslíc, poznávanie funkcie klávesov Enter a Backspace.

Práca s edukačným programom:

- na rozvíjanie vnímania, pozornosti, pamäti, myslenia, jemnej motoriky, koordinácie pohybov

- na rozvoj slovnej zásoby, základov počítania a iné

- pre alternatívnu a augmentatívnu komunikáciu.

PROCES

Žiaci pracujú samostatne alebo s pomocou učiteľa s ohľadom na ich stupeň postihnúť. Upevňujeme orientáciu vpravo – vľavo. Vopred pripravený obrázok z geometrických tvarov žiaci vyfarbujú pomocou nástroja výplň a výber farby, neskôr učíme žiakov tvoriť obrázok pomocou geometrických tvarov, zároveň tvary pomenujú, spočítajú – uplatňujeme využívanie medzipredmetových vzťahov. Ďalej používame edukačné programy uvedené v 7. ročníku. V textovom editore sa učia napísať svoje meno, priezvisko a adresu samostatne alebo s pomocou.

STRATÉGIE VYUČOVANIA

Prevalu používaných metód tvoria:

- motivačné (motivačné rozprávanie, motivačný rozhovor, motivačná demonštrácia, pochvala)
- povzbudenie a kritika)
- slovné metódy (rozprávanie, vysvetľovanie, riadený rozhovor)
- aktivizujúce metódy vyučovania – praktická aktivita
- hra ako metóda
- metódy demonštračné
- metódy opakovania a precvičovania vedomostí.

Z organizačných foriem je vhodné využívať tímovú prácu a individuálnu prácu so žiakmi.

UČEBNÉ ZDROJE

Počítačové zostavy, nástenné tabule. maľovánky, edukačné programy, internet, prac. listy a pod.

HODNOTENIE ŽIAKOV

Hodnotenie žiackych výkonov prebieha počas vyučovacích hodín. Učiteľ slovne hodnotí výsledky práce žiakov a ich pracovné výkony. Učiteľ hodnotením motivuje žiakov k lepším výkonom, upozorňuje ich na prípadné nedostatky. Žiaci majú možnosť ohodnotiť svoje výkony i výkony spolužiakov. Učiteľ tieto hodnotenia usmerňuje a žiakov oboznamuje s kritériami hodnotenia.

Hodnotenie vykonávané v zmysle Metodického pokynu č. 35/2011 na hodnotenie žiakov so stredným stupňom mentálneho postihnutia ISCED -1.

9 .ročník

Pracovné vyučovanie

CHARAKTERISTIKA PREDMETU

Predmet pracovné vyučovanie má významnú úlohu vo vzdelávaní žiakov s mentálnym postihnutím z hľadiska úspešného sociálneho začlenenia sa do spoločnosti, vytvárania sociálneho, pracovného a osobného uplatnenia sa, individuálneho rozvoja jeho osobnosti a z hľadiska vytvárania vzťahov k okolitému životu.

Pracovné vyučovanie je dôležitým faktorom pri vytváraní samoobslužných a hygienických návykov, pri vytváraní a rozvoji poznávacích procesov, motorických a pracovných zručností a návykov. Osvojovanie si rôznych pracovných zručností vo vyšších ročníkoch je dôležitým činiteľom predprofesionálnej prípravy.

Pracovné vyučovanie prispieva k uspokojovaniu osobných potrieb žiaka, k rozvoju jeho schopností, možností a zručností. V kooperácii s ostatnými predmetmi prispieva k rozvoju celej osobnosti žiaka, a tým sa stáva jeho život zmysluplnejším a nezávislejším.

Obsah predmetu sa realizuje v čo najväčšej miere v prirodzených podmienkach, v situáciách, v ktorých bude žiak danú činnosť v reálnom živote vykonávať. Obsah pracovného vyučovania je členený na jednotlivé zložky.:

Sebaobslužné činnosti – žiaci nadobúdajú zručnosti v starostlivosti o hygienu tela a zovňajšku, osvojujú si stravovacie návyky a pravidlá stolovania.

Práce v domácnosti – žiaci si osvojujú základné pracovných návyky v domácnosti, zručností potrebné pri domácich prácach a udržiavanie poriadku. Súčasťou tejto zložky je aj šitie. Žiaci nadobúdajú zručnosti v základných technikách šitia a ručných prác. Súčasťou zložky sú aj práce v kuchyni. Žiaci si osvojujú základné znalosti o potravinách, a ako udržiavať poriadok a hygienu v kuchyni. Vo vyšších ročníkoch nadobúdajú žiaci zručnosti pri príprave jednoduchých nápojov a jedál.

Práce v dielni – žiaci si osvojujú schopnosť rozlišovať rozličné materiály, spoznávajú ich v praktickom živote, osvojujú si manuálne zručnosti s nimi a vytvárajú jednoduché výrobky. Aktivity sú zamerané na práce s drobným materiálom a papierom, montážne a demontážne práce. Vo vyšších ročníkoch je súčasťou tejto zložky aj práca s drevom.

Pestovateľské práce – žiaci sa učia rozpoznávať rôzne druhy ovocia a zeleniny, nadobúdajú základné pestovateľské zručnosti, osvojujú si starostlivosť o izbové rastliny.

Vzhľadom na to, že nie každá škola má školský pozemok, odporúčame práce na školskom pozemku nahradiť inou činnosťou, podľa podmienok školy.

C I E L E

Vypestovať u žiakov zručnosti vedúce k čo najvyššiemu stupňu samostatnosti,

- upevniť zručnosti pri prácach v domácnosti,

- upevniť si manuálne zručnosti pri práci s drevom, poznať názov a funkciu niektorých pracovných nástrojov,
- rešpektovať požiadavky bezpečnosti a hygieny pri každej práci.

O B S A H

Sebaobslužné činnosti

Upevňovanie návykov a zručností súvisiacich s hygienou tela.

Upevňovanie návykov a zručností súvisiacich s úpravou odevu.

Práce v domácnosti

Upratovanie, utieranie prachu z nábytku, zametanie a umývanie podlahy, vysávanie, ošetrovanie podlahovín.

Udržovanie poriadku a hygieny v kúpeľni a na WC.

Ručné pranie a pranie v automatickej práčke. Sušenie a žehlenie bielizne a odevov.

Krájanie a natieranie chleba, sendviča, vianočky.

Čistenie, krájanie a úprava zeleniny na tanieri.

Príprava obložených chlebíčkov, servírovanie.

Stolovanie, prestieranie.

Hygiena v kuchyni. Čistenie umývadlového odtoku.

Umývanie, utieranie a odkladanie riadu.

Ručné kuchynské strojčeky - ich obsluha a údržba.

Nákupy, uskladňovanie potravín.

Varenie: čaj, mlieko, kakao, biela káva. Vajíčko natvrdo a namätko, praženica.

Polievky z polotovarov, zeleninová polievka.

Zemiaková kaša, krupicová kaša, puding.

Jednoduché jedlá: cestoviny s tvarohom alebo makom, špagety so syrom a kečupom, palacinky

a parené buchty z polotovaru.

Šitie: zdokonaľovanie sa v prišívaní gombíka, pútko a patentky.

Stehovanie látky, začisťovací steh. Predný a zadný steh.

Ručné zošívanie látok, strojové zošívanie podľa individuálnych schopností žiakov.

Štopkanie a zašívanie dier.

Našívanie a nažehľovanie záplat a aplikácií.

Precvičovanie ošetrovania rany, význam lekárničky.

Práce v dielni

Práce s drobným materiálom

Kombinované práce s použitím rôznych materiálov.

Náplň práce určí učiteľ podľa individuálnych schopností žiakov tak, aby sa zvyšovala náročnosť úloh

v porovnaní s predchádzajúcimi ročníkmi.

Práce s papierom a kartónom

Rozlišovanie rôznych druhov papiera vizuálne, hmatom, ohýbaním.

Poučenie o výrobe papiera.

Zdokonaľovanie osvojených techník, zvyšovanie požiadaviek na presnosť práce.

Strihanie po rovnej a zaoblenej čiare, vystrihovanie papiera podľa predkreslenej línie.

Používanie obkresľovacích šablón.

Skladanie, ohýbanie, zošívanie, lepenie papiera, výroba ozdôb a rôznych predmetov.

Jednoduchšie kartonážne práce (meranie, strihanie, ohýbanie).

Balenie predmetov do darčekového papiera. Farebné papierové mozaiky.

Práce s drevom

Opakovanie učiva z predchádzajúcich ročníkov s dôrazom na presnosť práce.

Meranie, upínanie, rezanie a orezávanie dreva.

Vŕtanie pomocou vrtákov a spájanie dreva klincami, skrutkami, práca so skrutkovačom.

Povrchová úprava dreva šmirgľovým papierom a pilníkom; farbením a lakovaním povrchu.

Utvrdzovanie pomenovania jednotlivých nástrojov (pilník, vrták, kladivo, pílk, skrutkovač).

Montážne a demontážne práce

Zostavovanie modelov z konštrukčných (kovových i plastových) stavebníc.

Montáž a demontáž modelov, ukladanie súčiastok.

Zostavovanie priestorových modelov z kartónových vystrihovačiek.

Pestovateľské práce

Ošetrovanie izbových rastlín, presádzanie rastlín.

Príprava pôdy na výsev zeleniny, úprava hriadok.

Siatie / sadenie plodín podľa miestnych podmienok.

Zavlažovanie, kyprenie pôdy, jednotenie, prihnojovanie.

Zber plodín a ich uskladnenie. Úprava pôdy po zbere.

PROCES

Zameriavame sa na získanie praktických zručností, potrebných v každodennom živote, najmä v oblasti sebaobsluhy a prác v domácnosti. Náročnosť prípravy teplých jedál prispôbujeme schopnostiam jednotlivých žiakov. Práce v dielni a pestovateľské práce realizujeme podľa podmienok a možností školy a s ohľadom na individuálne schopnosti žiakov. Žiaci sa oboznamujú so všetkými činnosťami aspoň orientačne.

STRATÉGIE VYUČOVANIA

Prevahu používaných metód tvoria:

- motivačné (motivačné rozprávanie, motivačný rozhovor, pochvala, povzbudenie a kritika),
- slovné metódy (rozprávanie, opis, vysvetľovanie, rozhovor),
- metódy samostatnej práce (samostatná práca s obrázkovým a pracovným materiálom),
- aktivizujúce metódy vyučovania – praktická aktivita,
- metódy sprostredkovaného prenosu poznatkov (demonštračné metódy, demonštrácia dvojrozmerných pomôcok- obrazy, schémy, televízia, pozorovanie, manipulácia s predmetmi, didaktická montáž a demontáž),
- metódy opakovania a precvičovania vedomostí.

UČEBNÉ ZDROJE

Obrázky, stavebnice, detské maľovánky, časopisy.

HODNOTENIE ŽIAKOV

Hodnotenie žiackych výkonov prebieha počas vyučovacích hodín. Učiteľ slovne hodnotí výsledky práce žiakov a ich pracovné výkony. Učiteľ hodnotením motivuje žiakov k lepším výkonom, upozorňuje ich na prípadné nedostatky. Žiaci majú možnosť ohodnotiť svoje výkony i výkony spolužiakov. Učiteľ tieto hodnotenia usmerňuje a žiakov oboznamuje s kritériami hodnotenia.

Hodnotenie vykonávané v zmysle Metodického pokynu č. 35/2011 na hodnotenie žiakov so stredným stupňom mentálneho postihnutia ISCED -1.

9 .ročník

S v e t   p r á c e

CHARAKTERISTIKA PREDMETU

Cieľom predmetu je oboznámiť žiakov so stredným stupňom mentálneho postihnutia so svetom práce, rôznymi povolaniami ľudí, naučiť ich elementárnej orientácii v povolaniach ľudí, s ktorými sa dostanú do bezprostredného styku vo svojom živote.

Učíme ich vážiť si prácu každého človeka.

Z charakteru postihnutia žiaka vyplýva, že tieto informácie žiakovi poskytujeme cez konkrétne, praktické ukážky práce. Preto sú súčasťou vyučovania tohto predmetu vychádzky a exkurzie, pri ktorých žiaci získavajú konkrétne poznatky z rôznych odborov pracovnej činnosti.

V nižších ročníkoch realizujeme vyučovanie vychádzkami a pozorovaním práce v najbližšom okolí (obchody, zdravotné strediská, nemocnica, lekáreň, pošta, banka), vo vyšších ročníkoch exkurziami na mestský/obecný úrad, do vzdialenejších firiem, podnikov, prevádzok v oblasti služieb a poľnohospodárskych družstiev.

Pri plánovaní exkurzií odporúčame spolupracovať s výchovným poradcom.

C I E L E

- Získať základné informácie o ďalších povolaniach v najbližšom okolí,
- oboznámiť sa s charakteristikou práce, pracovnými podmienkami a uplatnením v jednotlivých povolaniach na elementárnej úrovni, primeranej k chápaniu žiakov,
- naučiť žiakov vážiť si prácu iných ľudí.

O B S A H

Povolania a remeslá v oblasti služieb

Oboznámenie sa s remeslami a povolaniami v oblasti služieb – charakteristika bežných služieb:

kaderník, kadernička, kozmetička, pedikér/ka - manikér/ka, opravár obuvi, dáždnikov, elektrospotrebičov, brusič nožov/nožníc, zlatník, opravár hodín, fotograf.

Čistiareň a práčovňa.

Verejnoprospešné služby (vývoz odpadkov, čistenie ciest, chodníkov, úprava zelene).

Práce v zberných surovinách.

P R O C E S

Ak je to možné, oboznamovanie sa s povolaniami spájame s konkrétnym pozorovaním daného prostredia (kaderníctvo, oprava obuvi, čistiareň a práčovňa). Žiakom približujeme s ohľadom na ich mentálnu úroveň také druhy povolání, s ktorými môžu prísť do kontaktu v bežnom živote.

S T R A T É G I E   V Y U Č O V A N I A

V rámci vyučovania tohto predmetu žiakovi poskytujeme informácie cez konkrétne praktické ukážky práce. Preto sú súčasťou vyučovania vychádzky, exkurzie, prezentácie, ako aj vyhľadávanie informácií na internete. Žiaci získajú konkrétne poznatky z rôznych odborov pracovnej činnosti. Podporujeme u nich prirodzenú súťaživosť, sebahodnotenie, samostatnosť i spoluprácu. Toto dosiahneme vhodnou motiváciou, preto je vhodné používať tieto metódy a organizačné formy vyučovania:

- motivačné (motivačné rozprávanie, motivačný rozhovor, pochvala, povzbudenie a kritika)
- slovné metódy (rozprávanie, opis, vysvetľovanie, rozhovor, beseda, dramatizácia)
- metódy samostatnej práce (samostatná práca s knihou, pracovným listom, slovníkom alebo obrázkovým materiálom)
- inscenačné metódy
- metódy opakovania a precvičovania vedomostí
- vychádzky, exkurzie.

Z organizačných foriem sa sústreďujeme na frontálnu, skupinovú (v podobe didaktických hier) a individuálnu prácu so žiakmi, v menšej miere párovú prácu ako predprípravu skupinovej práce. Počas celého roka venujeme starostlivosť používať získané poznatky v praxi.

UČEBNÉ ZDROJE

Obrázky, stavebnice, detské maľovanky, časopisy

HODNOTENIE ŽIAKOV

Hodnotenie žiackych výkonov prebieha počas vyučovacích hodín. Učiteľ slovne hodnotí výsledky práce žiakov a ich pracovné výkony. Učiteľ hodnotením motivuje žiakov k lepšiemu výkonu, upozorňuje ich na prípadné nedostatky. Žiaci majú možnosť ohodnotiť svoje výkony i výkony spolužiakov. Učiteľ tieto hodnotenia usmerňuje a žiakov oboznamuje s kritériami hodnotenia.

Hodnotenie vykonávané v zmysle Metodického pokynu č. 35/2011 na hodnotenie žiakov so stredným stupňom mentálneho postihnutia ISCED -1

9 .ročník

V ý t v a r n á v ý c h o v a

CHARAKTERISTIKA PREDMETU

Vo vzdelávaní žiakov s mentálnym postihnutím má nezastupiteľné miesto aj predmet výtvarná výchova. Výtvarné aktivity napomáhajú žiakovi s mentálnym postihnutím rozvíjať grafomotorické zručnosti, hrubú a jemnú motoriku. Na základe rozvoja jemnej motoriky sa rozvíjajú aj komunikačné schopnosti, expresívna a receptívna zložka reči, a aj nonverbálna forma komunikácie.

Výchovno-vzdelávacie ciele predmetu výtvarná výchova pre žiakov s mentálnym postihnutím vychádzajú zo všeobecne stanovených cieľov výtvarnej výchovy ako vyučovacieho predmetu a zo všeobecne stanovených cieľov vzdelávania žiakov s mentálnym postihnutím

- rozvoj jemnej a hrubej motoriky,
- rozvoj koordinovaného pohybu rúk,

- rozvoj senzomotorickej koordinácie,
- rozvoj laterality
- rozvoj priestorovej orientácie,
- rozvoj koordinácie oko – ruka,
- rozvoj pozornosti,
- rozvoj priestorovej pamäti,
- rozvoj vnímania,
- rozvoj kreativity a improvizácie,
- spoločné výtvarné aktivity pomocou napodobňovania.

Výchovno-vzdelávacie ciele a niektoré aktivity výtvarnej výchovy sa prelínajú s cieľmi a činnosťami iných vyučovacích predmetov, a to najmä s predmetmi slovenský jazyk, hudobná výchova, telesná výchova a pracovné vyučovanie.

C I E L E

Vedieť rozlišovať, porovnávať a pomenovať línie, farby, tvary, objekty a uplatniť ich podľa svojich schopností vo svojej plošnej i priestorovej tvorbe,

- zobrazovať tvary úžitkových predmetov,
- rozvíjať a obohacovať získané zručnosti v základných výtvarných technikách,
- vedieť vnímať a hodnotiť vlastnú tvorbu i tvorbu iných,
- vedieť prezentovať výsledky svojej tvorby v triede za pomoci učiteľa.

O B S A H

Kresba (drievko, perko – tuš, voskový pastel, ceruza, krieda, rudka, suchý pastel, fixka)

- Veci, ktoré slúžia človeku. Pozorovanie a zobrazovanie tvarov úžitkových predmetov, kresba

a farebné vyjadrenie predmetov, ich funkčnosť

- Portrét – zachytenie výrazu tváre, vyjadrenie nálady

Maľba (akvarelové farby, tempery, štetec, drievko, suchý a masťný pastel)

- Správne komponovanie a zobrazovanie priestoru, rozvíjanie citu pre priestor

- Hry s líniami a farbami

Plošné a priestorové práce

- Kombinovanie rôznorodých materiálov pri vytváraní kompozičných celkov

- Zobrazovanie ľudí, zvierat a vecí - koláž, fotokoláž, kombinácia techník

- Dekoratívne práce zamerané na ľudové umenie v súvislosti s kultúrou bývania a odievania,

jednoduchá ornamentálna kresba a výplň plochy podľa šablón

Modelovanie (hlina, plastelína, modulit, sadra)

- Náhrdelník, náramok rôznych veľkostí a farieb

- Modelovanie dvoj a trojrozsmernej plastiky jednoduchých štylizovaných tvarov

P R O C E S

Námety čerpáme napríklad z vecného učenia a slovenského jazyka. Vyberáme námety, v ktorých môžu žiaci vychádzať zo svojich skúseností a predstáv. Na ich vyjadrenie si volia postupy a prostriedky s pomocou učiteľa. Naďalej oboznamujeme žiakov s ukázkami ilustrácií z kníh pre deti. Zameriavame sa na portréty a zachytenie výrazu tváre.

S T R A T É G I E V Y U Č O V A N I A

Slovné metódy (rozprávanie, rozhovor, vysvetľovanie, beseda, diskusia) – použité samostatne, alebo v spojení s inými metódami:

- ilustračná metóda,
- demonštračná metóda,
- metóda cvičenia,
- metóda samostatnej práce,
- metóda pozorovania,
- hra a zámerné experimentovanie, metóda exkurzie,
- metóda preverovania a hodnotenia vedomostí.

U Č E B N É   Z D R O J E

Obrázky, detské omaľovánky, detská literatúra, edukačné programy.

H O D N O T E N I E   Ž I A K O V

Hodnotenie žiackych výkonov prebieha počas vyučovacích hodín. Učiteľ slovne hodnotí výsledky práce žiakov a ich pracovné výkony. Učiteľ hodnotením motivuje žiakov k lepším výkonom, upozorňuje ich na prípadné nedostatky. Žiaci majú možnosť ohodnotiť svoje výkony i výkony spolužiakov. Učiteľ tieto hodnotenia usmerňuje a žiakov oboznamuje s kritériami hodnotenia.

Pri maľbe suchým pastelom je vhodné používať papiere s drsnejším povrchom.

Hodnotenie vykonávané v zmysle Metodického pokynu č. 35/2011 na hodnotenie žiakov so stredným stupňom mentálneho postihnutia ISCED -1

9 .ročník

H u d o b n á   v ý c h o v a

C H A R A K T E R I S T I K A   P R E D M E T U

Predmet hudobná výchova ako jeden z výchovných predmetov je neoddeliteľnou súčasťou výchovy harmonicky rozvinutej osobnosti. Učí žiakov vnímať a prežívať krásu nielen v hudbe, ale aj v iných druhoch umenia. Ciele hudobnej výchovy špeciálnej základnej školy sú podmienené špecifickosťou úloh školy, spoločnými a individuálnymi problémami rozvoja osobnosti žiakov, bezprostrednou fyziologickou pôsobivosťou hudby a možnosťami jej psychoterapeutického pôsobenia.

Cieľom hudobnej výchovy špeciálnej základnej školy je rozvoj hudobnosti žiakov spevom, hrou na jednoduché hudobné nástroje, počúvaním hudby, pohybovým prejavom vychádzajúcim z hudby. Pritom treba rešpektovať ich postihnutie, hudobné schopnosti a zručnosti.

Predmet hudobná výchova vedie žiakov k tomu, aby sa hudba stala súčasťou ich každodenného života. Orientuje žiakov aj v súčasných hudobných žánroch, citlivo ich vedie k tomu, aby sa učili rozlišovať v hudbe kvalitu.

Výchovno-vzdelávacie úlohy hudobnej výchovy plnia žiaci v prítlačivo motivovaných hudobných činnostiach – speváckych, inštrumentálnych, pohybových a posluchových.

Piesne sa učia spievať kultivovaným hlasom, intonačne a rytmicky správne.

Osvojujú si základné poznatky o hudobných nástrojoch, rozlišujú ich podľa zvuku. Aktívne sa oboznamujú s Orffovým inštrumentárom, prípadne s ďalšími hudobnými nástrojmi.

Skladby na počúvanie sú vyberané tak, aby boli primerané pre žiakov z hudobnej i obsahovej stránky, aby nadväzovali na poznatky z ostatných zložiek hudobnej výchovy a prispievali k utváraniu kladného vzťahu k hudbe. V priebehu školského roka sa žiaci oboznámia najmenej so siedmimi skladbami na počúvanie.

Pri počúvaní skladieb orientovať žiaka aj v súčasnej tvorbe, populárnej tvorbe, ale aj v regionálnej ľudovej tvorbe. Podporovať spontánnu detskú kreativitu, rozvíjať emocionalitu, rozvíjať prepojenie pohybovej, hudobnej a slovesnej kultúry. Chápať hudobnú výchovu ako psychoterapeutický prostriedok hudobnej relaxácie, cieľavedome zameraný na psychickú a somatickú aktivizáciu osobnosti a jej uvoľnenie.

Pohybové vyjadrenie hudby vychádza zo spontánneho prejavu detí, vedie ku kultivovanému pohybu zladenému s hudbou, rytmom a obsahom skladieb.

Hudobná výchova prispieva aj k formovaniu psychických procesov a vlastností žiakov. Pôsobí na ich pozornosť, predstavivosť, pamäť, výrazne ovplyvňuje sluchové vnímanie a obohacuje citový život žiakov.

C I E L E

Prehlbovať schopnosť sluchom rozlišovať známe hudobné nástroje,

- prehlbovať čistotu kolektívneho spevu,
- uplatňovať tanečné prvky pri pohybovom stvárnení hudby,
- rozvíjať schopnosť sústredene počúvať inštrumentálne a vokálne skladby.

O B S A H

Rytmické cvičenia, využitie Orffovho inštrumentária, reprodukovanie dvojdobého a trojdobého taktu spevom, pohybom a nástrojovou hrou.

Detské piesne, ľudové a umelé piesne (Prešporská kasáreň; Keď si chorý, milý synku – D. Kardoš; Tam okolo Levoči; To tá Heľpa; Snehuliačik – M. Novák; Spievanky, spievanky; Kázala mi mati; Pieseň o jari – J. Matuška a iné).

Počúvanie skladieb v regionálnej ľudovej tvorbe a v detskej populárnej piesni.

Rozlišovanie melódie a spevu.

Rozoznávanie zvukov klavíra, huslí, bubna a trúbky v skladbách na počúvanie.

Hudobno-pohybové hry a ľudové tance. Poznávanie valčíka v tanečných skladbách.

Základy tanečných krokov valčíka.

P R O C E S

Vo všetkých hudobných činnostiach i naďalej vychádzame z individuálnych schopností žiakov. Učíme ich sústredene počúvať krátke inštrumentálne a vokálne skladby a zameriavať pozornosť na niektorý výrazný prvok počúvanej skladby. Využívame možnosti terapeutického pôsobenia predmetu ako prostriedku psychickej a fyzickej relaxácie a aktivizácie.

S T R A T É G I E V Y U Č O V A N I A

V rámci vyučovania tohto predmetu žiakovi poskytujeme informácie cez konkrétne praktické ukážky hry na hudobných nástrojoch, počúvanie skladieb, zážitkové osvojovanie

hudobno-pohybových hier. Rozvíjať kladný vzťah k ľudovej slovesnosti v rámci svojej kultúry. Podporujeme u nich prirodzenú súťaživosť, sebahodnotenie, samostatnosť i spoluprácu, estetické cítenie. Toto dosiahneme vhodnou motiváciou, preto je vhodné používať tieto metódy a organizačné formy vyučovania:

- motivačné (motivačné rozprávanie, motivačný rozhovor, pochvala, povzbudenie a kritika)
- slovné metódy (rozprávanie, rozhovor, beseda, názorná ukážka spevu a hry na hudobnom nástroji)
- inscenačné metódy
- metódy opakovania a precvičovania vedomostí.

Z organizačných foriem sa sústreďíme na frontálnu, skupinovú (v podobe didaktických hier) a individuálnu prácu so žiakmi, v menšej miere párovú prácu ako predprípravu skupinovej práce. Počas celého roka venujeme starostlivosť používať získané poznatky v praxi.

UČEBNÉ ZDROJE

Audio nahrávky, detská literatúra, riekanky, Orffov kufor.

HODNOTENIE ŽIAKOV

Hodnotenie žiackych výkonov prebieha počas vyučovacích hodín. Učiteľ slovne hodnotí výsledky práce žiakov a ich pracovné výkony. Učiteľ hodnotením motivuje žiakov k lepším výkonom, upozorňuje ich na prípadné nedostatky. Žiaci majú možnosť ohodnotiť svoje výkony i výkony spolužiakov. Učiteľ tieto hodnotenia usmerňuje a žiakov oboznamuje s kritériami hodnotenia.

Hodnotenie vykonávané v zmysle Metodického pokynu č. 35/2011 na hodnotenie žiakov so stredným stupňom mentálneho postihnutia ISCED -1.

9 .ročník

T e l e s n á   v ý c h o v a

CHARAKTERISTIKA PREDMETU

Ciele a obsah predmetu telesná výchova sú zamerané na dosiahnutie optimálneho telesného a pohybového rozvoja žiakov s mentálnym postihnutím, vypestovanie pozitívneho vzťahu k pohybu, cvičeniu a športu v rámci ich možností a schopností.

S rozvíjaním pohybovej aktivity úzko súvisí rozvoj poznávacej činnosti, nakoľko pri pohybových aktivitách pôsobíme aj na rozvoj psychických funkcií – na vnímanie, pozornosť, pamäť, myslenie, fantáziu a reč. Po určení motorickej a senzomotorickej vývinovej úrovne žiaka sa treba zamerať na utváranie účelových pohybových zručností, kompenzáciu motorických nedostatkov, elimináciu nevhodných motorických prejavov a pohybových stereotypií a tiež na rozvoj komunikačných schopností, s pozitívnym dopadom – okrem rozvoja motoriky a pohybových schopností – aj na jeho percepciu, kognitívne a sociálne funkcie.

Ciele telesnej výchovy žiakov s mentálnym postihnutím vychádzajú zo všeobecne stanovených cieľov telesnej výchovy ako vyučovacieho predmetu vo výchovno-vzdelávacom procese, pričom je potrebné ich prispôbiť a doplniť na základe nutnosti zohľadnenia špecifik vývinu a prejavov žiakov s mentálnym postihnutím:

– zvýšenie fyzickej zdatnosti a kondície žiaka,

- zlepšenie senzomotorických schopností,
- zvýšenie úrovne základných pohybových schopností,
- rozvoj cielených a koordinovaných pohybov s dôrazom na meniace sa prostredie a meniace sa aktivity,
- rozvoj prijateľných foriem pohybových aktivít s dôrazom na aktuálny sociálny kontext,
- osvojenie a upevnenie hygienických návykov,
- rozvoj verbálnych schopností,
- funkčne využívať komunikačné prostriedky vo vzťahu k telovýchovným aktivitám,
- zlepšiť prijímanie fyzického kontaktu s iným človekom,
- dodržiavať stanovené pravidlá pri fyzickej aktivite,
- spolupracovať a byť funkčným článkom vo vzájomnej interakcii s inými osobami,
- dodržiavať poradie v skupine,
- uplatňovať sebakontrolu pri pohybovej aktivite,
- zvládať účasť na hrových aktivitách s výmenou rolí,
- vedieť sa prispôbiť požiadavkám skupiny,
- uplatňovať napodobňovanie pri spoločných pohybových aktivitách,
- uvedomovať si jednotlivé časti svojho tela vo vzťahu k riadenému pohybu,
- vnímať smer v súvislosti s pohybom a orientáciou v priestore (hore, dolu, dopredu, dozadu, vpravo, vľavo...),
- rozvoj hrubej aj jemnej motoriky,
- rozvoj pohybovej koordinácie,
- rozvoj koordinácie oko – ruka,
- rozvoj pozornosti,
- rozvoj priestorovej a časovo – sledovej pamäti,
- rozvoj kreativity a improvizácie,
- rozvoj schopnosti generalizovať.

Uvedené ciele sa dosahujú prostredníctvom telovýchovných aktivít uvedených v obsahu predmetu:

- poznatky z telesnej kultúry, terminológia (druhy športov, cvikov, pohybov a polôh tela a častí tela pri telovýchovných činnostiach, častí tela, pomenovanie telocvičného náradia, náčinia a používaných pomôcok, atď.),
- základy poradových cvičení (povely poradových cvičení),
- prípravné, kondičné, koordinačné, kompenzačné, uvoľňovacie, vytrvalostné, obratnostné, relaxačné cvičenia,
- pohybové hry,
- rytmické hry a základy tanca,
- základy atletiky,
- turistika, resp. aj plávanie.

Na telesnej výchove sa využíva štandardné telocvičné náčinie a náradie a ďalšie vhodné pomôcky: lavička, švédka debna, rebriny, trampolína, molitanové podložky, lopty, plastové obruče, kolky, farebná lepiaca páska, farebné fólie a rôzne ďalšie telocvičné náradie.

C I E L E

Dosiahnuť proporcionálny rozvoj pohybových schopností žiakov,

- uplatňovať správnu techniku manipulácie s náčiním,
- pozitívne vnímať športové hry ako významnú súčasť pohybových aktivít človeka,
- vedieť prijímať a dodržiavať pravidlá kolektívu.

O B S A H

Zdravotné cviky

Cvičenia zamerané na posilňovanie svalových skupín zabezpečujúcich správne držanie tela.

Kompenzačné cvičenia k zaťaženiu žiakov na hodinách pracovného vyučovania.

Cvičenia na rehabilitačných prístrojoch.

Kondičné a koordinačné cvičenia

Cvičenia pohybovej koordinácie podľa pohybových osobitostí žiakov.

Posilňovacie cvičenia paží, nôh, chrbtového svalstva, brušného svalstva.

Držanie tela v správnom napätí svalov v ľahu, kľakoch, sedoch, podporoch a postojoch bez/s náčiním, náradím.

Základy gymnastických cvičení

Akrobatické cvičenia na náradí (rebriny, lavičky, hrazda, lano).

Akrobatické cvičenia s náčiním (švihadlo, tyč, plná lopta, šatka).

Sezónne činnosti

Realizácia sezónnych pohybových aktivít v rôznom prostredí a v rôznych obmenách podľa podmienok školy.

Odporúča sa plávanie žiakov - podľa možností školy.

Rytmická gymnastika

Tanečná a štylizovaná chôdza, beh, poskoky so zameraním na správne a estetické držanie tela.

Pohybová improvizácia na hudobné motívy.

Tanečná improvizácia na základe naučených tanečných krokov.

Základy ľudových tancov – karička, mazúrka.

Základy športových hier

Základy vybíjanej, stolného tenisu, futbalu, hádzanej, prehadzovanej.

Možnosť zaradovania netradičných športov: hádzanie lietajúcich tanierov, tenis, bedminton, hod loptičkou s uškom a iné.

Atletika

Beh na krátke a dlhé trate.

Skok do diaľky a do výšky.

Hod kriketovou loptičkou.

PROCES

V rámci kompenzačných cvičení zaraďujeme relaxačné, naťahovacie a napínanie cvičenia, ciele posilňovacie cvičenia, cvičenia na uvoľnenie kĺbov a vytvárania správnych pohybových stereotypov, dychové cvičenia. Ich výber prispôbujeme individuálnym možnostiam žiakov. V rytmickej gymnastike dbáme na zladenie pohybov, chôdze, behu, poskokov s rytmom navodeným potleskom, zvukovým signálom, hudbou.

STRATÉGIE VYUČOVANIA

Všeobecné vyučovacie metódy:

- metódy oboznámenia s cvičením:
- metóda ukážky- demonštrácie
- metóda slovného opisu- vysvetlenia

Metódy nácviku:

- komplexný postup
- analyticko-syntetický postup
- zmiešaný postup
- metódy výcviku:

- metóda opakovania
- metóda štandardného zat'atenia
- metóda intervalového tréningu
- metóda sú'atenia
- metódy kontroly, evidencie, hodnotenia a klasifikácie:
- kontroly
- evidencia
- hodnotenie
- hodnotenie a klasifikácia
- modifikované vyučovacie metódy
- Špecifické vyučovacie metódy:
- reedukačné metódy
- kompenzačné metódy
- rehabilitačné metódy
- metóda viacnásobného opakovania
- metóda nadmerného zobrazenia informácie
- metóda pohybového kontrastu
- metóda pasívneho pohybu
- metóda zapojenia viacerých kanálov do prijímania informácie
- metóda alegoritmizácie obsahu cvičenia-
- metóda imitačných cvičení.
- Motivačné metódy.

U Č E B N É   Z D R O J E

Hudobno – pohybové hry, vlastné pozorovanie, cvičenie.

H O D N O T E N I E   Ž I A K O V

Hodnotenie žiackych výkonov prebieha počas vyučovacích hodín. Učiteľ slovne hodnotí výsledky práce žiakov a ich pracovné výkony. Učiteľ hodnotením motivuje žiakov k lepším výkonom, upozorňuje ich na prípadné nedostatky. Žiaci majú možnosť ohodnotiť svoje výkony i výkony spolužiakov. Učiteľ tieto hodnotenia usmerňuje a žiakov oboznamuje s kritériami hodnotenia.

Hodnotenie vykonávané v zmysle Metodického pokynu č. 35/2011 na hodnotenie žiakov so stredným stupňom mentálneho postihnutia ISCED -1

Názov ŠVP	Štátny vzdelávací program pre žiakov s ťažkým alebo hlbokým stupňom mentálneho postihnutia - variant C
Názov ŠkVP	Kľúč k ceste poznania
Stupeň vzdelania	ISCED 1 (primárne vzdelanie)
Dĺžka štúdia	desať ročníkov s možnosťou zriadenia prípravného ročníka
Forma štúdia	denná
Vyučovací jazyk	slovenský
Druh školy	štátna
Dátum schválenia	31. 08. 2013
Miesto vydania	Špeciálna základná škola, Třebíčska 16, Humenné

PaedDr. Olekšáková
riaditeľka školy

Telefónne číslo: 057/7722873
E -mail: spec_zs_he@stonline.sk

Poznámky:

- Predmet zdravotná telesná výchova bude vyučovaný podľa časovo – tematických plánov v telocvični, exteriéri alebo v relaxačno – rehabilitačnej učebni.

Školský učebný plán vzdelávacieho variantu C – 9. ročník

Vzdelávacia oblasť	Predmet	Počet hodín vo 9. ročníku		
		Povinné hodiny	Voliteľné hodiny	Povinné voliteľné hodiny +
Jazyk a komunikácia	rozvíjanie komunikačných schopností	3		3
	rozvíjanie sociálnych zručností	1		1
	rozvíjanie grafomotorických zručností	1	1	2
Príroda a spoločnosť	vecné učenie	1		1
Človek a hodnoty	etická výchova	1		1
Matematika a práca s informáciami	matematika	2	1	3
	informatická výchova	0,5	0,5	1
Človek a svet práce	pracovné vyučovanie	2,5	0,5	3
Umenie a kultúra	výtvarná výchova	1		1
	hudobná výchova	1		1
Zdravie a pohyb	zdravotná telesná výchova	3		3
Spolu		17	3	20

Rozsah výučby jednotlivých predmetov a ich zložiek v 9. ročníku vzdelávacieho variantu C

Názov predmetu	Týždenný rozsah výučby	Ročný rozsah výučby
Rozvíjanie komunikačných schopností	3	99
Rozvíjanie sociálnych zručností	1	33
Rozvíjanie grafomotorických zručností	2	66
Vecné učenie	1	33
Matematika	3	99
Pracovné vyučovanie	3	99
Informatická výchova	1	33
Výtvarná výchova	1	33
Etická výchova	1	33
Hudobná výchova	1	33
Telesná výchova	3	99
Spolu	20	660

NÁVRH TEMATICKÝCH OKRUHOV VOLITEĽNÝCH PREDMETOV

Pri výbere voliteľných predmetov sme prihliadali na zloženie žiakov, ich druh a stupeň postihnutia, vybavenie školy. Preto sme povinnú časť Štátneho vzdelávacieho rozšírili nasledovne:

9. ročník

Informatická výchova -0,5hod týždenne

Kvôli zvýšeniu počítačovej gramotnosti našich žiakov, zabezpečeniu dostatočného priestoru na zvládnutie známych aj nových úkonov pri práci s počítačom sme sa rozhodli doplniť predmet Informatická výchova. Súčasne umožníme učiteľom pracovať individuálne s každým žiakom.

Matematika- 1 hod týždenne

Predmet matematika sme sa rozhodli rozšíriť o jednu vyučovaciu hodinu týždenne preto, lebo individuálnym prístupom a častejším opakovaním matematických operácií získava žiak hlbšie základné vedomosti, zručnosti a návyky tak, aby ich v rozsahu svojich individuálnych schopností ich neskôr dokázal aplikovať v praxi.

Rozvoj grafomotorických zručností- 1 hod týždenne

Predmet sme rozšírili o 1 vyučovaciu hodinu na osvojenie a opakovanie naučeného.

Pracovné vyučovanie-0,5hod týždenne

Hodiny pracovného vyučovania sme navýšili z dôvodu upevňovania samostatnosti žiakov pri hygienických návykoch, sebaobslužných činnostiach, stravovacích návykoch, pri osvojení si prác v domácnosti.

9. ročník

Rozvíjanie komunikačných schopností

CHARAKTERISTIKA PREDMETU

Skutočná komunikácia predstavuje vždy sociálnu interakciu, nemožno ju od poškodenia sociálnych zručností oddeliť. Rozvíjanie schopností komunikovať je preto jedným zo základných cieľov výchovno-vzdelávacieho procesu žiakov s mentálnym postihnutím. Cieľom predmetu rozvíjanie komunikačných schopností je vytvorenie, resp. rozvíjanie komunikačných schopností s atribútmi prostriedku vyjadrovania potrieb, nadväzovania kontaktov, ako aj výmeny informácií a vo vyšších ročníkoch aj vyjadrovanie vlastných emocionálnych stavov a ich spoznávanie zo správania iných ľudí. Na každom stupni vyučovania predmetu, nezávisle od spôsobu komunikácie žiaka, je potrebné rozvíjať jestvujúce schopnosti komunikácie v zmysle sociálnej komunikácie, ich posúvanie na vyššiu vývinovú úroveň a generalizácia naučených schopností na nové situácie. Prvoradým cieľom vzdelávania je sociálne správanie zodpovedajúce veku žiaka, úrovni jeho schopností, resp. rozvíjanie a učenie základných predpokladov týchto zručností.

CIELE

Stimulovať komunikáciu žiaka v sociálnej interakcii,

- rozvíjať sluchovú diferenciacnú schopnosť,
- rozvíjať porozumenie reči,
- podporovať spontánne vyjadrovanie potrieb, pocitov a názorov žiaka,
- podporovať verbálnu i neverbálnu formu komunikácie žiaka,
- naučiť žiaka základy čítania.

OBSAH

Podľa individuálneho stavu/úrovne komunikačnej schopnosti žiaka stimulujeme a rozvíjame nasledovné oblasti:

Rozvíjanie sluchovej diferenciacnej schopnosti

Hry s nerečovými zvukmi, rozlišovanie rôznych druhov zvukov (zvuky zvierat, štrnganie, búchanie, šuchot, zvonček, píšťalka a pod.), rozlišovanie intenzity a smeru prichádzajúcich zvukov.

Rozlišovanie zvukov reči, rytmizovanie slabík. Rozlišovanie poradia hlások v slove (prvá a posledná hláska).

Porozumenie reči

Komentovaním všetkých činností a pomenovávaním predmetov rozvíjame porozumenie pojmov a ich vzájomných súvislostí. Komentovanie aj takých činností a dejov, ktoré sa odohrali v minulosti. Kategorizovanie pojmov podľa daných kritérií.

Počúvanie krátkych príbehov s porozumením, podporených ilustráciami alebo dramatizáciou.

Rozvíjanie expresívnej reči

Námetové hry, pri ktorých žiak môže komentovať svoju činnosť. Vo všetkých hrách kladieme dôraz na hlasné komentovanie činnosti alebo spoločné komentovanie s pomocou učiteľky.

Vytváranie situácií z bežného života tak, aby ich mohli žiaci lepšie pochopiť a komentovať a tým si upevňovať slovnú zásobu. Jednoduché aktívne pomenovávanie predmetov a dejov

v prostredí školy a rodiny, jednoduché komentovanie vykonávaných alebo prebiehajúcich činností a situácií. Tvorenie dvojslovných a trojslovných viet, slovných pomenovaní.

Rozvíjanie jazykového citu. Tvorenie záporu. Tvorenie otázok v rozhovoroch spojených s konkrétnymi situáciami a v námetových hrách. Krátke jednoduché príbehy, rozvíjanie chápania časovej následnosti dejov. Vyjadrenie minulosti a budúcnosti.

Jednoduchý rozhovor, striedanie role s komunikačným partnerom, odpoveď na otázku.

Jednoduché rozprávanie zážitku alebo reprodukcia príbehu podľa obrázkov s pomocou učiteľky. Práca s detskými ilustrovanými knihami, leporelami, pestovanie vzťahu ku knihám a k čítaniu.

Rozvíjanie schopností potrebných pre základy čítania

Diferencovanie obrázkov, symbolov alebo znakov. Schematické znázornenie slov.

Rytmizovanie riekaniiek a detských pesničiek.

Rozvíjanie schopnosti orientácie v priestore a v rovine (chápanie a vyjadrenie polohy predmetu hore, dolu, v prostriedku; sledovanie a ukladanie prvkov v rade zľava doprava.

Pre osvojovanie čítania analyticky-syntetickou i globálnou metódou je nevyhnutné dosiahnutie určitej úrovne fonologického uvedomenia. Preto je potrebné hrovou formou rozvíjať schopnosť diferencovať zvuky reči (slabiky, hlásky a ich dĺžku).

Ak individuálne schopnosti žiaka nedovoľujú osvojovanie si všetkých tvarov písmen, odporúča sa čítanie a písanie len veľkých tlačенých písmen.

Hlásky a písmená v, p, t. sluchové rozlišovanie v slove, poznávanie písmena a hlásky, použitie v slabikách a slovách. Dvojslovné vety. Obrázkové čítanie.

PROCES

Žiakovi je potrebné umožniť komunikovať takou formou, pre akú má zachované schopnosti a tieto v komunikácii stimulovať a rozvíjať. Rozvíjanie komunikačnej schopnosti sa prelína celým vyučovacím procesom a zároveň témy preberané v predmete RKS by mali byť v súlade s témami preberanými najmä v predmete vecné učenie, rozvíjanie grafomotorických zručností a rozvíjanie sociálnych zručností. Na hodine RKS sa učiteľ má so žiakmi zamerať na porozumenie pojmov a súvislostí a precvičovanie ich používania v komunikácii. Žiaci vzdelávaní vo variante C si v rámci predmetu RKS osvojujú aj čítanie.

Vhodnou formou aktivít je cielené vytváranie komunikačných situácií. Túto formu vyučovania možno realizovať na vyučovacej hodine alebo v bloku, v priestoroch triedy alebo v prirodzenom prostredí, ktoré súvisí s komunikačným obsahom alebo témou. U žiakov, ktorých hovorená reč je nezrozumiteľná alebo sú úplne nehovoriaci, zaraďujeme prvky AAK. Nakoľko praktické používanie prvkov AAK si vyžaduje určitú úroveň rozvoja motorických schopností, zaraďujeme medzi aktivity v predmete RKS cvičenia hrubej i jemnej motoriky, koordinačné cvičenia, hry na tréning imitácie pohybov a pod. V komunikácii podporujeme paralingvistické prejavy, gestiku, mimiku, posunky a posunky sprevádzajúce hovorenú reč. Pre podporu výkonu hovorenej reči odporúčame zaradenie cvikov na správne dýchanie a rozvíjanie motoriky artikulačných orgánov vo forme hry, ktoré je vhodné pripravovať v spolupráci s logopédom.

STRATÉGIE VYUČOVANIA

V predmete rozvíjanie komunikačných schopností je vhodné používať metódy:

- motivačné (motivačný rozhovor, pochvala, povzbudenie a kritika)
- slovné metódy (rozprávania, opis, vysvetľovanie, rozhovor)
- metódy opakovania a precvičovania vedomostí a zručností.

Z organizačných foriem sa sústreďujeme na skupinovú a individuálnu prácu so žiakmi.

UČEBNÉ ZDROJE

Metodická literatúra, detská literatúra, internet, pracovné listy vytvorené učiteľom, bábiky hračky, názorné pomôcky

HODNOTENIE ŽIAKOV

Hodnotenie žiakov je vykonávané v zmysle Metodického pokynu č. 36/2011 na hodnotenie žiakov s ťažkým alebo hlbokým stupňom mentálneho postihnutia ISCED -1.

Žiak sa v procese výchovy a vzdelávania hodnotí priebežne a celkovo. Učiteľ slovné hodnotí výsledky práce žiakov a ich pracovné výkony. Slovné hodnotenie musí obsahovať slovný popis práce a výsledok činnosti žiaka. Spôsob hodnotenia (pečiatka, obrázok, piktogram) si učiteľ zvolí sám. Učiteľ hodnotením motivuje žiakov k lepším výkonom, upozorňuje ich na prípadné nedostatky.

9.ročník

Rozvíjanie sociálnych zručností

CHARAKTERISTIKA PREDMETU

Z oblastí, ktoré sú pri mentálnom postihnutí poškodené, je najmarkantnejšie poškodenie v oblasti sociálnych zručností a komunikačných schopností. Rozvíjanie sociálnych zručností je preto jedným zo základných cieľov výchovno-vzdelávacieho procesu detí s mentálnym postihnutím.

Cieľom predmetu rozvíjanie sociálnych zručností je vytvorenie, resp. rozvíjanie komunikačných schopností s atribútmi prostredku vyjadrovania potrieb, nadväzovania kontaktov, ako aj výmeny informácií a vo vyšších ročníkoch aj vyjadrovanie vlastných emocionálnych stavov a ich „čítanie“ zo správania iných ľudí.

Prvoradým cieľom vzdelávania je sociálne správanie zodpovedajúce veku dieťaťa, úrovni jeho schopností, resp. rozvíjanie a učenie základných predpokladov týchto zručností. Neoddeliteľnou súčasťou sociálneho správania sú schopnosti, ktoré napomáhajú sociálnej integrácii, tzv. integračné zručnosti, t.j. nadväzovanie a udržanie vzťahov, trávenie voľného času atď., a v neposlednom rade samoobslužné schopnosti. Integráciu v dospelosti ovplyvňujú schopnosti postarať sa o seba, o domácnosť.

Okrem vyučovacích hodín predmetu rozvíjanie sociálnych zručností sa na rozvíjaní a upevňovaní sociálnych zručností podieľajú ďalšie vyučovacie predmety, najmä rozvíjanie komunikačných schopností a pracovné vyučovanie.

CIELE

Rozvíjať schopnosť spolupracovať s blízkymi osobami a vykonávať jednoduché úkony,

- vytvárať pozitívne vzťahy k spolužiakom a kolektívu,
- zapájať sa do jednoduchých sociálnych aktivít,
- vedieť sa primerane vysporiadať s odmietnutím,
- viesť žiakov k akceptácii rôznych názorov a prístupov k riešeniu problémov.

O B S A H

Starostlivosť o dobré vzťahy v triede, rešpektovanie a podporovanie detí i dospelých.
Spoločenská komunikácia pri odmietaní, ospravedlnení, pri riešení konfliktu, prosbe, vysvetľovaní.

Akceptácia rôznych názorov a prístupov k riešeniu problémov.

Udržiavanie priateľského vzťahu s inými žiakmi, vyhýbanie sa agresívnym spôsobom kontaktu.

Nácvik primeraného riešenia vzniknutých sociálnych situácií.

Rozvíjanie individuálnych zručností žiakov pre spoluprácu a podriadenie sa v kolektíve.

P R O C E S

Uvedené ciele nacvičujeme prostredníctvom hier, cvičných a modelových situácií. Snažíme sa vyvolať a udržiavať kladné sociálne vzťahy. Vyučujúci používa krátke a pozitívne pokyny. Pri realizácii cieľov zaraďujeme také témy, ktoré sú zamerané na aktuálne potreby žiakov. Pomáhame každému žiakovi hľadať spôsob k spokojnosti založenej na dobrých vzťahoch.

S T R A T É G I E V Y U Č O V A N I A

V predmete rozvíjanie sociálnych zručností je vhodné používať metódy:

- motivačné (motivačný rozhovor, pochvala, povzbudenie a kritika)
- slovné metódy (rozprávanie, opis, vysvetľovanie, rozhovor)
- metódy opakovania a precvičovania vedomostí a zručností.

Z organizačných foriem sa sústreďujeme na skupinovú a individuálnu prácu so žiakmi.

U Č E B N É Z D R O J E

Metodická literatúra, detská literatúra, internet, pracovné listy vytvorené učiteľom, bábiky hračky, názorné pomôcky,

H O D N O T E N I E Ž I A K O V

Hodnotenie žiakov je vykonávané v zmysle Metodického pokynu č. 36/2011 na hodnotenie žiakov s ťažkým alebo hlbokým stupňom mentálneho postihnutia ISCED -1.

Žiak sa v procese výchovy a vzdelávania hodnotí priebežne a celkovo. Učiteľ slovné hodnotí výsledky práce žiakov a ich pracovné výkony Slovné hodnotenie musí obsahovať slovný popis práce a výsledok činnosti žiaka. Spôsob hodnotenia (pečiatka, obrázok, piktogram) si učiteľ zvolí sám. Učiteľ hodnotením motivuje žiakov k lepším výkonom, upozorňuje ich na prípadné nedostatky.

9.ročník

Rozvíjanie grafomotorických zručností

C H A R A K T E R I S T I K A P R E D M E T U

Okrem vyučovacích hodín predmetu rozvíjanie grafomotorických zručností sa na rozvíjaní a upevňovaní grafomotorických zručností podieľajú ďalšie vyučovacie predmety, najmä výtvarná výchova. Vzhľadom na to, že od prevažnej väčšiny žiakov s ťažkým alebo hlbokým stupňom mentálneho postihnutia nie je možné vyžadovať písanie písaným písmom a pre ich praktický život táto forma písma nemá praktický význam, je vhodné naučiť ich dorozumieť sa písomnou formou pri použití písmen veľkej tlačenej abecedy. K nácviku písmen malej a veľkej písanej abecedy pristupujeme len u detí s vhodnými dispozíciami na túto činnosť. Nácvik písaných tvarov písma vtedy nacvičujeme súčasne s nácvikom ich čítania. Ako účinné pomôcky na vyučovanie rozvíjania grafomotorických zručností a písania okrem písacích nástrojov (hrubé voskové farby, kriedy, pastelky, ceruzky, neskôr pero), kartičiek s písmenami a obrázkami, je vhodné využívať reliéfne makety jednoduchých geometrických a iných tvarov na obkresľovanie a výkresy s predpísanými slovami, textami a nalepenými obrázkami, ktoré sa vložia do fólie, na ktorú žiak zmazateľnou fixkou môže dopĺňať vynechané písmená, slová.

C I E L E

Zlepšovať kvalitu grafických tvarov,
- poznať grafickú podobu písmen,
- vedieť napísať niekoľko písmen

O B S A H

Uvoľňovacie a relaxačné cvičenia horných končatín.
Opakovanie nacvičených tvarov.
Upevnenie písania tvaru písmen p, t.
Písanie slabík s písmenom p, t.
Písanie slabík s doposiaľ precvičenými písmenami.

P R O C E S

Podľa individuálnych možností žiakov sa snažíme zlepšovať ich grafomotorický prejav, orientáciu na písacej ploche, písanie so správnym prítlakom. Snažíme sa dosiahnuť, aby vedeli napísať niekoľko tlačenej písmen, prvé písmeno svojho mena alebo ukázaného predmetu. Naďalej zaraďujeme cvičenia na uvoľnenie paže, zápästia a ruky v rytme riekanky

S T R A T É G I E V Y U Č O V A N I A

Rozvíjanie grafomotorických zručností je založené na precvičovaní jemnej motoriky rúk a jemnej motoriky prstov – poznávacom princípe, preto je vhodné používať tieto metódy a organizačné formy vyučovania:

- motivačné (motivačný rozprávanie, motivačný rozhovor, pochvala, povzbudenie)
- slovné metódy (vysvetľovanie, rozhovor)
- metódy viacnásobného opakovania
- metódy samostatnej práce
- metódy opakovania a precvičovania motivačné (motivačné rozprávanie, motivačný rozhovor, pochvala, povzbudenie)
- zmiešané formy vyučovania napr. skupinová.

Vyučovacie hodiny rozvíjania grafomotorických zručností majú zlepšovať hrubú a jemnú motoriku rúk, zlepšiť jemnú motoriku prstov.

UČEBNÉ ZDROJE

Učebnice, pracovné zošity, metodická literatúra, detská literatúra, internet, pracovné listy

HODNOTENIE ŽIAKOV

Hodnotenie žiakov je vykonávané v zmysle Metodického pokynu č. 36/2011 na hodnotenie žiakov s ťažkým alebo hlbokým stupňom mentálneho postihnutia ISCED -1.

Žiak sa v procese výchovy a vzdelávania hodnotí priebežne a celkovo. Učiteľ slovne hodnotí výsledky práce žiakov a ich pracovné výkony. Slovné hodnotenie musí obsahovať slovný popis práce a výsledok činnosti žiaka. Spôsob hodnotenia (pečiatka, obrázok, piktogram) si učiteľ zvolí sám. Učiteľ hodnotením motivuje žiakov k lepším výkonom, upozorňuje ich na prípadné nedostatky.

9.ročník

Vecné učenie

CHARAKTERISTIKA PREDMETU

Vecné učenie je integrovaný predmet v prípravnom až 10. ročníku špeciálnej základnej školy pre žiakov s ťažkým alebo hlbokým stupňom mentálneho postihnutia, v ktorom žiaci získavajú elementárne poznatky z oblasti prírodovedných a spoločenskovedných odborov. Cieľom predmetu je viesť žiakov k pravdivému poznaniu sveta, prírody a spoločnosti, a to na základe vlastného pozorovania zmien v spôsobe života rastlín, zvierat a ľudí. Žiaci sa oboznamujú a manipulujú s prírodninami, vecami, učia sa chápať vzťahy medzi nimi a vedieť vyjadriť tieto zákonitosti slovom, usporiadaním, kresbou, alebo akýmkoľvek prijateľným spôsobom. Z prírodovednej oblasti sa žiaci zoznamujú s charakteristickými črtami živej a neživej prírody. Poznávajú zmeny, ktoré sa odohrávajú v prírode. Začínajú chápať zákonitosti zmien v prírode, v živote rastlín a živočíchov, získavajú predstavu o tom, ako prírodné zmeny ovplyvňujú činnosti ľudí. V učive usporiadanom podľa ročných období žiaci poznávajú prírodné javy primerané ich chápaniu a pozorujú, ako sú zmeny v prírode počas roka spojené s činnosťou ľudí a s ich životom. Zo spoločenskovednej oblasti poznávajú žiaci domov, školské prostredie s jeho najbližším okolím, poznávajú dôležité dopravné značky, zoznamujú sa zo základnými pravidlami bezpečnosti cestnej premávky pre chodcov a cyklistov. Žiaci sa systematicky pripravujú na účasť v cestnej premávke. Upevňujú si základné návyky nevyhnutné na ochranu zdravia. Vo výchovno-vzdelávacom procese je potrebné, individuálne pre každého žiaka, citlivo zvážiť výber vhodných metód, foriem, didaktických prostriedkov a pomôcok, vhodnú formu motivácie, optimálnu náročnosť a čas potrebný na vykonanie úlohy, mieru členenia úlohy na jednoduchšie kroky, formu a mieru pomoci, vhodné učebné prostredie s optimálnym množstvom stimulov.

CIELE

- Poznať svoje osobné údaje a niektoré údaje rodičov,
- samostatne sa orientovať v danom priestore,
  - orientovať sa v čase, v častiach dňa podľa činnosti,
  - rozoznať reálne a vyobrazené predmety,

- poznať a rozlišovať rôzne zvuky a hlasy zvierat.

O B S A H

Základná orientácia

Poznanie základných osobných údajov: meno, priezvisko, vek, adresa bydliska, dátum narodenia

Poznanie mena, priezviska a zamestnania rodičov

Orientácia v čase : skladba roka – mesiace, týždne, dni, hodiny

Samostatná orientácia v danom priestore, samostatnosť vstupovania do miestností, orientácia podľa

pokynov dnu – von, hore - dole

Utvrdzovanie pravo-ľavej orientácie podľa ruky

Poznávanie vlastného tela: vymenovanie a ukázanie na sebe a na spolužiakovi dvanásť častí ľudského

tela

Rozlišovanie zdrojov zvuku

Rozlišovanie kontrastných farieb

Poznávanie prírody

Rozlišovanie živej a neživej prírody

Rastliny a živočíchy z blízkeho okolia, ich úžitok

Rozlišovanie zvukov v prírode (hlasy zvierat, spev vtákov)

Poznávanie blízkeho okolia obce, mesta

Orientácia v bežných životných situáciách

Využívanie informačných služieb k vlakom a autobusom

Používanie mobilného telefónu

Význam telefónnych čísel tiesňového volania: 150, 155, 158; nácvik privolania lekárskej pomoci

Orientácia v nemocnici, na zdravotnom stredisku v lekárni, v obchode, na pošte

Poznávanie blízkeho okolia obce, mesta

Výber potravín a rozlišovanie podľa vône a zápachu, poznávanie pokazených potravín a nebezpečných látok.

P R O C E S

Žiaci v učive postupujú podľa vlastných schopností, na jednotlivého žiaka kladieme primerané a splniteľné požiadavky

S T R A T É G I E V Y U Č O V A N I A

Vo výchovno - vzdelávacom procese je potrebné, individuálne pre každého žiaka, citlivo zvážiť výber vhodných metód, foriem, didaktických prostriedkov a pomôcok, vhodnú formu motivácie, optimálnu náročnosť a čas potrebný na vykonanie úlohy, mieru členenia úlohy na jednoduchšie kroky, formu a mieru pomoci, vhodné učebné prostredie s optimálnym množstvom stimulov.

- motivačné (motivačné rozprávanie, motivačný rozhovor, pochvala, povzbudenie a kritika)
- slovné metódy (rozprávanie, opis, vysvetľovanie, rozhovor, dramatizácia)
- metódy samostatnej práce (samostatná práca s knihou, pracovným listom, alebo obrázkovým materiálom)
- metódy opakovania a precvičovania vedomostí .

UČEBNÉ ZDROJE

Učebnice, pracovné zošity, metodická literatúra, odborná literatúra, internet, pracovné listy vytvorené učiteľom, vychádzky, propagačný materiál.

HODNOTENIE ŽIAKOV

Hodnotenie žiakov je vykonávané v zmysle Metodického pokynu č. 36/2011 na hodnotenie žiakov s ťažkým alebo hlbokým stupňom mentálneho postihnutia ISCED -1.

Žiak sa v procese výchovy a vzdelávania hodnotí priebežne a celkovo. Učiteľ slovne hodnotí výsledky práce žiakov a ich pracovné výkony. Slovné hodnotenie musí obsahovať slovný popis práce a výsledok činnosti žiaka. Spôsob hodnotenia (pečiatka, obrázok, piktogram) si učiteľ zvolí sám. Učiteľ hodnotením motivuje žiakov k lepším výkonom, upozorňuje ich na prípadné nedostatky.

9.ročník

Etická výchova

CHARAKTERISTIKA PREDMETU

Etická výchova predstavuje vyskúšaný a overený výchovný model, ucelený program, vedúci žiakov k pozitívnym hodnotám a k ich uplatneniu v bežnom živote. Etická výchova pomáha žiakom rozvíjať svoju identitu, poznať svoje silné a slabé stránky, zároveň ich učí pochopiť a akceptovať druhých, vytvárať pozitívne vzťahy a prevziať zodpovednosť za seba i za druhých. Vďaka týmto cieľom etická výchova účinne pripravuje žiakov na zmysluplný a produktívny život v rodine, na pracovisku i v spoločnosti. Etická výchova sa neuspokojuje iba s podávaním informácií o morálnych zásadách, ale pomocou moderných interaktívnych výchovných metód pozitívne ovplyvňuje hodnotovú orientáciu žiaka. Podporuje pochopenie a interiorizáciu mravných noriem, napomáha osvojenie si správania, ktoré je s nimi v súlade. Cieľom etickej výchovy je v rámci možností nahradiť žiakom chýbajúce pozitívne skúsenosti, vrátiť im pocit dôvery v seba i okolie, pomáhať im nadobudnúť zdravé sebedôveru, učí ich vychádzať s rovesníkmi, podporovať rozvoj pozitívnych osobnostných vlastností, oboznamovať a pomôcť zvnútorňovať prosociálne hodnoty a postoje.

CIELE

- Upevniť si základné komunikačné zručnosti a základy spoločenského správania,
- učiť sa primerane vyjadrovať city,
  - učiť sa spoznávať pozitívne vlastnosti svojich najbližších,
  - dodržiavať dohodnuté pravidlá správania.

OBSAH

I. Verbálna a neverbálna komunikácia

Otázka a prosba

Precvičovanie schopnosti klásť otázky a formulovať prosby vedúce k priateľstvu v hre alebo spoločnej činnosti.

Podakovanie a ospravedlnenie

Precvičovanie podakovania za splnenie vyslovenej prosby, za požičanú hračku alebo pomôcku.

Uvedenie si chyby a vyslovenie ospravedlnenia.

Rozhovor

Prejavovanie schopnosti začať, udržiavať a ukončiť rozhovor.

Prejavovanie schopnosti ovládať svoju impulzivitu a zlepšovať sebaovládanie v rozhovore.

Počúvanie

Prejavovanie schopnosti trpezlivého počúvania, odpútanie sa od seba a sústredenie na hovoriacu

osobu.

Pravda a lož

Rozlišovanie pravdy od lži, uvedomovanie si negatívnych dôsledkov lži.

II. Pozitívne hodnotenie seba a druhých

Pozitívne sebahodnotenie

Utváranie pozitívneho vzťahu k sebe. Uvedomovanie si vlastných pozitívnych stránok. Sebaovládanie.

Hry a aktivity podporujúce pozitívne sebahodnotenie

Pozitívne hodnotenie druhých

Vyjadrenie uznania a sympatie. Konkrétne vyjadrenie vlastnosti dobrého priateľa. Odpustenie.

Uvedenie si účinnosti pochvaly na sebe a iných. Vyslovovanie a prijímanie pochvaly druhých.

Vyjadrovanie a prijímanie kritiky a pochvaly.

III. Tvorivosť v medziľudských vzťahoch

Pozorovanie. Hry a úlohy rozvíjajúce tvorivosť.

Tvorivé riešenie každodenných situácií zo života žiakov.

PROCES

Učíme žiakov primerane vyjadrovať city, kultivovane vyjadrovať negatívne city ako hnev, vzdor, smútok. Vedeťme ich k tomu, aby akceptovali city iných, spoznávali pozitívne vlastnosti svojich najbližších v rodine i v škole. Dbáme na dodržiavanie dohodnutých pravidiel správania.

STRATÉGIE VYUČOVANIA

Vyučovanie etickej výchovy je založené na komunikačno – poznávacom princípe, preto je vhodné používať tieto metódy a organizačné formy vyučovania:

- motivačné (motivačné rozprávanie, motivačný rozhovor, pochvala, povzbudenie)
- slovné metódy (rozprávanie, opis, vysvetľovanie, rozhovor, beseda, dramatizácia)
- metódy samostatnej práce (samostatná práca s knihou, pracovným listom alebo obrázkovým materiálom)
- inscenačné metódy, nácvik pozitívneho správania, práca v malých skupinách
- metódy opakovania a precvičovania vedomostí, interaktívne vyučovanie
- premietanie filmov a diapozitívov.

UČEBNÉ ZDROJE

Učebnice, pracovné zošity, metodická literatúra, odborná literatúra, internet, pracovné listy

vytvorené učiteľom, vychádzky, propagačný materiál

POUŽITÁ A ODPORÚČANÁ LITERATÚRA

BRATSKÁ, M.: Metódy aktívneho sociálneho učenia a ich aplikácia. Bratislava: Univerzita Komenského, 1994.

KOŠČ, M.: Základy psychológie. Bratislava: SPN, 1994.

LENCZ, L.: Pedagogika etickej výchovy. Bratislava: MC, 1992.

LENCZ, L. - KRIŽOVÁ, O.: Metodický materiál k predmetu etická výchova. Bratislava: MC, 1993.

LENCZ, L. a kol.: Metodický materiál k predmetu etická výchova II. Bratislava: MC, 1994.

LENCZ, L., IVANOVÁ, E.: Metodický materiál III. K predmetu etická výchova. Bratislava: MC, 1995.

ROCHE – OLIVAR, R.: Etická výchova. Bratislava: Orbis Poctus Istropolitana, 1992.

JOYEUX, H.: Přichází puberta. Sexuální výchova od 10 do 13 let. Praha: Portál, 1994.

Učebné osnovy Etickej výchovy pre 5. až 9. ročník základnej školy. Bratislava: Ministerstvo školstva Slovenskej republiky, 1997.

HODNOTENIE ŽIAKOV

Hodnotenie žiakov je vykonávané v zmysle Metodického pokynu č. 36/2011 na hodnotenie žiakov s ťažkým alebo hlbokým stupňom mentálneho postihnutia ISCED -1.

Žiak sa v procese výchovy a vzdelávania hodnotí priebežne a celkovo. Učiteľ slovne hodnotí výsledky práce žiakov a ich pracovné výkony. Slovné hodnotenie musí obsahovať slovný popis práce a výsledok činnosti žiaka. Spôsob hodnotenia (pečiatka, obrázok, piktogram) si učiteľ zvolí sám. Učiteľ hodnotením motivuje žiakov k lepším výkonom, upozorňuje ich na prípadné nedostatky.

9.ročník

M a t e m a t i k a

CHARAKTERISTIKA PREDMETU

Vyučovanie matematiky sa snaží poskytnúť všetkým žiakom spôsobom primeraným ich mentálnej úrovni a adekvátnymi formami a metódami také matematické vzdelanie, ktoré im umožní riešiť najnutnejšie problémy a úlohy praktického života. Individuálnym prístupom získava žiak prostredníctvom matematiky základné matematické vedomosti, zručnosti a návyky tak, aby ich v rozsahu svojich individuálnych schopností a možností, na svojom aktuálnom stupni vývinu dokázal v živote prirodzene aplikovať. Ciele predmetu matematika sú kladené tak, aby bol obsah a proces vzdelávania orientovaný na žiaka, aby prostredníctvom individuálneho, názorného prístupu pôsobili na pozitívny kognitívny rozvoj a v konečnom dôsledku aj na rozvoj celej osobnosti žiaka s ťažkým alebo hlbokým stupňom mentálneho postihnutia. Hranice obsahu učiva jednotlivých ročníkov nesmú byť prekážkou pre efektívne vzdelávanie žiaka. Časová potreba a množstvo obsahu učiva sa prispôsobuje individuálnym schopnostiam žiaka. Je potrebné klásť dôraz nielen na obsah vzdelávania, ale predovšetkým na prístup ku žiakovi, na výber vhodných metód, foriem, didaktických prostriedkov a pomôcok a v neposlednej rade aj na vhodné učebné prostredie. - je potrebné zvoliť inú formu sprostredkovania učiva. Môžu to byť rôzne pracovné listy, manipulácia s konkrétnymi predmetmi, obrázkami, pracovné úlohy uložené v škatuliach, výučba prostredníctvom

počítača a podobne. Záleží na osobitostiach žiaka, je potrebné adekvátne reagovať na jeho potreby, schopnosti a možnosti. To si vyžaduje cieľavedomú a namáhavú prácu pedagóga, využívajúc jeho vedomostný, kreatívny, flexibilný a ľudský potenciál. Učivo má byť prezentované takými formami a metódami, ktoré sú pre daného žiaka najprijateľnejšími. Je treba mať na zreteli, že nie je podstatné to, aby si žiak osvojil čo najväčšie množstvo učiva, ale aby osvojené učivo vedel v čo najväčšej miere využívať v praktickom živote.

C I E L E

Vedieť tvoriť skupiny z rozličných predmetov,

- vedieť priradovať predmety k danému číslu a číslo k danej skupine predmetov,
- pochopiť množstvo 9,
- oboznámiť sa so základmi numerácie,
- oboznámiť sa s jednoduchou kalkulačkou.

O B S A H

Triedenie predmetov podľa vlastností: množstvo, veľkosť, farba, tvar.

- Porovnávanie: viac – menej – rovnako.
- Číslo 9. Počítanie do 9. Čítanie a písanie číslice 9. Číselný rad do 9.
- Priradovanie predmetov k číslu, priradovanie čísla k skupine predmetov.
- Rozklad čísla s názorom.
- Základy numerácie, symboly +, -, =.
- Oboznámenie sa s používaním jednoduchej kalkulačky.

P R O C E S

V závislosti od individuálnych schopností učíme žiakov základy numerácie: sčítanie a odčítanie. Žiak musí vidieť zmysel operácie, preto vychádzame z konkrétnej manipulácie s predmetmi. Táto manipulácia je prípravou na pochopenie operácie sčítania a odčítania. Pri manipulácii používame predmety rovnakého druhu.

S T R A T É G I E V Y U Č O V A N I A

Pri vyučovaní matematiky je vhodné používať tieto metódy a organizačné formy vyučovania:

- motivačné (motivačné rozprávanie, motivačný rozhovor, pochvala, povzbudenie a kritika)
- slovné metódy (rozprávanie, opis, vysvetľovanie, rozhovor, beseda, dramatizácia)
- metódy samostatnej práce (samostatná práca s knihou, pracovným listom, slovníkom alebo obrázkovým materiálom)
- inscenačné metódy
- metódy opakovania a precvičovania vedomostí

Z organizačných foriem sa sústreďujeme na frontálnu, skupinovú (v podobe didaktických hier) a individuálnu prácu so žiakmi, v menšej miere párovú prácu ako predprípravu skupinovej práce. Počas celého roka venujeme starostlivosť zvukovej stránke hovorených prejavov žiakov.

U Č E B N É Z D R O J E

Učebnice, pracovné zošity, metodická literatúra, odborná literatúra, internet, pracovné listy

vytvorené učiteľom, IKT.

HODNOTENIE ŽIAKOV

Hodnotenie žiakov je vykonávané v zmysle Metodického pokynu č. 36/2011 na hodnotenie žiakov s ťažkým alebo hlbokým stupňom mentálneho postihnutia ISCED -1.

Žiak sa v procese výchovy a vzdelávania hodnotí priebežne a celkovo. Učiteľ slovne hodnotí výsledky práce žiakov a ich pracovné výkony. Slovné hodnotenie musí obsahovať slovný popis práce a výsledok činnosti žiaka. Spôsob hodnotenia (pečiatka, obrázok, piktogram) si učiteľ zvolí sám. Učiteľ hodnotením motivuje žiakov k lepším výkonom, upozorňuje ich na prípadné nedostatky.

9.ročník

Informatická výchova

CHARAKTERISTIKA PREDMETU

Predmet informatická výchova má dôležité postavenie aj vo vzdelávaní žiakov s mentálnym postihnutím, pretože podobne ako matematika rozvíja myslenie žiakov. Vedie k presnému vyjadrovaniu myšlienok a postupov a ich zaznamenaniu vo formálnych zápisoch, ktoré slúžia ako všeobecný prostriedok komunikácie. Cieľom informatickej výchovy je viesť žiakov k pochopeniu základných pojmov, postupov a techník používaných pri práci s údajmi a toku informácií v počítačových systémoch.

Cieľom predmetu je zoznámiť sa s počítačom a možnosťami jeho využitia v každodennom živote, získať základné zručnosti v používaní počítača primerane individuálnym schopnostiam žiaka s mentálnym postihnutím. V rámci medzipredmetových vzťahov si žiaci môžu pomocou rôznych aplikácií precvičovať napr. učivo z matematiky, slovenského jazyka a iných predmetov. Získavajú vedomosti za podpory edukačných programov napr. z vlastivedy. Obsah vzdelávania je rozdelený na tematické okruhy Informácie okolo nás Komunikácia prostredníctvom IKT Postupy, riešenie problémov Princípy fungovania IKT Informačná spoločnosť

Informácie okolo nás - žiaci sa učia pracovať so základnými počítačovými aplikáciami, aby vedeli základné postupy pri práci s textom a jednoduchou prezentáciou, získali prvé zručnosti pri kreslení v grafickom prostredí, porozumeli nahrávaniu a prehrávaniu zvukov a videí. Komunikácia prostredníctvom IKT - sa venuje využitiu nástrojov internetu na komunikáciu, na vlastné učenie sa. Žiaci by sa mali naučiť pracovať s elektronickou poštou, mali by pochopiť spôsob a mechanizmy vyhľadávania informácií na internete, uvedomovať si bezpečnostné riziká pri práci s internetom. Postupy, riešenie problémov - žiaci sa zoznámia so špecifickými postupmi riešenia problémov prostredníctvom IKT. Zoznámia sa s pojmami ako program, programovanie. Princípy fungovania IKT - sa venuje popisu a pochopeniu mechanizmov informačných a komunikačných technológií. Žiaci by sa mali zoznámiť s možnosťami vstupných a výstupných zariadení, so získavaním základných zručností pri práci so súborami a priečkami. Informačná spoločnosť - tematický okruh sa zaoberá s etickými, morálnymi a spoločenskými aspektmi informatiky. Žiaci by mali sa oboznámiť s ukázkami využitia IKT v bežnom živote, pochopiť, že používanie IKT si vyžaduje kritický a zvažujúci postoj k dostupným informáciám, viesť k zodpovednému používaniu interaktívnych médií – rozumieť rizikám, ktoré sa tu nachádzajú.

C I E L E

Poznať počítač, monitor, myš, klávesnicu,

- vedieť zapnúť/ vypnúť počítač samostatne alebo s pomocou,
- vedieť pracovať s myšou a klávesnicou samostatne alebo s pomocou,
- oboznámiť sa s jednoduchým edukačným programom a hrou.

O B S A H

Oboznámenie sa s počítačom:

- rozlišovanie jednotlivých častí počítačovej zostavy (PC, monitor, klávesnica, myš)
- ovládanie klávesnice a myši samostatne alebo s pomocou.

Ovládanie jednoduchej hry:

- pustenie / ukončenie hry samostatne alebo s pomocou.

Práca v jednoduchom grafickom editore pre deti:

- kreslenie vlastných obrázkov, obrázkov podľa návodu
- kreslenie voľnou rukou i s použitím nástrojov editora (podľa individuálnych možností žiaka).

Práca s edukačným programom:

- na rozvíjanie vnímania, pozornosti, pamäti, myslenia, jemnej motoriky, koordinácie pohybov
- na rozvoj slovnej zásoby, základov počítania a iné
- pre alternatívnu a augmentatívnu komunikáciu.

P R O C E S

Podľa individuálnych možností jednotlivých žiakov používame jednoduché programy, ktoré sú ľahko ovládateľné. Ich výber prispôbíme primerane schopnostiam žiaka. Žiaci pracujú s pomocou učiteľa s ohľadom na ich stupeň postihnutia.

S T R A T É G I E V Y U Č O V A N I A

Prevahu používaných metód tvoria:

- motivačné (motivačné rozprávanie, motivačný rozhovor, motivačná demonštrácia, pochvala, povzbudenie a kritika)
- slovné metódy (rozprávanie, vysvetľovanie, riadený rozhovor)
- metódy samostatnej práce
- aktivizujúce metódy vyučovania – praktická aktivita
- hra ako metóda
- metódy demonštračné
- metódy opakovania a precvičovania vedomostí

Z organizačných foriem je vhodné využívať tímovú prácu a individuálnu prácu so žiakmi.

U Č E B N É Z D R O J E

Učebnice, pracovné zošity, metodická literatúra, odborná literatúra, internet, pracovné listy vytvorené učiteľom, IKT

H O D N O T E N I E Ž I A K O V

Hodnotenie žiakov je vykonávané v zmysle Metodického pokynu č. 36/2011 na hodnotenie žiakov s ťažkým alebo hlbokým stupňom mentálneho postihnutia ISCED -1.

Žiak sa v procese výchovy a vzdelávania hodnotí priebežne a celkovo. Učiteľ slovné hodnotí výsledky práce žiakov a ich pracovné výkony. Slovné hodnotenie musí obsahovať slovný popis práce a výsledok činnosti žiaka. Spôsob hodnotenia (pečiatka, obrázok, piktogram) si učiteľ zvolí sám. Učiteľ hodnotením motivuje žiakov k lepšiemu výkonu, upozorňuje ich na prípadné nedostatky.

9.ročník

Pracovné vyučovanie

CHARAKTERISTIKA PREDMETU

Predmet pracovné vyučovanie má významnú úlohu vo vzdelávaní žiakov s ťažkým alebo hlbokým stupňom mentálneho postihnutia z hľadiska: úspešného sociálneho začlenenia sa do spoločnosti, vytvárania sociálneho, pracovného a osobného uplatnenia sa, individuálneho rozvoja jeho osobnosti a z hľadiska vytvárania vzťahov k okolitému životu. Pracovné vyučovanie je dôležitým faktorom pri vytváraní samoobslužných a hygienických návykov, pri vytváraní a rozvoji poznávacích procesov, motorických a pracovných zručností a návykov. Pracovné vyučovanie prispieva k uspokojovaniu osobných potrieb žiaka, k rozvoju jeho schopností, možností a zručností. V kooperácii s ostatnými predmetmi prispieva k rozvoju celej osobnosti žiaka, a tým sa stáva jeho život zmyslupnejším a nezávislejším. Obsah predmetu pracovné vyučovanie sa realizuje v čo najväčšej miere v prirodzených podmienkach, v situáciách, v ktorých bude žiak danú činnosť v reálnom živote vykonávať. Obsah pracovného vyučovania je členený na zložky. Toto rozdelenie vychádza zo schopností žiaka osvojiť si obsah daného učiva, a zo schopnosti vedieť ho aplikovať v súčasnom i budúcom praktickom živote. V zložke sebaobslužné činnosti žiaci nadobúdajú zručnosti v starostlivosti o hygienu tela a zovňajšku, osvojujú si stravovacie návyky a pravidlá stolovania. Obsahom zložky práce v domácnosti je osvojovanie si základných pracovných návykov v domácnosti, zručností potrebných pri domácich prácach a udržiavanie poriadku. Súčasťou tejto zložky je aj šitie. Žiaci nadobúdajú zručnosti v základných technikách šitia a ručných prác. Súčasťou zložky sú aj práce v kuchyni. Žiaci si osvojujú základné znalosti o potravinách, a ako udržiavať poriadok a hygienu v kuchyni. Vo vyšších ročníkoch nadobúdajú žiaci zručnosti pri príprave jednoduchých nápojov a jedál. V zložke práce v dielni si žiaci osvojujú schopnosť rozlišovať rozličné materiály, spoznávajú ich v praktickom živote, osvojujú si manuálne zručnosti s nimi a vytvárajú jednoduché výrobky. Pri realizácii výchovno-vzdelávacieho procesu je potrebné individuálne pre každého žiaka, citlivo zvážiť výber vhodných metód, foriem, didaktických prostriedkov a pomôcok, vhodnú formu motivácie, optimálnu náročnosť a čas potrebný na vykonanie úlohy, mieru členenia úlohy na jednoduchšie kroky, formu a mieru pomoci, vhodné učebné prostredie s optimálnym množstvom stimulov. Žiaci s ťažkým alebo hlbokým stupňom mentálneho postihnutia majú problémom s nedostatočnou motiváciou k činnosti, problémy s pozornosťou a vytrvalosťou. Je potrebné pri zadávaní úlohy pre konkrétneho žiaka vedieť, čím a ako je ho možné motivovať a upútať jeho pozornosť. Na začiatok práce zaradíme ľahkú úlohu, o ktorej predpokladáme, že žiak zvládne, a ktorá ho môže motivovať k ďalšej práci. Následne zaradíme úlohu alebo činnosť, ktorú si má žiak osvojiť, prípadne utvrdiť. Na záver zaradíme úlohu alebo činnosť, ktorú má žiak rád. Nácvik jednotlivých činností nesmie byť

samoúčelný, snažíme sa o to, aby žiak osvojenú činnosť vedel využiť v praktickom živote, inak jej osvojenie nemá pre žiaka význam. Jednotlivé pracovné úlohy je potrebné rozdeliť podľa schopností žiaka na čiastkové úlohy, inak by si ju žiak pre jej náročnosť nemusel vedieť osvojiť. Žiakovi je potrebné poskytovať primeranú pomoc, forma a miera závisí od schopností konkrétneho žiaka. Je potrebné citlivo zvážiť, ktoré činnosti už má žiak osvojené, aby mu nebola poskytovaná väčšia pomoc ako žiak v skutočnosti potrebuje, čím by sa brzdil jeho ďalší rozvoj. Každé zadanie pracovnej úlohy musí byť jednoznačné, zrozumiteľné, aby žiak vedel, čo má urobiť a ako má postupovať. Postupujeme od najjednoduchších úloh k zložitejším. Pracovné zaťaženie musí byť primerané silám žiakov, nesmie byť tak náročné, aby žiakov vyčerpalo, ale ani príliš jednoduché, lebo by nedostatočne aktivizovalo ich myslenie a v dostatočnej miere ich nezamestnávalo. Je potrebné zaistiť bezpečnosť žiakov potrebnými opatreniami, a tiež nácvikom bezpečných pracovných návykov. Tak ako aj v iných predmetoch, aj pri výučbe pracovného vyučovania je dôležité zohľadňovať dosiahnutú aktuálnu úroveň žiaka, aby osvojovanie si nových vedomostí, zručností a návykov bolo prirodzeným pokračovaním výučby. Pri výbere úloh učiteľ prihliada aj na učebnú látku ostatných predmetov. Nevyhnutnosť koordinácie pracovného vyučovania s inými vyučovacími predmetmi vyplýva z podstaty rozvoja poznávacích možností mentálne postihnutých žiakov. Veľmi dôležitou podmienkou je materiálne zabezpečenie pracovného vyučovania. Sú to najmä pracovne a dielne, sklad materiálu, pozemok, dostatok vyhovujúcich nástrojov, pracovných a učebných pomôcok a jednotného materiálu pre žiakov. Pracovné prostredie musí vyhovovať hygienickým podmienkam (čistý vzduch, vhodné osvetlenie, čistota pracoviska, atď.). K hygienickým podmienkam patrí aj vhodné oblečenie na pracovné vyučovanie. Na hodinách pracovného vyučovania sa používajú rôzne učebné pomôcky (vzorový výrobok, súbor nástrojov, materiálov, modely, predlohy a iné), ktoré musia byť primerané mentálnemu postihnutiu žiaka.

C I E L E

Upevňovať správne stereotypy hygienických návykov, sebaobslužných činností a stravovacích návykov,

- upevniť si základné pracovné zručnosti pri práci v domácnosti a v dielni,
- rozvíjať aktivitu, sústredenosť a vytrvalosť v práci.

O B S A H

Sebaobslužné činnosti

Upevňovanie sebaobslužných stereotypov pri obliekaní, obúvaní a osobnej hygiene, čistenie obuvi.

Upevňovanie správnych stereotypov pri stolovaní s čo najvyššou mierou samostatnosti.

Práce v domácnosti

Udržiavanie poriadku v hračkách, školských pomôckach, osobných veciach.

Udržiavanie poriadku v okolitom priestore utieraním, zametáním, vysávaním.

Hygiena kúpeľne.

Práce v kuchyni súvisiace so stolovaním a konzumáciou pokrmov.

Príprava jednoduchých jedál, manipulácia s mikrovlnnou rúrou.

Pranie osobnej bielizne.

Žehlenie bez/ s pomocou.

Práce v dielni

Strihanie papiera, nalepovanie, zlepovanie, koláž.

Strihanie textilu podľa predlohy, lepenie textilu, koláž, šitie.

Rozoznávanie materiálov: papier, textil, drevo, kov.

Rozoznávanie a pomenovanie náradia: kladivo, pílk, kliešte, pilník, práca s náradím.

Montážne a demontážne práce s jednoduchými stavebnicami a skladačkami.

PROCES

Rozvíjame pracovné schopnosti žiakov vzhľadom k ich možnostiam a potrebám. Dbáme na správne

a bezpečné prenášanie predmetov a manipuláciu s nimi počas pracovného vyučovania.

Pracovnými činnosťami sa snažíme zlepšovať telesnú a manuálnu obratnosť žiakov.

STRATÉGIE VYUČOVANIA

Vo výchovno – vzdelávacom procese je potrebné individuálne pre každého žiaka citlivo zvážiť výber vhodných metód, foriem, didaktických prostriedkov, pomôcok, vhodnú formu motivácie, optimálnu náročnosť a čas potrebný na vykonanie úlohy, mieru členenia úlohy na jednoduchšie kroky, formy, mieru pomoci, vhodné učebné prostredie s optimálnym množstvom stimulov.

- Na hodinách pracovného vyučovania je vhodné používať tieto vyučovacie metódy:
- motivačné (motivačné rozprávanie, motivačný rozhovor, pochvala, povzbudenie a kritika)
- slovné metódy (vysvetľovanie, rozprávanie, opis, vysvetľovanie, rozhovor)
- názorné (demonštračné metódy, pozorovanie, exkurzia)
- praktické (manipulácia s predmetmi, problémové metódy, cvičenia, praktické práce)
- metóda práce s literatúrou a technickou dokumentáciou.

Z organizačných foriem je možné použiť: frontálnu, kolektívnu (žiak plní čiastkové úlohy, zúčastňuje sa spoločného riešenia), skupinovú (menšie skupiny, ktoré pracujú samostatne). Individuálnu samostatnú prácu so žiakmi, na ktorú sa kladie dôraz, diferencovanú samostatnú prácu.

UČEBNÉ ZDROJE

Rôzne omalovánky a vystrihovačky, Leporelá, nákresy, pracovné postupy, vzorový výrobok asúbor nástrojov, materiálov, potrieb a zariadení pre určitý druh práce; výkresy, pracovné postupy, obrazy, ilustrácie, modely, diagramy, prírodniny, predlohy, filmy, diapozitívy a diafilmy, stavebnice.

HODNOTENIE ŽIAKOV

Hodnotenie žiakov je vykonávané v zmysle Metodického pokynu č. 36/2011 na hodnotenie žiakov s ťažkým alebo hlbokým stupňom mentálneho postihnutia ISCED -1.

Žiak sa v procese výchovy a vzdelávania hodnotí priebežne a celkovo. Učiteľ slovne hodnotí výsledky práce žiakov a ich pracovné výkony. Slovné hodnotenie musí obsahovať slovný popis práce a výsledok činnosti žiaka. Spôsob hodnotenia (pečiatka, obrázok, piktogram) si učiteľ zvolí sám. Učiteľ hodnotením motivuje žiakov k lepším výkonom, upozorňuje ich na prípadné nedostatky.

9.ročník

Výtvarná výchova

CHARAKTERISTIKA PREDMETU

Vo vzdelávaní žiakov s ťažkým alebo hlbokým stupňom mentálneho postihnutia má nezastupiteľné miesto aj predmet výtvarná výchova. Výtvarné aktivity napomáhajú žiakom rozvíjať grafomotorické zručnosti, hrubú a jemnú motoriku. Na základe rozvoja jemnej motoriky sa rozvíjajú komunikačné schopnosti, expresívna a receptívna zložka reči, a aj nonverbálna forma komunikácie. Ciele predmetu výtvarná výchova pre žiakov s ťažkým alebo hlbokým stupňom mentálneho postihnutia vychádzajú zo všeobecne stanovených cieľov výtvarnej výchovy ako vyučovacieho predmetu a zo všeobecne stanovených cieľov vzdelávania žiakov s touto diagnózou:

- rozvoj jemnej a hrubej motoriky,
- rozvoj koordinovaného pohybu rúk,
- rozvoj senzomotorickej koordinácie,
- rozvoj laterality
- rozvoj priestorovej orientácie,
- rozvoj koordinácie oko - ruka,
- rozvoj pozornosti,
- rozvoj priestorovej pamäti,
- rozvoj vnímania,
- spoločné výtvarné aktivity.

Výchovno-vzdelávacie ciele a niektoré aktivity výtvarnej výchovy sa prelínajú s cieľmi a činnosťami iných vyučovacích predmetov, a to najmä s predmetmi rozvíjanie grafomotorických zručností, rozvíjanie sociálnych zručností a pracovné vyučovanie.

CIELE

Rozvíjať schopnosť vyjadriť vlastné vnemy, predstavy a pocity,

- zvládnuť základné zručnosti pre vlastné výtvarné vyjadrenie,
- podporovať individuálny vzťah žiakov k farebnej skladbe,
- vedieť primerane zaobchádzať s farbou, štetcom hustou farbou vyplňať plochu medzi líniami maľby,
- dotvárať pozadie v maľbe.

OBSAH

Kresba (ceruza, rudka, fixka, suchý pastel, voskový pastel)

- Rozvíjanie výtvarno-grafickej predstavy na základe zmyslového vnímania: dokresľovanie koláže, dokresľovanie vystrihnutých častí obrázkov a pod.
- Vyjadrenie kontrastu figúry a pozadia.
- Kresba ľudskej a zvieracej postavy.
- Vyfarbovanie predkreslených tvarov.

Maľba (tampón, drievko, akvarelové farby, tempery)

- Maľbou znázorňovanie prostredia, v ktorom sa odohráva dej.
- Rozvíjanie deja po celej ploche, uplatňovanie svojho vzťahu k farbe.
- Farebné vymaľovanie pozadia.
- Rozvíjanie zmyslu pre tvarový a farebný rytmus.

Modelovanie (hlina, cesto, plastelína, modurit a iné modelovacie materiály)

- Modelovanie jednoduchých tvarov technikou konštruovania, zlepovanie jednotlivých častí a spevňovanie navlhčenými prstami.

- Vytváranie reliéfu odtlačaním predmetov rôzneho profilu na hlinený plát.

PROCES

Vyberáme témy vyvolané citovými zážitkami. Vedeťme žiakov k uplatňovaniu spontánneho prejavu. Ten istý námet môžeme realizovať rozmanitými technikami. Využívame aj techniky, ktoré si žiaci osvojili v nižších ročníkoch. Pri modelovaní sa snažíme rozvíjať priestorovú predstavivosť a hmatový zmysel jednotlivých žiakov, vedeťme ich k vystihnútiu trojrozmernosti. Prihliadame na ich individuálne schopnosti.

STRATÉGIE VYUČOVANIA

Využívať formy priameho pozorovania v prírode, manipuláciou s prírodninami, zdokonaľovať vnímanie, imitáciou pohybov precvičovať motoriku rúk a prstov. Využívať možnosti terapeutického pôsobenia predmetu. Slovné metódy (rozprávanie, rozhor, vysvetľovanie, beseda, diskusia) – použité samostatne, alebo v spojení s inými metódami: ilustračná metóda, demonštračná metóda, metóda cvičenia, metóda samostatnej práce, metóda pozorovania, hra a zámerné experimentovanie, metóda exkurzie, metóda preverovania a hodnotenia vedomostí.

UČEBNÉ ZDROJE

Metodický materiál, odborná literatúra a časopisy o výtvarnom umení, encyklopédie umenia, galéria, edukačné DVD, CD nahrávky o umení, digitálny fotoaparát, reprodukcie umeleckých diel, výučbové programy v PC, internet

HODNOTENIE ŽIAKOV

Hodnotenie žiakov je vykonávané v zmysle Metodického pokynu č. 36/2011 na hodnotenie žiakov s ťažkým alebo hlbokým stupňom mentálneho postihnutia ISCED -1.

Žiak sa v procese výchovy a vzdelávania hodnotí priebežne a celkovo. Učiteľ slovne hodnotí výsledky práce žiakov a ich pracovné výkony Slovné hodnotenie musí obsahovať slovný popis práce a výsledok činnosti žiaka. Spôsob hodnotenia (pečiatka, obrázok, piktogram) si učiteľ zvolí sám. Učiteľ hodnotením motivuje žiakov k lepším výkonom, upozorňuje ich na prípadné nedostatky.

9.ročník

Hudobná výchova

CHARAKTERISTIKA PREDMETU

Predmet hudobná výchova je predmetom činnostným a zážitkovým, kde sa na základe hudobných hrových činností žiaci učia orientovať vo svete hudby, prebúda sa v nich záujem o hudbu a radosť z nej.

CIELE

Udržať dané tempo piesne, nespomaľovať, nezrýchľovať,

- rozlišovať niektoré hudobné nástroje,
- osvojiť si jednoduché piesne a hudobno-pohybové hry,
- tvorivo vyjadrovať pocity, zážitky a nálady hrou na detských rytmických a melodických nástrojoch.

O B S A H

Rozlišovanie tempa, rytmu piesne alebo inštrumentálnej skladby.

Rytmizácia jednoduchých detských piesní tleskaním, vytŕukávaním, hrou na telo.

Rytmické cvičenia s využitím Orffovho inštrumentária (ozvučné drierka, bubon, triangel, činely).

Rozlišovanie tónov hudobných nástrojov : bubon , klavír, trúbka, husle, gitara.

Počúvanie jednoduchých detských piesní a hudobných skladieb rôzneho žánru.

Osvojovanie si ďalších jednoduchých piesní.

Uplatňovanie ďalších tanečných prvkov v hudobno-pohybových hrách.

P R O C E S

Prostredníctvom hudobných hádaniek učíme žiakov poznávať, vybaviť si a uhádnuť známu pieseň podľa predhranej melódie, alebo zaspievaného úryvku. Vedeť ich k zosúladovaniu celkového pohybového prejavu s hudbou. Prostredníctvom inštrumentálnej hry čo najpresnejšie vyjadriť pravidelnú pulzáciu.

S T R A T É G I E V Y U Č O V A N I A

Prevahu používaných metód tvoria:

- motivačné (motivačné rozprávanie, motivačný rozhovor, motivačná demonštrácia, pochvala, povzbudenie a kritika)
- slovné metódy (rozprávanie, vysvetľovanie, riadený rozhovor)
- metóda imitačná – napodobňovanie podľa počutia
- praktické metódy v podobe hudobných činností
- metóda sprostredkovania hudobných poznatkov a hudby učiteľom a v interakcii učiteľ a žiak
- metódy demonštračné (demonštrácia akustického záznamu)
- metódy opakovania a precvičovania vedomostí

U Č E B N É Z D R O J E

Hudobné CD, internet, odborné časopisy, DVD

H O D N O T E N I E Ž I A K O V

Hodnotenie žiakov je vykonávané v zmysle Metodického pokynu č. 36/2011 na hodnotenie žiakov s ťažkým alebo hlbokým stupňom mentálneho postihnutia ISCED -1.

Žiak sa v procese výchovy a vzdelávania hodnotí priebežne a celkovo. Učiteľ slovne hodnotí výsledky práce žiakov a ich pracovné výkony. Slovné hodnotenie musí obsahovať slovný popis práce a výsledok činnosti žiaka. Spôsob hodnotenia (pečiatka, obrázok, piktogram) si učiteľ zvolí sám. Učiteľ hodnotením motivuje žiakov k lepším výkonom, upozorňuje ich na prípadné nedostatky.

CHARAKTERISTIKA PREDMETU

Ciele predmetu telesná výchova pre žiakov s ťažkým alebo hlbokým stupňom mentálneho postihnutia sú zamerané na dosiahnutie optimálneho telesného a pohybového rozvoja žiakov s autizmom, vypestovanie pozitívneho vzťahu k pohybu, cvičeniu a športu v rámci ich možností a schopností. S rozvíjaním pohybovej aktivity úzko súvisí rozvoj poznávacej činnosti, nakoľko pri pohybových aktivitách pôsobíme aj na rozvoj psychických funkcií – na vnímanie, pozornosť, pamäť, myslenie, fantáziu a reč. Po určení motorickej a senzomotorickej vývinovej úrovne žiaka sa treba zamerať na utváranie účelových pohybových zručností, kompenzáciu motorických nedostatkov, elimináciu nevhodných motorických prejavov a pohybových stereotypií a tiež na rozvoj komunikačných schopností, s pozitívnym dopadom - okrem rozvoja motoriky a pohybových schopností - aj na jeho percepciu, kognitívne a sociálne funkcie. Výchovno-vzdelávacie ciele telesnej výchovy pre žiakov s ťažkým alebo hlbokým stupňom mentálneho postihnutia vychádzajú zo všeobecne stanovených cieľov telesnej výchovy ako vyučovacieho predmetu vo výchovno-vzdelávacom procese, pričom je potrebné ich prispôbiť a doplniť na základe nutnosti zohľadnenia špecifik vývinu a prejavov žiakov s touto diagnózou: – rozvoj telesnej schémy žiaka,

- zvýšenie fyzickej zdatnosti a kondície žiaka,
- zlepšenie senzomotorických schopností,
- zvýšenie úrovne základných pohybových schopností,
- rozvoj cielených a koordinovaných pohybov s dôrazom na meniace sa prostredie a meniace sa aktivity,
- rozvoj prijateľných foriem pohybových aktivít,
- osvojenie a upevnenie hygienických návykov,
- rozvoj verbálnych schopností,
- funkčne využívať komunikačné prostriedky vo vzťahu k telovýchovným aktivitám,
- dodržiavať stanovené pravidlá pri fyzickej aktivite,
- dodržiavať poradie v skupine,
- uplatňovať sebakontrolu pri pohybovej aktivite,
- zvládať účasť na hrových aktivitách s výmenou rolí,
- vedieť sa prispôbiť požiadavkám skupiny,
- uplatňovať napodobňovanie pri spoločných pohybových aktivitách,
- uvedomovať si jednotlivé časti svojho tela vo vzťahu k riadenému pohybu,
- vnímať smer v súvislosti s pohybom a orientáciou v priestore (hore, dolu, dopredu, dozadu, vpravo, vľavo...),
- rozvoj hrubej aj jemnej motoriky,
- rozvoj pohybovej koordinácie,
- rozvoj koordinácie oko - ruka,
- rozvoj pozornosti,
- rozvoj priestorovej a časovo-sledovej pamäti,
- rozvoj kreativity a improvizácie,
- rozvoj schopnosti generalizovať.

Uvedené ciele sa dosahujú prostredníctvom telovýchovných aktivít patriacich do nasledujúcich tematických celkov:

- poznatky z telesnej kultúry, terminológia (druhy športov, cvikov, pohybov a polôh tela a častí tela pri telovýchovných činnostiach, častí tela, pomenovanie telocvičného náradia, náčinia a používaných pomôcok, atď.),
- základy poradových cvičení (povely poradových cvičení),
- prípravné, kondičné, koordinačné, kompenzačné, uvoľňovacie, vytrvalostné, obratnostné, relaxačné cvičenia,
- pohybové hry,
- rytmické hry a základy tanca,
- základy atletiky,
- turistika, resp. aj plávanie.

Na telesnej výchove sa využíva štandardné telocvičné náčinie a náradie a ďalšie vhodné pomôcky. Odporúčaná je lavička, švédka debna, rebriny, trampolína, molitanové podložky, lopty, plastové obruče, kolky, farebná lepiaca páska, farebné fólie a rôzne ďalšie telocvičné náradie.

C I E L E

Rozvíjať aktívnu hybnosť,

- zvyšovať samostatnosť pri vykonávaní pohybových aktivít,
- využívať pohybové schopnosti a zručnosti,
- posilňovať samostatnosť a rozhodnosť,
- odstraňovať mimovoľné pohyby,
- utvárať schopnosť chápať a rešpektovať pravidlá hry,
- osvojiť si základné pohybové činnosti a priestorovú orientáciu podľa individuálnych predpokladov.

O B S A H

Základné zdravotné cviky.

Cvičenia na upevňovanie návykov správneho držania tela, posilňovacie cvičenia na zvýšenie svalového tonusu a sily, na spevnenie kĺbového spojenia, na zväčšenie objemu svalov. Cvičenia s využitím tradičného a netradičného náčinia.

Chôdza

Chôdza po schodoch.

Chôdza po naklonenej rovine, zostupovanie z nízkych prekážok bez držania.

Lezenie

Lezenie a plazenie medzi prekážkami.

Beh

Beh so zmenami smeru. Beh na krátke vzdialenosti.

Využívanie behu pri naháňkách s jednoduchými pravidlami.

Skoky

Skoky znožmo, preskoky.

Skok do diaľky: preskok medzery medzi dvoma žinenkami bez rozbehu, s krátkym rozbehom.

Hádzanie a chytanie

Hod lopty do diaľky, na cieľ.

Prihrávky vo dvojiciach.

Kop do lopty, nácvik prihrávky.

Kolektívne hry s využitím lopty.

Sezónne činnosti:

V zimnom období hry na snehu, chôdza po klzkej ploche, kĺzanie na snehu, na ľade, šmýkanie, sánkovanie, bobovanie z mierneho svahu.

V jarnom a letnom období turistika.

Jazda na bicykli a kolobežke podľa individuálnych možností.

Odporúča sa plávanie žiakov, cvičenie v suchom bazéne s guľčkami (podľa možností školy).

PROCES

Prostredníctvom pohybových aktivít sa snažíme zmiernovať dôsledky zdravotného postihnutia, uvoľniť napätie, prekonávať únavu a rozvíjať hybnosť žiakov. Snažíme sa žiakov viesť k vnímaniu pocitov pri cvičení. Pomocou motivácie, stimulácie a radosti z hry sa snažíme zvyšovať aktivitu žiakov. Zaraďujeme pohybové činnosti v rytme hudby. Všetky pohybové aktivity vykonávame so zreteľom na individuálne možnosti žiakov.

STRATÉGIE VYUČOVANIA

Všeobecné vyučovacie metódy:

- metódy oboznámenia s cvičením:
- metóda ukážky- demonstrácie
- metóda slovného opisu- vysvetlenia
- metódy nácviku:
- komplexný postup
- analyticko-syntetický postup
- zmiešaný postup
- metódy výcviku:
- metóda opakovania
- metóda štandardného zaťaženia
- metóda intervalového tréningu
- metóda súťaženia
- metódy kontroly, evidencie, hodnotenia a klasifikácie:
- kontroly
- evidencia
- hodnotenie
- hodnotenie a klasifikácia
- modifikované vyučovacie metódy

Špecifické vyučovacie metódy:

- reedukačné metódy
- kompenzačné metódy
- rehabilitačné metódy
- metóda viacnásobného opakovania
- metóda nadmerného zobrazenia informácie
- metóda pohybového kontrastu
- metóda pasívneho pohybu
- metóda zapojenia viacerých kanálov do prijímania informácie
- metóda alegoritmizácie obsahu cvičenia-
- metóda imitačných cvičení.

Motivačné metódy.

UČEBNÉ ZDROJE

Metodické príručky telesnej výchovy, časopisy, encyklopédie, príručky, , relaxačné cvičenia, vychádzky, návšteva športovísk v meste, možnosti ponúkané voľnou prírodou.

HODNOTENIE ŽIAKOV

Hodnotenie žiakov je vykonávané v zmysle Metodického pokynu č. 36/2011 na hodnotenie žiakov s ťažkým alebo hlbokým stupňom mentálneho postihnutia ISCED -1.

Žiak sa v procese výchovy a vzdelávania hodnotí priebežne a celkovo. Učiteľ slovne hodnotí výsledky práce žiakov a ich pracovné výkony. Slovné hodnotenie musí obsahovať slovný popis práce a výsledok činnosti žiaka. Spôsob hodnotenia (pečiatka, obrázok, piktogram) si učiteľ zvolí sám. Učiteľ hodnotením motivuje žiakov k lepším výkonom, upozorňuje ich na prípadné nedostatky.